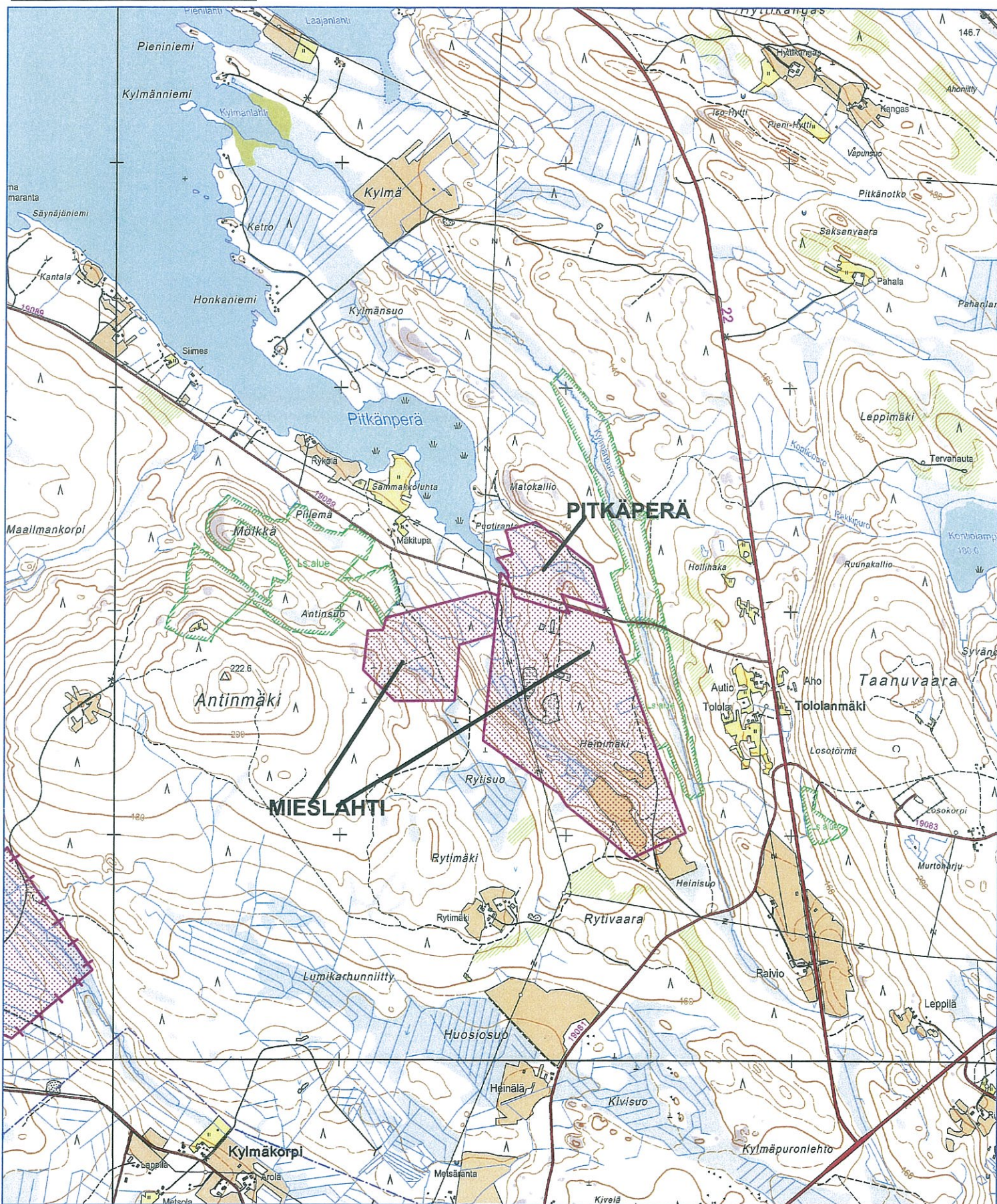

Kartta

MIESLAHTI ja PITKÄPERÄ -KAIVOSPIIRIT

Annetut lausunnot

1. Kainuun ELY-keskus
2. Paltamon kunta

15.2.2013

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
kaivosasiat@tukes.fi

Viite

Lausuntopyyntö 4.1.2013 KaivNro 3030

Kaivosoikeuden jatkoajan myöntäminen, Mondo Minerals B.V., Mieslahti (Paltamo)

Lausuntoa pyydetään Mondo Minerals B.V.:n hakemuksesta jatkoajan myöntämiseksi Mieslahti -nimiselle kaivospiirille Paltamon kunnan Mieslahden kylässä. Kyseessä on vuonna 1990 perustettu kaivospiiri, jonka pinta-ala on 80,78 hehtaaria. Toiminnanharjoittaja on hakenut ympäristö- ja vesitalouslupaa talkin louhimisen aloittamiseksi Mieslahden kaivospiirissä. Noin 3 kilometrin säteellä toiminnanharjoittajalla on lisäksi kolme muuta kaivospiiriä (Pitkäperä, Jormua 1 ja Tyynelä), joille haetaan jatkoaikaa ja yksi valtaus, jolle haetaan uutta kaivospiiriä (Maailmankorpi).

Toiminnanharjoittajan antaman lisäselvityksen mukaan Mieslahden kaivospiirin jatkoajan hakuun ei liity uutta suunnitelmaa, vaan toiminnanharjoittaja viittaa Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen yhteydessä esittämiinsä selvityksiin ja suunnitelmaan. Mieslahden kaivoshankkeen vaikutusten arvioinnin yhteydessä on sovellettu YVA- ja Natura-arviointimenettelyjä. YVA-selostuksesta on Kainuun ympäristökeskus antanut yhteysviranomaisen lausunnon 30.1.2009. Natura-arviointiin liittyen Kainuun ympäristökeskus on antanut lausunnon 23.1.2009 ja 17.1.2011 ja Kainuun ELY-keskus 3.7.2012. Ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta ja sen täydennyksistä Kainuun ELY-keskus on antanut lausunnon 23.11.2011, 2.1.2012 ja 26.10.2012.

Mieslahden kaivospiiri sijaitsee Antinmäen – Kylmänpuron ja Hevosuon Natura-alueen kolmen erillisen osa-alueen keskellä näihin lähes rajautuen. Natura-arvioinnin osalta Kainuun ELY-keskus viittaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle 3.7.2012 antamaansa lausuntoon (liitteenä). ELY-keskus haluaa erityisesti kiinnittää Turvallisuus- ja kemikaaliviraston huomion lausunnossa esitettyyn yhteenvetoon sekä toimenpiteisiin, joita ELY-keskus on esittänyt Natura-alueeseen kohdistuvien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi. Lieventävistä toimenpiteistä Mieslahden kaivospiirin aluetta koskee vaatimus suojapuuston säilyttämisestä kaivosalueen (avolouhos, sivukiven läjitysalue/meluvalli) ja Kylmänpuron suojelualueiden välissä. ELY-keskus katsoo, että toiminnanharjoittajan tulee hankkia itselleen oikeudet päättää alueen metsän käsitte-

lyt niiltä osin kuin kaivostoiminnan ympäristöön kohdistuvien vaikutusten lieventäminen sitä edellyttää.

Kaivoslain (503/1965) 71 § 2 momentissa luetellaan ne luonnonsuojelulain (1096/1996) kohdat, joita on noudatettava lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä. Mieslahden kaivospiirin alueella on luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä (soikkokaksikko, valkolehdokki ja valkovuokko) sekä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joiden hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 § 1 momentin nojalla kielletty. Näiden osalta Kainuun ELY-keskus viittaa ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle 23.11.2011 ja 26.10.2012 antamiinsa lausuntoihin (liitteenä). Yhteenvetona luonnonsuojelulain nojalla huomioon otettavista asioista ELY-keskus toteaa:

- Soikkokaksikon ja valkolehdokin tiedossa olevat esiintymät sijaitsevat suunnitellun sivukiven läjitysalueen länsipuolella Antinmäen rinteessä sekä suunnitellun avolouhoksen itäpuolella Kylmänpuron laaksoon viettävässä rinteessä. Suunnitelman mukaiset kaivostoinnot eivät sijoitu em. lajien esiintymispaikoille.
- Valkovuokon esiintymispaikkoja on muun muassa suunnitelluilla sivukiven läjityspaikoilla, vesienkäsittelyalueella ja avolouhoksen alueella. Kaivoshanke aiheuttaisi luonnonsuojelulaissa kiellettyjä seurouksia. Toiminnanharjoittajalla tulee olla lainvoimainen, luonnonsuojelulain mukainen lupa poiketa valkovuokon rauhoitusmääräyksistä. Kainuun ELY-keskus ei ole myöntänyt tällaista lupaa eikä hakemusta sellaisen myöntämiseksi ole vireillä.
- Heinimäen laella olevan pellon reunametsissä sekä Heinimäen pellon ja rinteessä alla olevan pellon välisessä rinteessä on liito-oravan elinpiirin ydinalue, johon kuuluu useita lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Uusi tieyhteys sekä rinteessä alapuoleiselle pellolle suunniteltu malmin varastoalue sivuavat liito-oravan elinpiiriä. Kainuun ELY-keskus edellyttää, että ennen uuden tieyhteyden rakentamista linjauksen paikka on tarkistettava maastossa ELY-keskuksen ja toiminnanharjoittajan yhteisellä maastokäynnillä sen varmistamiseksi, ettei tien rakentaminen hävitä tai heikennä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.
- Heinimäessä olevan liito-oravan elinpiirin säilymisen kannalta tärkeät kulkuyhteydet koilliseen (Kylmänpuron luonnonsuojelualueet), lounaaseen (Pitkämpuron varsi, pellonreunat) ja etelään (Heinisuoonsuunta) tulee säilyttää.
- Ympäristölupahakemuksen vireille tulon jälkeen Pitkämpuron varressa eri paikoissa on tehty havaintoja liito-oravan ulostepapanoista. ELY-keskus edellyttää lisäselvitystä siitä, onko Pitkämpuron varressa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja mikä on puronvarren merkitys liito-oravan ruokailualueena ja kulkuyhteytenä.

Mieslahden kaivospiiri ulottuu kapeana kaistaleena Pitkänperänlahden perukkaan, jonka vesialue ja luhtarannat ovat viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkana pidettävää aluetta. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee luonnonsuojelulain 49 § 1 momentin hävittämis- ja heikentämiskielto. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan vaikuttaa kaivoksen jätevesien käsittely, jonka osalta ELY-keskus viittaa lausuntoonsa 26.10.2012.

Osa Mieslahden kaivospiiristä sijoittuu Savirannan tien pohjoispuolelle Pitkäperän kaivospiirin pohjois- ja itäpuolelle. Tälle alueelle ei Mieslahden kaivoshankkeessa ole suunniteltu louhintaa tai muita kaivostoimintoja. Alueella on osittain Pitkäperän kaivospiirin puolelle ulottuva, kairuunurmihärkin ja serpentiinipikkutervakon esiintymispaikka. Lajit ovat luonnonsuojelulain mukaisia erityisesti suojeltavia lajeja, mutta mainittua esiintymispaikkaa ei kuitenkaan ole rajattu luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisella päätöksellä. Kainuun ELY-keskuksen käsityksen mukaan suunnitellun Mieslahden kaivoksen toiminnan kannalta kaivospiirin ulottaminen Savirannan tien pohjoispuolelle ei olisi välttämätöntä. Mikäli kaivostoiminnan laajentamista Savirannan tien pohjoispuolelle ryhdyttäisiin suunnittelemaan, edellyttäisi se luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointimenettelyä sekä YVA-lain 6 §:n mukaista päätöstä harkinnanvaraisen YVA-menettelyn soveltamisesta.

Yksikön päällikkö

Ylitarkastaja

Sari Myllyoja

Biologi

Maarit Vainio

Luonto- ja ympäristövastuu -yksikkö

LIITTEET

3 kpl: Kainuun ELY-keskuksen lausunnot 3.7.2012, 23.11.2011 ja 26.10.2012

26.10.2012

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristöluvut
PL 293
90101 OULU

Viite Lausuntopyyntö 6.9.2012 PSAVI/17/04.08/2011

Lausunto Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen täydennyksestä

Mondo Minerals B. V. Branch Finlandin 15.5.2012 antaman vastineen ja lisäselvitysten johdosta Kainuun ELY-keskus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Jätevesien käsittely

Vastineessaan hakija toteaa, että Kainuun ELY-keskuksen esittämät luparajat nikkelin ja arseenin suhteen ovat kohtuuttomat ja epäjohtonmukaiset verrattuna hakijan muiden kaivosten raja-arvoihin. Kainuun ELY-keskus tähdentää, että kunkin hankkeen luparajat harkitaan erikseen kulloisenkin toimintaympäristön mukaan, eikä niitä voi suoraan verrata keskenään. Kainuun ELY-keskus ei muuta aiemmin lausumaansa.

Hakijan lisäselvityksessä todetaan, että Pitkänperän lahden perällä nikkelpitoisuus nousee lähelle tuloveden pitoisuutta (100 µg/l) alimmalla vedenkorkeudella (keväällä). Tämä pitoisuus voi Kainuun ELY-keskuksen hankkiman asiantuntijalausannon mukaan olla haitallinen viitasammakon kehitykselle ja toukkien selviytymiselle. Turvallisena nikkelpitoisuutena asiantuntijalausunnossa pidetään 30 - 40 µg/l, mikä olisi saavutettavissa nikkelpäästön ollessa puhdistuksesta tulevassa vedessä 100 µg/l. Arseenin osalta hakija itse arvioi lisäselvityksessään, että arseenin jäännöspitoisuus puhdistetussa vedessä on enimmillään 50 µg/l (kohta 2.3).

Hakija viittaa alueen puroista ja ojista mitattuihin useiden kymmenien – sadan µg/l nikkelpitoisuuksiin, jotka johtuisivat alueen luontaisesti korkeasta nikkelpitoisuuksista. Tähän ELY-keskus huomauttaa, että mainittua suuruusluokkaa olevia nikkelpitoisuuksia on mitattu vain Pitkäturosta koelouhoksen alapuolelta sekä Puotinrantaan laskevasta ojasta.

Hakija on tarkentanut arviotaan myös rakentamisaikaisesta kiintoainepäästöstä, joka on nyt arvioitu olevan kolmas-, neljäsosa alunperin arvioidusta (71 kg/d) eli 18 – 24 kg/d. Arviointi pyrkii seikkaperäisyyteen, mutta epäselväksi jää mm., mihin kaavoihin laskelmat perustuvat, mihin hakija perustaa kiintoaineen 35 – 200 kertaisen laimennoksen Pitkäturoon laskevassa vedessä ja mikä on Pitkäturoon laskevan veden

kiintoainepitoisuus ja koostumus (etenkin alle 6,5 µm:n läpimittaisten hiukkasten osuus) kulloisessakin rakennusvaiheessa.

Hakija toteaa, että rakentamisaikaista kuormitusta voidaan edelleen pienentää mm. sivukivialueen sisälle rakennettavalla laskeutusaltaalla ja kaivostoiminnan aikana rytmittämällä juokсутusta. Näiden toteuttamisesta ei ole kuitenkaan esitetty suunnitelmaa.

Kaivostoiminnan aikaisesta vesienkäsittelystä Kainuun ELY-keskus painottaa kaivoksen velvollisuutta varautua tilanteisiin, joissa jostain syystä juokсутus vesistöön es-tyy. Tällaisia tilanteita varten tulee olla toteuttamiskelpoiset ennakkosuunnitelmat.

Melun- ja värinäntorjunta

Kainuun ELY-keskus katsoo, että esitetty mallinnus on riittävä. Hakijan tulee toteuttaa aiotut meluntorjuntatoimet ja toiminnan alettua tulee meluselvitys uusilla sopivalla aikataululla. Räjähdyksistä ja murskauksesta on hyvä tiedottaa naapurustoon etukäteen ja esim. pyrkiä vakioimaan räjäytysten ajankohdat, jotta ne olisivat mahdollisimman hyvin lähiasukkaiden tiedossa.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että esitetty värinänsurantaohjelma on riittävä. Olisi kuitenkin hyvä selvittää värinävaikutuksen piirissä olevien lähempien kiinteistöjen kuntoa jo ennen räjäytysten alkua, jotta mahdolliset vaikutukset voitaisiin paremmin todentaa tarvittaessa.

Pöly

Hakija esittää pölyntarkkailuksi laskeuman seurantaa. Kainuun ELY-keskus katsoo, ettei näitä tuloksia voida suoraan verrata esim. valtioneuvoston päätöksessä ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitteesta (1996/480) esitettyihin kokonaisleijuman ja hengitettävien hiukkasten (PM10) ohjearvoihin tai ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen 38/2011 hengitettävien hiukkasten (PM10) raja-arvoihin, joten laskeuman lisäksi tulisi seurata kokonaisleijumaa ja pölyn PM10-fraktiota säännöllisin väliajoin toiminnan aikana.

ELY-keskus pitää tarpeellisena (vrt lausunto 3.7.2012) pölykeräinten sijoittamista myös Kylmänpuron laaksoon Natura-alueen tilan seurantaa varten.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Kainuun ELY keskus katsoo, että sulfidista rikkiä sisältävän sivukiven läjittäminen täydennyksessä esitetyn suunnitelman mukaisesti on riittävä.

Hakija on alkuperäisessä hakemustekstissä esittänyt, että vedenkäsittelylaitaiden lietteet viedään Sotkamon tehtaalle. Alkuperäisen lupahakemuksen liitteenä olevassa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on esitetty, että nämä läjitetään sivukivi-alueelle. Kainuun ELY-keskus pitää parempana viedä lietteet Sotkamon tehtaalle.

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka

Hakija on lisäselvityksessään tarkentanut vesistöön joutuvien päästöjen vaikutusarviota mm. Pitkänperässä olevan viitasammakon kutualueen (luonnonsuojelulain 49 §

1 momentin mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikka) kannalta. Kainuun ELY-keskuksen tilaaman asiantuntijalausannon (Kukkonen 2011) mukaan viitasammakopopulaation selviytymisen kannalta kriittisin aika on keväällä kudun jälkeen alkioiden kehittyessä ja poikasten kuoriuduttua. Kevään etenemisestä riippuen tämä vaihe kestää touko- ja kesäkuun ajan. Hakijan lisäselvityksen kohdan 3.3 (s. 11) mukaan viitasammakon lisääntyminen tapahtuu Kainuussa toukokuun loppupuolella, mutta tekstistä ei käy ilmi, mihin lähteeseen väite perustuu. ELY-keskuksen tiedossa olevien havaintojen perusteella (mm. Raimo Kantola, suullinen ilmoitus 24.10.2012) kutevista viitasammakoista on Oulujärven ympäristössä havaintoja toukokuun alusta lähtien, ja myöhäisimmät havainnot ovat kesäkuun puolivälistä. Myös Suomen ympäristökeskuksessa laaditun kirjallisuusselvityksen (Jokinen 2012) mukaan kutuaika ulottuu toukokuun ensimmäisestä neljänneksestä kesäkuun puoliväliin. Sammakon kutuajan alkamisajankohta riippuu kevään olosuhteista ja jäiden sulamisesta. Kainuun ELY-keskus katsoo, että hakijan käsityksestä poiketen viitasammakon lisääntymisenestyksen kannalta kriittisin ajankohta Pitkänperänlahdessa ulottuu toukokuun ensimmäiseltä viikolta kesäkuun loppupuolelle, mihin tulee varautua jätevesien käsittelyssä.

Hakemuksen lisäselvityksessä päästöjen laimentumista ja kulkeutumista Oulujärven eri vedenkorkeuksilla on tarkasteltu kolmiulotteisella virtausmallilla. Pitkänperänlahden pohjukassa, jonka rannat kauttaaltaan ovat viitasammakon kutualueita, kriittiseksi vedenkorkeudeksi laimennusolojen suhteen todetaan 122,5 m mpy. Oulujärven pitkänajan vedenkorkeuksia esittävän kuvaajan (kuva 1.1, s. 1) mukaan tämä korkeus keskimäärin saavutetaan kesäkuun puolivälin tienoilla, aikaisintaan (keskimääräinen ylivedenkorkeus) toukokuun puolivälissä. Matalan veden aikana perukassa laimenneminen on heikkoa, ja pitoisuudet pysyvät lähellä tuloveden pitoisuutta merkittävän laimennemisen tapahtuessa vasta ulompana. Erityisesti sellaisina vuosina, jolloin viitasammakon kutu tapahtuu varhain, on siten olemassa riski, että viitasammakon herkäät muna- ja poikasvaiheet altistuvat alhaisen vedenkorkeuden aiheuttamien heikkosten laimennusolojen vuoksi kohonneille jätevesipitoisuuksille.

Kainuun ELY-keskus on lausunnossaan 2.1.2012 ilmoittanut käsityksensä, että alkuperäisessä lupahakemuksessa (31.1.2011) esitetyjen arvioiden perusteella nikkeli- ja arseenipäästöt eivät heikentäisi viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Nyt laaditussa lisäselvityksessä (luku 2.5, s. 8) kuitenkin todetaan, että matalan veden aikaan tulee Pitkänperän perukassa esiintymään korkeahkoja nikkelpitoisuuksia, noin 80 – 90 µg/l. Tämä on lähellä sitä pitoisuutta (100 µg/l), jonka asiantuntijalausunnossa (Kukkonen 2011) on arvioitu voivan olla haitallinen sammakoiden yksilönkehitykselle ja toukkien selvitymiselle.

Hakija on tarkentanut vaikutusarviotaan myös rakentamisen aikaisen kiintoainespäästön osalta ja päätynyt alkuperäistä hakemusta selvästi pienempiin kuormitusarvioihin. Viitasammakon lisääntymisolosuhteiden kannalta olennaisia tekijöitä ovat veden samentumista aiheuttava hienoin aines (raekoko alle 6,5 µm), joka ei ilmoitetulla viipymällä (13 tuntia) laskeudu altaassa sekä rakentamistöiden aikataulu suhteessa viitasammakon kutu-aikaan. Lisäselvityksessä ei ole ilmoitettu hienoimman aineksen osuutta maa-aineksissa (samentuma todennäköisyys kutuvaiheessa), kuinka pitkän ajan sen laskeutuminen vaatii ja miten tämä on huomioitu etenkin rakentamisvaiheessa. Hakemuksen lisäselvityksestä myöskin puuttuu suunnitelma rakennusvai-

heen aikataulutuksesta, jonka avulla kiintoainepäästöjä voitaisiin jaksottaa. Lisäselvityksen vaikutusarvion (3.3, s. 11) mukaan kiintoainepäästö ei sanottavasti kulkeutuisi rantaviivaa kohti viitasammakon biotooppiin, mutta virtausmallin avulla laaditut havainnekuvat (kuvat 2.6 ja 2.7, s. 7) eivät tue tätä arviota.

Edellä esitettyyn viitaten Kainuun ELY-keskus katsoo, että hakijan vastineen ja lisäselvityksen perusteella ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kaivosalueelta vesistöön johdettavat päästöt heikentävät viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa Pitkänperänlahden perukassa luonnonsuojelulain 49 § 1 momentin vastaisesti. Keskeisiä riskitekijöitä herkässä lisääntymisvaiheessa toukokuun alusta kesäkuun loppupuolelle ovat nikkeli- ja kuparipitoisuuksien kohoaminen ja kiintoaineksen aiheuttama samentuminen. Hankkeen toteuttaminen hakijan esittämällä tavalla ja päästöarjoilla edellyttäisi siten luonnonsuojelulain mukaista lupaa poiketa lain 49 § 1 momentin mukaisesta heikentämiskiellostä. Poikkeamisen edellytyksenä (luontodirektiivin 16 artikla 1 kohta) olisi, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole ja ettei poikkeus haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä. Lisäksi hankkeen tulee tässä tapauksessa olla perusteltu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ja uusi tieyhteys

Hakija pitää kohtuuttomana sitä, että tielinjausta vaaditaan tarkistettavaksi ennen tien rakentamista. Tähän ELY-keskus toteaa, että liito-oravaselvitysten tekemisestä uuden tieyhteyden rakentamiseen saattaa kulua useita vuosia, minä aikana liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sijainti ja niihin liittyvät ruokailualueet ja kulkuyhteydet voivat luontaisesti muuttua. Hakijan on toiminnassaan otettava huomioon mahdollisesti muuttuneet olosuhteet. Luonnonsuojelulain 49 § 1 momentin mukainen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto on voimassa suoraan ilman erillistä viranomaisen päätöstä. Kaivospiiritoimitus tai ympäristölupa eivät oikeuta poikkeamaan luonnonsuojelulain rauhoitusmääräyksistä. Kainuun ELY-keskus katsoo, että tielinjauksen tarkistaminen maastossa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen varalta ennen kuin uutta tieyhteyttä ryhdytään rakentamaan on välttämätöntä sen varmistamiseksi, ettei tien rakentaminen aiheuta luonnonsuojelulain 49 § 1 momentin vastaista seuraamusta. Tämä on myös hakijan edun mukaista.

Pitkäpuron varren uudet liito-oravahavainnot

Hakemusta varten tehdyissä liito-oravaselvityksissä ei mainita havaintoja Pitkäpuron varresta. Ympäristölupahakemuksen vireille tulon jälkeen puronvarressa on kuitenkin tehty havaintoja ulostepapanoista puron yläjuoksulta pellon pohjoisnurkalta (Vainio, 19.11.2011, koordinaatit 7138258:3550336), puron keskivaiheilta lähteen lähistöltä (katselmus 24.5.2012) ja viimeksi puron alajuoksulta noin 60 metriä Savirannan tieltä etelään (Urpelainen ja Vainio 24.10.2012, koordinaatit noin 7139038:3549927). Viimeisimmän havainnon yhteydessä todettiin myös, että puronvarren kuusissa oli risupesä, jotka saattavat olla liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Ulostepapanat havaittiin yhden tällaisen risupesäkuusen juurelta. Tämän lausunnon liitteenä on kartta viimeisimmästä havainnosta.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että ennen ympäristöluvan myöntämistä on selvitettävä, onko Pitkänpuron varressa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja mikä on Pitkänpuron varren merkitys liito-oravan ruokailualueena ja kulkuyhteytenä aiemmin tunnettujen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen (Heinimäki, Pitkänperän perukka) toiminnallisuuden kannalta.

Valkovuokkoesiintymät

Hakija ilmoittaa hakevansa poikkeamista valkovuokon rauhoitusmääräyksistä hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. Ympäristönsuojelulain 41 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Mainitun lainkohdan perusteluissa (HE 84/1999) todetaan, että luvan myöntäminen ei olisi mahdollista, jos hanke aiheuttaisi luonnonsuojelulaissa kiellettyjä seurauksia. Kainuun ELY-keskus katsoo, että hakijalla tulee olla lainvoimainen, luonnonsuojelulain mukainen lupa poiketa valkovuokon rauhoitusmääräyksistä avolouhoksen, läjitysalueen ja vesienkäsittelyrakenteiden alueilla ennen ympäristöluvan myöntämistä.

Luonnontilaiset lähteet ja Pitkänpuron uoma

ELY-keskus pitää todennäköisenä, että katselmuksessa 24.5.2012 havaituista luonnontilaisista lähteistä kaksi (ko. katselmuspöytäkirjan kuvissa 6 ja 8 olevat lähteet) tuhoutuisi tai niiden luonnontila muuttuisi vesienkäsittelyrakenteisiin liittyvien ojien (lisäselvitys, liitekarta 3.1.) kaivun sekä uuden tieyhteyden rakentamisen seurauksena, joten hankkeen toteuttaminen edellyttäisi vesilain (1961/264) 17a §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa.

Pitkänpuron uoma on osittain rakenteeltaan luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen, joten ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hanke myös sen osalta edellyttää vesilain mukaista poikkeuslupaa.

Kirjallisuusselvitykset, joihin lausunnossa viitataan:

Kukkonen, J. 2011: Asiantuntijalausunto Paltamon Mieslahteen suunnitellun talkkikaivoksen päästöjen mahdollisista vaikutuksista Oulujärven Pitkänperänlahdessa olevaan viitasammakon lisääntymis- ja talvehtimisalueeseen.

Jokinen, M. 2012: Viitasammakko Rana arvalis Nilsson, 1842. Esiselvitys, SYKE (julkaisematon).

Ympäristönsuojeluyksikön päällikkö
Ylitarkastaja

Unto Ritvanen

Biologi

Maarit Vainio

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet myös erikoissuunnittelija Marja-Liisa Räisänen ja ylitarkastajat Heli Nurmi ja Raija Urpelainen.

LIITE   Kartta

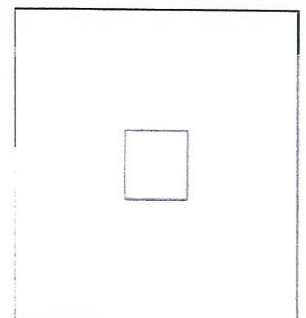
Liitekarta lausuntoon 26.10.2012 KAIELY/154/07.00/2011

Kunta: Paltamo

Mittakaava 1:5000

0 50 100 150 200 m

● liito_orava_24102012

□ Kiinteistöt (alue)

▨ Natura-alue

Peruskarttalehdet:
343401, 343404
Koordinaatisto YKJ
Nurkkaoordinaatit: 3549422, 7138235 3550873, 7139251
Kainuun ELY ympäristö ja luonnovera/MVn/26.10.2012

3.7.2012

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristöluvut
PL 293
90101 Oulu

Viite Lausuntopyyntö 2.2.2012

Lausunto Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemukseen sisältyvästä Natura-arvioinnista

Kainuun ympäristökeskus antoi 23.1.2009 luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen lausuntonsa Mondo Minerals B. V. Branch Finlandin (jäljempänä hakijan) Mieslahden kaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen sisältyvästä Natura-arvioinnista. Lausunnossaan ympäristökeskus vaati hakijalta lisäselvityksiä, jotka koskivat ensisijaisesti Antinmäen – Kylmänpuron ja Hevossuon Natura 2000 –alueen (FI1200304) Kylmänpuron osa-alueeseen kohdistuvien vaikutuksien arviointia siinä tilanteessa, että ympäristölupaa haettaisiin avolouhoksen ja Kylmänpuron väliseen Heinimäkeen sijoitettavalle sivukiven läjitysalueelle ja / tai lisävesien johtamiseen Kylmänpuroon. Sitten hakija ilmoitti luopuvansa Heinimäen läjitysalueelta ja pinta-vesien johtamista Kylmänpuroon koskevista suunnitelmista, minkä perusteella Kainuun ELY-keskus totesi 17.1.2011, ettei niihin liittyviin lisäselvityksiinkään ole tarvetta.

Hakija jätti Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle 31.1.2011. Hankesuunnitelma jossain määrin poikkeaa aiemmin YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa esillä olleista toteutusvaihtoehdoista, minkä vuoksi aluehallintovirasto pyytää ELY-keskukselta Natura-arvioinnista uutta lausuntoa.

Tässä lausunnossa Kainuun ELY-keskus täydentää ja päivittää Kainuun ympäristökeskuksen 23.1.2009 antamaa lausuntoa vain siltä osin kuin hankesuunnitelmaa on muutettu ja vaikutusten arvioimiseksi on tehty uusia selvityksiä.

Kaivoshanke

Hanke, jolle lupaa haetaan, vastaa talkkimalmin kokonaislouhintamäärän (3,0 Mt) ja avolouhoksen pinta-alan (85,5 ha) ja syvyyden (60 m) suhteen aiemmin arvioituja vaihtoehtoja. Vuosittainen malmin louhintamäärä olisi keskimäärin 100 000 t (vaihteluväli 30 000 t – 300 000 t, enimmillään 500 000 t vuodessa). Toiminta-aika olisi noin 30 vuotta. Merkittävimmät eroavaisuudet YVA- ja Natura-arviointiprosesseissa aiemmin käsiteltyihin vaihtoehtoihin verrattuna ovat seuraavat:

- Heinimäkeen ei läjitetä sivukiveä; läjitettävä sivukivi (1,3 miljoonaa tonnia) sijoitetaan pääosin avolouhoksen luoteispuolelle noin 10,6 hehtaarin läjitysalueelle sekä avolouhoksen pohjoispuolen meluvallirakenteisiin ja toiminnan loppuvaiheessa avolouhokseen;
- kaivostoiminnot sijoittuvat kokonaisuudessaan Pitkäpuron valuma-alueelle eikä Kylvänpuroon johdeta pintavesiä, vaan kaivosalueelta kerätyt valumavedet sekä käsitellyt kaivosaluevedet on tarkoitus johtaa Pitkäpuroa pitkin Mieslahden Pitkänperään;
- Heinimäen lounaispuoleiselle peltoalueelle on suunniteltu malmin varastoalue, ja hankkeen myöhemmässä vaiheessa rakennettaisiin uusi tie Kylvänpuron laakson poikki Natura-rajauksen eteläpuolitse. Alkuvaiheessa malmi kuljetettaisiin avolouhokselta Savirannan tielle ja sitä kautta valtatielle 22.

Natura 2000 –alueen tiedot

Antinmäen – Kylvänpuron ja Hevossuon Natura 2000 –alueen (FI1200304) suojelun perusteena olevat, Natura-tietolomakkeilla ilmoitetut luontoarvot on selostettu Kainuun ympäristökeskuksen lausunnossa vuonna 2009. Metsähallituksen ja Kainuun ympäristökeskuksen tekemissä luontotyyppi-inventoinneissa, jotka kattavat lähes koko Natura-alueen, tiedot luontotyypeistä ja lajeista ovat YVA- ja Natura-arviointiprosessien jälkeen tarkentuneet. Metsähallituksen aineiston mukaan alueella on seuraavia luontotyypejä:

	Hevossuo ha	Antinmäki-Kylvänpuro yht. ha
humuspitoiset järvet ja lammet	0,9	
pikkujoet ja purot		1,8
runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt		0,4
vaiheutumissuot ja rantasuot	0,6	2,0
lähteet ja lähdesuot		0,04
letot	0,4	6,8
aapasuot sis. lettoa ja puustoista suota	14,4	
silikaattikalliot		1,6
luonnonmetsät		5,9

lehdot	0,1	6,2
hakamaat ja kaskilaitu- met		0,3
puustoiset suot	2,2	1,1
tulvametsät		1,4
muut kuin luontodir. luon- totyytit	4,4	34,9
YHT.	22,9	62,26

Taulukossa vahvennetulla kirjasimella esitettyjä luontotyyppisiä ei mainita Natura-tietolomakkeella. Toisaalta tietokannan luontotyyppi "vuoristojen niitetty niityt" on määritetty uudelleen "runsaslajisiksi tuoreiksi ja kuiviksi niityiksi" ja tietokannan "metsäluhdet" "tulvametsiksi". Matokallion tiedot puuttuvat taulukosta, koska siellä luontotyyppi-inventointia ei ole vielä tehty, mutta osa-alue kuuluu pääasiassa luontotyyppiin "silikaattikalliot". Luontodirektiivin luontotyyppien sijoittuminen Mölkän - Antinmäen ja Kylmänpuron osa-alueilla ilmenee lausunnon liitekartoista (liitteet 1 ja 2). On syytä huomioida, että Kylmänpuron laaksossa esiintyvät lehto- ja lettokorvet on kirjattu luontotyyppisiin "lehdot" tai "letot" vallitsevien piirteiden mukaan. Kylmänpuron laakson luontotyytit ovat edustavuudeltaan erinomaisia (lehdot, letot, vaihtumissuot ja rantasuot) tai hyviä (luonnonmetsät, tulvametsät). Mölkän - Antinmäen osa-alueella oleva Antinsuon letto on edustavuudeltaan erinomainen ja muut luontotyytit edustavuudeltaan hyviä tai merkittäviä.

Natura-alueen hyväksymisen jälkeen luontodirektiivin II-liitteen lajeista alueella on havaittu myös liito-orava ja toinen uhanalainen kasvilaji Kylmänpuron Natura-rajauksen pohjoispäässä puron alajuoksulla. Kaivoshankkeesta Natura-alueeseen aiheutuvien vaikutusten arviointi kohdistetaan kuitenkin vain niihin lajeihin ja luontotyyppisiin, jotka on tietolomakkeella ilmoitettu alueen suojeluperusteiksi.

Natura-alue on nyt kokonaan toteutettu yksityisinä luonnonsuojelualueina tai hankittu valtiolle. Viimeisin luonnonsuojelualue YSA206118 perustettiin Kylmänpuron alajuoksulle vuonna 2011.

Hankkeen vaikutusalue suhteessa Natura-alueeseen

Kaivostoimintojen pienimmät etäisyydet Natura-alueen lähimpiin osa-alueisiin ovat seuraavat:

- avolouhos: Kylmänpuro 300 m, Matokallio 630 m, Mölkkä - Antinmäki 700 m;
- sivukiven läjitysalue: Kylmänpuro 570 m, Matokallio 450 m, Mölkkä - Antinmäki 230 m.

Malmin välivarasto on Kylmänpurosta noin 250 metrin etäisyydellä. Uusi tielinjaus Kylmänpuron laakson poikki kulkee noin 80 metrin etäisyydellä Natura-alueen etelä-

rajasta. Tielinjausta lukuun ottamatta Kylmänpuron valuma-alueelle ei kohdistu muita kaivostoimintoja.

Tehdyt selvitykset

YVA- ja Natura-arviointimenettelyn jälkeen kaivoshankkeessa ei ole tehty uusia maastoselvityksiä Natura-alueisiin kohdistuvista vaikutuksista. Toukokuussa 2012 hakija antoi Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle lisäselvityksiä lupahakemuksen täydentämiseksi. Lisäselvityksiin sisältyi olemassa oleviin tietoihin perustuva selvitys kallioperän ruhjeisuudesta ja kaivostoiminnan vaikutuksista pohja- ja pintavesiolosuhteisiin mm. Natura-alueilla sekä selvitys vallitsevien tuulien vaikutuksesta pölyn leviämiseen.

Tiedot Natura-alueen luontotyypeistä ja lajeista ovat täydentyneet Metsähallituksen vaihteittain tekemissä luontotyyppi- ja lajikartoituksissa.

Ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksessa ja lisäselvityksessä kuvatut vaikutukset Natura-alueeseen

Ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen luvussa 6.7 on käsitelty hankkeen vaikutuksia Natura-alueeseen osa-aluekohtaisesti. Lisäksi Natura-alueeseen kohdistuvia mahdollisia vaikutuksia sivutaan pohjavesivaikutusten (luku 6.4) ja pölypäästöjen vaikutusten (luku 6.8) tarkastelun yhteydessä ja toukokuun 2012 lisäselvityksessä.

Mölkä – Antinmäki: Lähin kaivostoiminto on läjitysalue 220 metrin etäisyydellä. Valumavesi- tai pölyvaikutuksia ei ole. Vesien luonnollinen virtaussuunta on Antinmäeltä kaivospiirin suuntaan, joten hankkeesta ei kohdistu suojelualueelle vesistövaikutuksia. Kaivostoiminnot ja Natura-alue ovat eri valuma-alueilla (karttaliite 2.2). Läjitysalue on sovitettu oppoamaan hyvin kumpareiseen maastoon, eikä siitä aiheudu merkittävää varjostusta suojelualueille. Sivukivialueen pölyämistä aiheutuu lähinnä kivien läjityksestä, jonka jälkeen sivukivikasa ei ole merkittävä pölyämisen lähde.

Kylmänpuro: Hankesuunnitelmia on ympäristölupahakemusvaiheessa muutettu siten, että hankkeella ei ole suojeluperusteita heikentäviä vaikutuksia Kylmänpuron laaksoissa sijaitseville suojelualueille. Avolouhos ja malmien välivarasto ovat lähimmillään noin 250 metrin päässä ja eri valuma-alueella kuin suojelualueet. Tielinjauksessa Kylmänpuron ylityskohdalle rakennettava rumpuratkaisu on helposti toteutettavissa, koska puro kulkee yhdessä selkeässä uomassa, eikä tiehankkeen toteuttaminen muuta puron vesitaloutta. Rinteet on molemmin puolin avohakattu, joten alueelle ei tule uutta valaistusoloja muuttavaa maastokäytävää. Savirannantien pohjoispuolella oleva alue on vaikutusten ulkopuolella.

Avolouhoksesta aiheutuvan pohjaveden aleneman arvioidaan rajoittuvan suhteellisen pienelle alueelle louhoksen lähiympäristössä. Louhoksen kohdalla, jossa syvin kohta tulee olemaan tasolla + 60 m mpy, pohjavesipinnan arvioidaan alenevan enimmillään noin 65 metriä. Vaikutusalueen arvioidaan ulottuvan enintään muutamien satojen metrien (max. 350 m) etäisyydelle louhosalueesta siten, että vaikutus ulottuu pisimmälle kaakon suunnassa. Arvion mukaan vaikutus ei ulotu itäpuoleiselle Kylmänpuron alueelle. Lisäselvityksessä käsitellään kallioperän ruhjeisuudesta saatavilla olevia tietoja. Kallioperäkartan mukaan kaivospiirin alueella on muutamia luode-kaakko –

suuntaisia ruhjeita, mutta ruhjeiden laadusta tai niiden vedenjohtavuudesta ei ole tarkempaa tietoa. Kallioperän laadun ja ruhjesuuntien perusteella kuitenkin arvioidaan, että kallioperän yleinen vedenjohtavuus ei ole hyvä, ja että pohjaveden suotautuminen louhokseen kallioperän rakoiluvyöhykkeiden kautta on todennäköisesti vähäistä. Lisäselvityksen mukaan kallioperän ruhjeisuus ja kaivostoiminnan yhteisvaikutus ei aiheuta lähiympäristön Natura-alueiden pinta- ja pohjavesiolosuhteisiin muutoksia.

Pölyämisestä hakemuksessa (s. 49-50) todetaan yleisesti, että merkittävimmät pölynlähteet ovat malmin irrotus, välivarastointi ja lastaus. Sivukivialueella pölyämistä tapahtuu lähinnä läjityksen yhteydessä. Malmin kuljetuksista aiheutuu pölyämistä sorapäällysteisillä työmaa- ja paikallistieosuuksilla. Edelleen todetaan, että mineraalipölyhiukkaset laskeutuvat pääosin 100 – 200 metrin päähän irtoamispaikasta, ja että ajoittain haittaa voi syntyä 500 metrin säteellä päästölähteestä. Hiukkaskooltaan pienimmät hiukkaset voivat kulkeutua tätä kauemmaksi. Kaikkiaan alueen pölypäästöjen arvioidaan jäävän vähäisiksi, ja kaivostoimintojen sijoittumisen pääosin laakson pohjalle arvioidaan ehkäisevän pölyn leviämistä. Myös puusto suojaa pölyn leviämistä ympäristöön. Lisäselvityksessä todetaan, että kaivoksen itäpuolella Heinimäen voidaan olettaa ehkäisevän pölyn leviämistä sille suunnalle, kun taas pohjois-eteläsuunnassa maaston muodot eivät ehkäise pölyn leviämistä.

Luontotyyppeihin kohdistuvia vaikutuksia ei eritellä.

Luontotyyppin "silikaattikalliot" indikaattorilajeihin kuuluvien kainuunnurmihärkin ja serpentiinipikkutervakon esiintymistä todetaan, että niihin ei kohdistu lajien elinoloa heikentäviä toimenpiteitä. Samoin todetaan Kylmänpuron varren vienansaraesiintymistä sekä Mölkän – Antinmäen alueen valkovuokon ja luontodirektiivin liitteen II uhanalaisen lajin esiintymistä.

Kainuun ELY-keskuksen käsitys arvioinnin asianmukaisuudesta

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä tehty Natura-arviointi osoitti hankkeen suurimpien Natura-alueen luontoarvoihin kohdistuvien riskien liittyvän Heinimäelle suunniteltuun sivukiven läjitysalueeseen. Lupavaiheessa hakija luopui tästä läjitysaluevaihtoehdosta sekä suunnitelmista pintavesien johtamisesta Kylmänpuron. Hankkeen vaikutukset Natura-alueeseen ovat luonteeltaan välillisiä, koska kaivostoiminnot uutta tieyhteyttä lukuun ottamatta sijoittuvat eri valuma-alueille kuin Natura-alueen osa-alueet, ja pienimmät etäisyydet Natura-alueeseen ovat 80 m (uusi tie) ja 230 m (sivukiven läjitysalue).

Kainuun ELY-keskus pitää puutteena sitä, että hankkeesta siinä muodossa kuin sille haetaan ympäristö- ja vesitalouslupaa, ei ole kootusti esitetty Natura-arviointia, minkä vuoksi Natura-alueen luontoarvoihin kohdistuvista vaikutuksista on vaikea saada kokonaiskuvaa. Myös perustelut jäävät pintapuolisiksi.

Vaikutusmekanismit on pääosin tunnistettu. Hankehakemuksessa tarkastellaan avolouhoksen vaikutusta pinta- ja pohjavesiin, uuden tielinjauksen vaikutusta Kylmänpuron virtaamiin sekä pölyn leviämistä. Kokonaan on jäänyt huomioimatta malmikuljetuksissa kuorma-autojen renkaissa avolouhokselta teille kulkeutuva talkkipöly ja sen kulkeutuminen Kylmänpuron laaksoon.

Natura-alueen luontotyypeistä ja lajistosta on ollut saatavissa uutta tietoa, jota ei ole päivitetty hankehakemukseen.

Kainuun ELY-keskuksen arvio kaivoshankkeen vaikutuksista Natura-alueen luonnonarvoihin

Avolouhoksesta aiheutuu välillisiä vaikutuksia ympäröivien alueiden kasvillisuuteen pohjaveden alenemasta johtuvan kuivatusvaikutuksen kautta. Yleisesti käytössä olevan laskentatavan mukaan pohjaveden aleneman etäisyys horisontaalisuunnassa on 2-3 kertaa louhoksen syvyys (erikoissuunnittelija Marja Liisa Räisänen, suullinen tiedonanto). Lupahakemuksen liitekartoista ilmenee, että louhoksen pohjaosa (+ 60 m mpy) sijaitsisi rinteessä + 140 metrin korkeuskäyrän kohdalla. Tällöin louhoksen syvyys olisi 70 metriä, ja kuivatusvaikutus ulottuisi enimmillään noin 210 metrin päähän. Avolouhoksen itäreunan etäisyys Natura-alueen rajasta Kylmänpuron laaksossa on noin 300 metriä. Tämän perusteella on todennäköistä, ettei louhoksen kuivatusvaikutus yllä Kylmänpuron laaksoon. Tiedot kallioperän ruhjeista, jotka ovat Kylmänpuron laakson suuntaisia, tukevat tätä käsitystä. Kylmänpuron laakson rehevät korvet, jotka lukeutuvat luontotyypeihin "lehdot", "letot" ja "puustoiset suot", ilmentävät paitsi tulvaisuutta ja liikkuvia pintavesiä myös lähdevaikutusta. Lähdevesiä purkautuu useissa kohdin heti rinteiden alla laakson pohjaan (suojelubiologi Ilkka Immonen, suullinen tiedonanto). Kaikkia lähdevaikutteisia kohtia ei todennäköisesti ole luontotyyppiinventoinneissa havaittu. Avolouhoksen ja purolaakson välissä on kallioinen mäenharjanne, joka toimii vedenjakajana pinta- ja pohjavesille. Täten ELY-keskus arvioi, ettei louhos vaikuta purolaakson puoleisessa rinteessä maaperään suotautuvan pohjaveden määrään.

Kylmänpuron yläjuoksun poikki rakennettava uusi tieyhteys on ELY-keskuksen mielestä toteutettavissa siten, että sillä ei ole vaikutusta Kylmänpuron vesitalouteen eikä purovesien vaikutuspiirissä oleviin luontotyypeihin, joita yllä mainittujen lisäksi ovat "pikkujoet ja purot" sekä alajuoksulla esiintyvät "tulvametsät" ja "vaihtumissuot ja rantasuot". Nykytietämyksen mukaan hankkeesta ei aiheutuisi sellaisia pinta- tai pohjavesimuutoksia, jotka heikentäisivät Kylmänpuron laaksossa esiintyviä luontotyyppiä.

Sivukiven läjitysalue on kokonaisuudessaan Pitkäpuron valuma-alueella, eikä sillä todennäköisesti ole vaikutusta Mölkän – Antinmäen alueella esiintyviin luontotyypeihin "lehdot" (sis. lehtokorpia) ja "letot", joista merkittävin on ylempänä rinteessä sijaitseva Antinsuo.

Kaivostoiminnasta lähtevä kivipöly on emäksistä sisältäen mm. talkkimalmia ja serpentiiniä, minkä vuoksi sillä arvioidaan olevan kasvualustan kautta lannoittava vaikutus kasvillisuuteen. Pöly vaikuttaa kasveihin myös mekaanisesti peittäen lehden pintaa, ehkäisten fotosynteesiä ja tukkien ilmarakoja. Pölypäästöjä aiheuttavat kaivostoiminnot malminkuljetusta lukuun ottamatta sijaitsevat yli 200 metrin etäisyydellä Natura-alueen eri osista ja erityisesti suojeltavien kalliokasvien (kainuunnurmihärkki, serpentiinipikkutervakko) Natura-alueilla olevat esiintymät pienimmillään 450 metrin etäisyydellä päästölähteistä. Maaston muodot (Heinimäki) ehkäisevät pölyn leviämistä lähinnä olevan Kylmänpuron laakson suuntaan. Myös suojaavalla puustolla, erityisesti kuusivaltaisilla metsillä, on pölyn leviämistä ehkäisevä vaikutus. Vallitsevat tuu-

let puhaltavat päästölähteistä Matokallion ja Mölkän – Antinmäen suuntaan, mutta toisaalta etäisyys ja kasvistoltaan merkittävimpien kohteiden sijainti Antinmäen pohjoisrinteessä huomioon ottaen on todennäköistä, että pölyäminen ei aiheuta merkittäviä haitallisia muutoksia näidenkään alueiden kasvillisuuteen. Läjityksen päätyttyä ja läjitysalueen peiton sekä maisemoinnin jälkeen sivukivikas ei ole merkittävä pölyämisen lähde.

Talkkipölyn kulkeutumista ajoneuvojen renkaissa ja peittämättömistä kivilasteista maantielle ja edelleen Natura-alueelle Kylmänpuron laakson ylityskohdissa ei ole otettu huomioon vaikutusten arvioinnissa. Pölyä voi myös tätä kautta joutua puroveeteen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maantiekuljetuksista aiheutuvaa louhokelta kulkeutuvan pölyn leviämistä voidaan kuitenkin tehokkaasti ehkäistä eri toimenpitein.

Liito-oravaa ei ole ilmoitettu Natura-alueen suojeluperusteeksi, mutta laji pesii Mölkän – Antinmäen ja Kylmänpuron osa-alueilla sekä Natura-alueen ulkopuolella mm. Heinimäessä ja Pitkäpuron suun itäpuolella. Todennäköistä on, että liito-orava lisätään alueen suojeluperusteisiin, kun Natura-tietokantaa seuraavan kerran päivitetään. Vaikka kaivostoimintojen alueella ei tällä hetkellä tiedetä olevan pesiä, hanke tulee vaikuttamaan ainakin lajin kulkuyhteyksiin ja ruokailualueisiin Pitkäpuron laaksossa. Liito-oravan elinympäristöä pirstovat mahdolliset hakkuut ja kaivostoiminta yhdessä saattavat heikentää lajin elinoloja myös Natura-alueella.

ELY-keskuksen arvion mukaan pinta- ja pohjavesiolosuhteiden muutokset tai pölyn leviäminen eivät aiheuta Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin merkittävästi heikentäviä vaikutuksia. Lisäksi on arvioitava Natura-alueen läheisyyteen sijoittuvan kaivostoiminnan vaikutusta Natura-alueen ekologisiin ominaisuuksiin ja niiden säilymiseen tulevaisuudessa. Tätä arviointia vaikeuttaa se, että Natura-alue muodostuu pirstaleisista osa-alueista, joissa luontotyyppeihin ja lajeihin kohdistuva ihmistoiminnasta aiheutuva vaikutus on ollut suuri jo siinä vaiheessa, kun alue on hyväksytty verkostoon. Alueiden rajauksissa reunavaikutus on suuri, ja metsänhakkuut, ojitukset ja tiestö ovat heikentäneet osa-alueiden luonnontilaa. Keskeisin on kysymys lähinnä sijaitsevan Kylmänpuron laakson suojeluarvon säilymisestä. Tähän voidaan merkittävästi vaikuttaa muun muassa sillä, että metsä säilytetään harkkaamatta suojelualueen ja kaivosalueen välisellä alueella. Mahdollisten avohakkuiden ja kaivostoiminnan yhteisvaikutuksena saattaa Kylmänpuron laakson luonnontila heiketä.

Yhteenveto

Kainuun ELY-keskus katsoo, että Mieslahden kaivoshankkeesta aiheutuu välillisiä vaikutuksia Antinmäen – Kylmänpuron ja Hevossuon Natura 2000 –alueeseen, mutta suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin kohdistuvat vaikutukset eivät ole merkittävästi heikentäviä. On kuitenkin riski, että erityisesti suojaisan Kylmänpuron osa-alueen ekologiset ominaispiirteet heikkenevät Natura-alueen poikki lisääntyvän liikenteen, uuden tien, kaivostoimintojen ja muun maankäytön (esim. metsätalous) yhteisvaikutuksesta. Riskin minimoimiseksi ELY-keskus esittää seuraavia lieventäviä toimenpiteitä:

- kaivostoiminnan ja malminkuljetusten ajoittaminen talvikuukausille;

- pölyämisoriskin ennalta ehkäisy hakemuksen lisäselvityksessä mainituilla tavoilla; lisäksi malmikuljetuslastien peitto ja rekkojen renkaat on pestävä päivittäin talkkipölyn leviämisen ehkäisemiseksi;
- suoja puuston säilyttäminen Kylmänpuron ja kaivosalueen välillä.

Lisäksi Kainuun ELY-keskus esittää, että Natura-alueen tilaa on seurattava ainakin seuraavien parametrien osalta:

- kasvillisuuden muutokset Matokalliolla ja Kylmänpuron laaksossa (seurantaruudut);
- pölyn leviämisen seuranta Matokalliolla ja Kylmänpuron laaksossa;
- pohjaveden tason seuranta ja puron virtaaman seuranta Kylmänpurolla;
- Kylmänpuron veden kemiallisen ja fysikaalisen laadun seuranta.

Alueiden käyttö ja luonnonvarat –yksikkö

Ylitarkastaja

Jouko Saastamoinen

Biologi

Maarit Vainio

LIITTEET (1) Kartta, Molkän – Antinmäen luontotyypit
(2) Kartta, Kylmänpuron luontotyypit

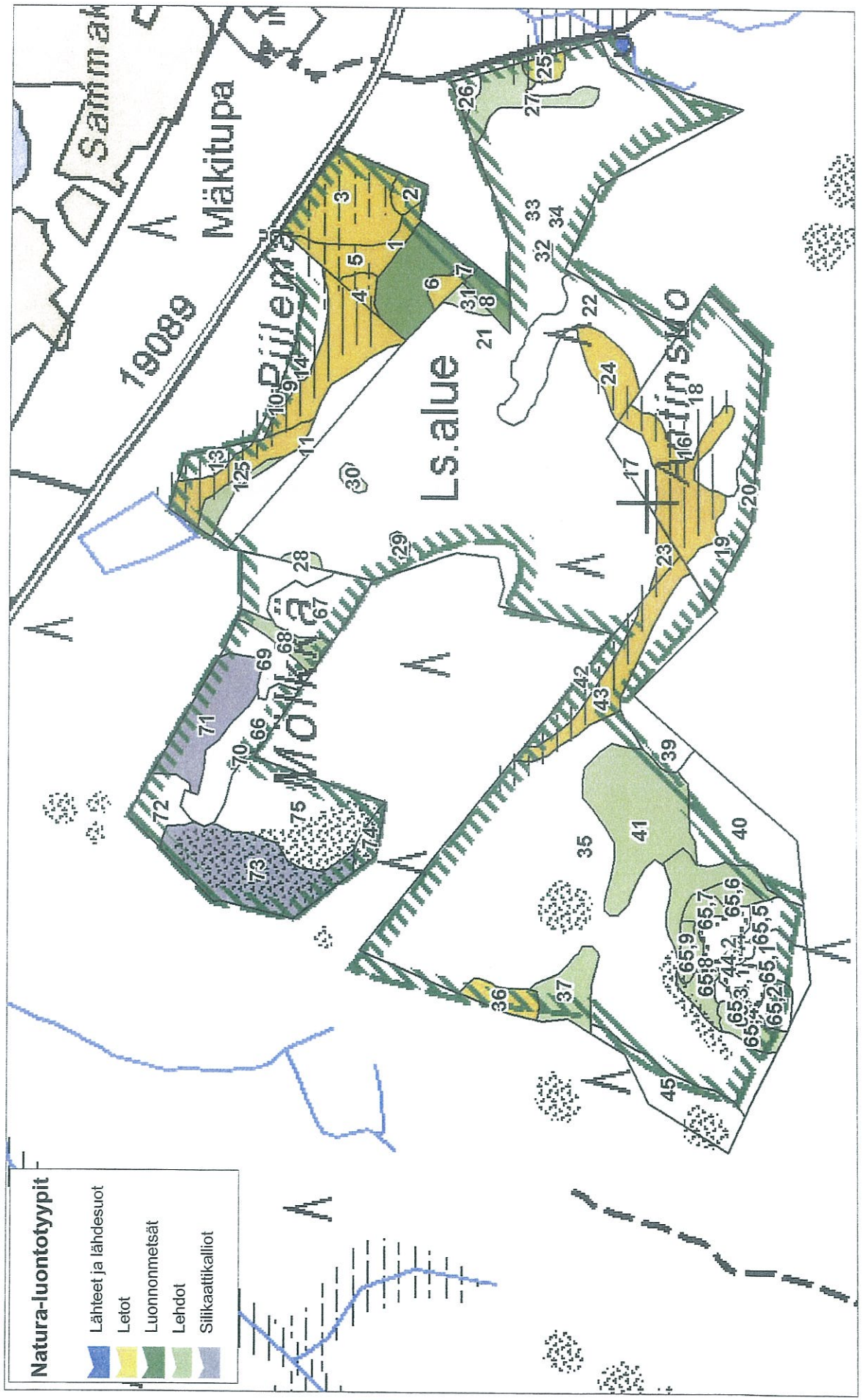
TIEDOKSI Mondo Minerals B. V. Branch Finland

Antinmäki luontotyytit

© Metsähallitus 26.6.2012 18:54
© Maanmittauslaitos 1/YY/09

1:5000

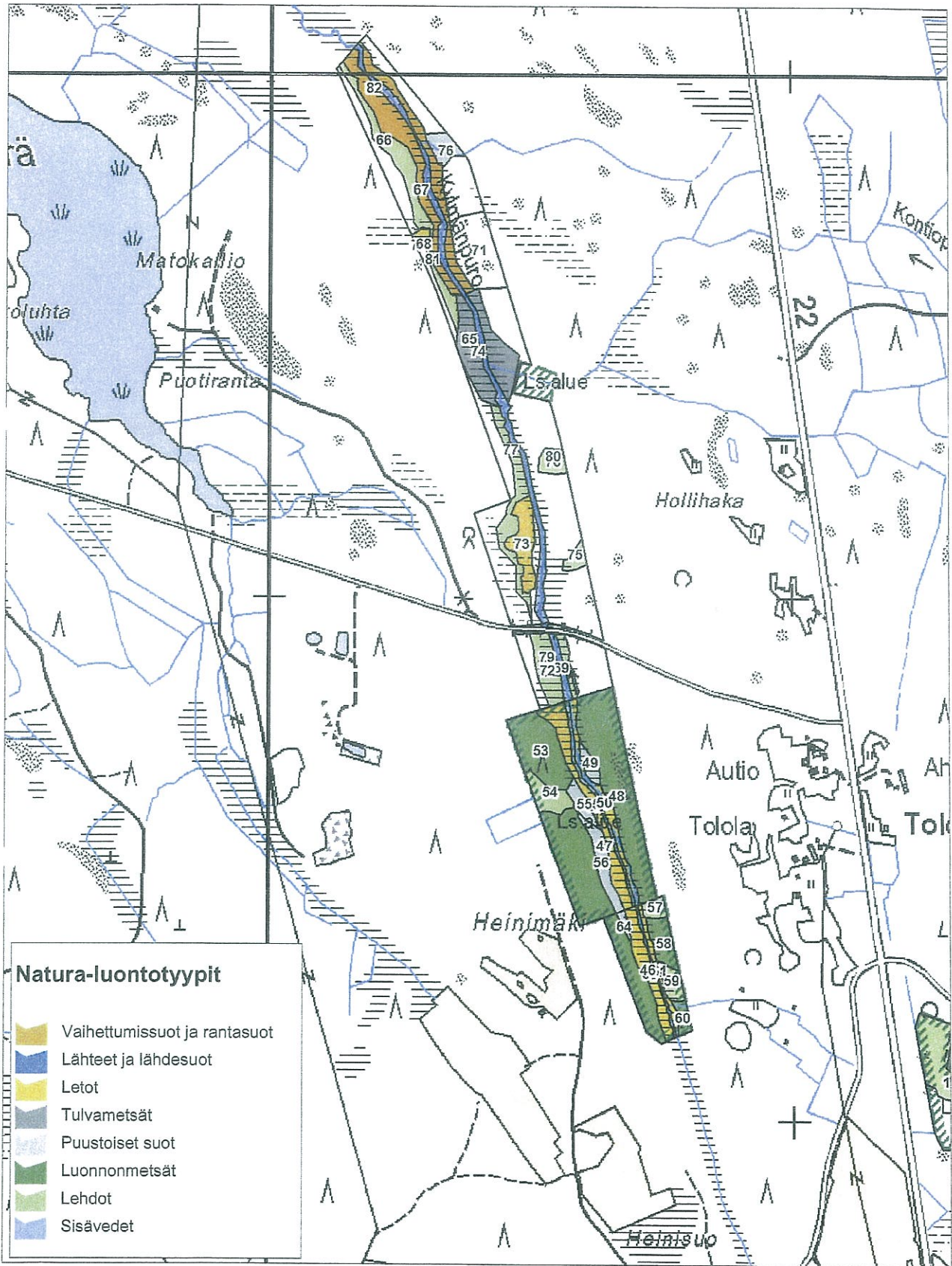

Kylmäpuro luontotyypit

© Metsähallitus 26.6.2012 18:58

© Maanmittauslaitos 1/MYY/09

1:10000

Pohjois-Suomen AVI
ympäristölupavastuualue

Viite PSAVI/17/04.08/2011

Lausunto

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, ympäristölupavastuualue, on pyytänyt Kainuun ELY-keskukselta lausuntoa Mondo Minerals B.V. Branch Finlandin Mieslahden (Paltamo) kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksesta. Kainuun ELY-keskus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

- Kaivoksen jätevesien purkuvesistönä toimiva Pitkänperän lahti on matala pitkä lahti, jossa veden vaihtuminen on vähäistä ja myös jäteveden laimeneminen on pientä. Sen vuoksi ELY-keskus esittää, että Mieslahden kaivoksen ja sivukivien läjitysalueiden vedet määrätään puhdistettavaksi ennen johtamista Pitkänperän lahteen kaksivaiheisella kemiallisella saostuksella tai muulla vastaavalla tavalla niin, että vesistöön johdettavan veden nikkelpitoisuus on enintään 100 µg/l, arseenipitoisuus 50 µg/l ja kiintoaine 10 mg/l liukuvana virtaamapainotteisena kuukausikeskiarvona laskettuna. Yksittäisen näytteen nikkelpitoisuus ei saisi ylittää 500 µg/l ja arseenipitoisuus 100 µg/l.
- ELY-keskuksen käsityksen mukaan hakemuksessa esitetty vesien kaksivaiheinen kemiallinen saostaminen vastaa parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimusta. Vesienkäsittelyrakenteet on mitoitettava riittäviksi myös ylivirtaamakausia ajatellen ja esim. kuivatusvesien selkeytysaltaan koko vaikuttaa melko pieneltä.
- Melun- ja värinätorjunta on otettava huomioon toiminnan suunnittelussa sekä koneiden ja laitteiden valinnassa ja kunnossapidossa. Murskain on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan maan pinnan alapuolelle louhokseen. Maan pinnalle sijoitettaessa murskaimen sijoituspaikka on valittava siten, että läjitysalueet sekä muut kivi- ja maa-ainesten läjityskasat muodostavat riittävän korkean tilapäisen meluvallin häiriintyvien kiinteistöjen suuntaan. Räjähdytysten panoskoon ja ajoituksen on oltava sellaisia, että niistä aiheutuva melukuormitus ja värinä ovat mahdollisimman vähäisiä.
- Kaivoksen toiminta-aikoja etenkin räjäytyksiä ja murskaustoimintaa tulisi rajata kesäisin lomakauden ulkopuolelle, arkipäiviin ja päivä- ja ilta-aikaan tapahtuvaksi, koska kaivoksen vaikutuspiirissä on vakituista ja loma-asutusta. Hakija on esittänyt hakemuksessaan, että sivukiven läjitysalue toimii meluvallina. Meluvallin suuntaamisen vaikutus on mallinnettava, jotta sen melua vaimentava vaikutus voidaan todistetusti osoittaa.
- Kaivostoiminnasta aiheutuva melutaso on tarpeen selvittää toiminnan alkaessa ja aina melutilanteen muuttuessa. Meluselvityksessä tulee huomioida melun kapeakaistaisuus ja iskumaisuus. Melumittauksia koskevat suunnitelmat tulee toimittaa ennakkoon

valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomaiselle tulee antaa oikeus tarvittaessa antaa mittaussuunnitelmaa koskevia tarkentavia ohjeita.

- Toiminnasta aiheutuvaa pölyämistä tulee rajoittaa suunnitelmallisesti pölynsidonnalla ja hyväksi havaituilla menettelytavoilla räjäytyksissä ja murskauksessa. Pölyämistä rajoittavat toimenpiteet on pyrittävä tekemään ennakoivasti ja toimintaa on kehitettävä käyttötarkkailun ja toiminnan aikana kertyvän tiedon pohjalta ja sääolosuhteet on otettava toiminnassa huomioon.
- Lupahakemuksen liitteenä olevassa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on kuvattu kaivannaisjätealueelle sijoitettavat jätteet. Tässä yhteydessä tulisi ilmoittaa myös sulfidisen rikin määrä eikä yksin neutralointipotentiaalia.
- Lupaharkinnassa tulee huomioida YVA-selostuksen liite 19, jossa GTK on antanut lausuntonsa sivukivien ympäristökelpoisuudesta sekä suosituksista läjitykselle.
- Pitkänperänlahden perukka ja rannat ovat viitasammakon (*Rana arvalis*) kutualuetta. Kyseessä on luonnonsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettu, luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitun lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Erityisesti nikkeli-, arseeni- ja kiintoainepitoisuuksien kohoaminen saattaa vaikuttaa viitasammakon kutu- ja toukkavaiheisiin ja talvehtimiseen vesistössä. Yhtiön arvion mukaan Pitkänperään kohdistuvat vesistövaikutukset jäävät niin pieniksi, ettei niillä ole vaikutuksia vesieliöstöön, ja myös viitasammakkoon kohdistuvat välilliset vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Yhtiön arvio perustuu viitasammakon osalta vain yhteen tieteelliseen julkaisuun, joka koskee nikkelin vaikutuksia kolmen Suomessa esiintymättömän, eteläisen sammakkolajin kehitysvaiheisiin. Kainuun ELY-keskus katsoo, että lupahakemuksessa esitetyt perustelut vaikutusarvion tueksi ovat riittämättömät. Ratkaisun tulee perustua parhaaseen mahdolliseen asiantuntija-arvioon silloin, kun suoraan aihetta koskevaa tutkimustietoa ei ole käytettävissä. Arviossa on otettava huomioon muun muassa vallitsevat olosuhteet, viitasammakon eri kehitysvaiheet, mahdollisista häiriötilanteista aiheutuvat hetkelliset korkeat pitoisuudet, kiintoaineen vaikutus viitasammakon toukkien ravinnon saantiin ja mahdollisesti sedimentteihin kertyvien raskasmetallien vaikutus.

Kainuun ELY-keskus on tilannut asiantuntijalausannon koskien päästöjen vaikutuksia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan. Lausunnon odotetaan olevan käytettävissä 19.12.2011 mennessä. Sen saatuaan Kainuun ELY-keskus muodostaa kantansa siitä, aiheutuuko päästöistä luonnonsuojelulain 49 §:n vastaisia vaikutuksia.

- Heinimäessä kaivospiirin sisällä on liito-oravan (*Pteromys volans*) elinpiirin ydinalue. Kyseessä on luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen, luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitun lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Myös haettavana olevan kaivospiirin laajennuksen sisällä Kylmänpuron laaksossa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Kainuun ELY-keskus edellyttää, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin kohdistuvat häiriöt ehkäistään ennalta tai minimoidaan vähintään seuraavin varotoimin: 1) liito-oravan kulkuyhteydet Heinimäestä koilliseen (Kylmänpuron luonnonsuojelualueet), lounaaseen (Pitkänpuron varsi, pellonreunat) ja etelään (Heinisuo suunta) säilytetään; 2) uuden tieyhteyden paikka tarkistetaan maastossa yhtiön ja ELY-keskuksen yhteisellä maastokäynnillä ennen kuin rakentaminen aloitetaan; 3) Heinimäen elinpiirin ja avolouhoksen välisen rinteeseen annetaan metsittyä ja se säilytetään mahdollisimman peitteisenä; 4) Pitkänpuron varressa Heinimäen lounaispuolen

notkossa olevasta pellostä luoteeseen olevat lepikot ovat liito-oravan ruokailualueita, joka tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää.

- Avolouhoksen, läjitysalueen ja vesienkäsittelyalueen sijoituspaikoilla on luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla rauhoitetun valkovuokon (*Anemone nemorosa*) esiintymiä. Hankkeen toteuttaminen edellyttää luonnonsuojelulain 48 §:n mukaista lupaa poiketa valkovuokon rauhoitusmääräyksistä. Kainuun ELY-keskus huomauttaa, että ELY-keskus ei ole myöntänyt mainitunlaista lupaa eikä hakemusta luvan myöntämiseksi ole vireillä.
- Hankkeen vaikutusta Antinmäen – Kylmänpuron ja Hevossuon Natura 2000 –alueeseen on käsitelty luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa Natura-arviointimenettelyssä, joka sisältyi osana hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin. Kainuun ympäristökeskus on antanut asiassa lausuntonsa 23.1.2009 (KAI-2006-R-4). Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan hankkeeseen luvan myöntävän viranomaisen on pyydettävä tehdystä arvioinnista lausunto ELY-keskukselta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on. ELY-keskuksen tiedossa ei ole, että aluehallintavirasto olisi pyytänyt viimeksi mainittua lausuntoa / lausuntoja. Nämä tulisikin viipymättä pyytää luonnonsuojelualueiden haltijoilta. Natura-arvioinnissa riskien arvioitiin ensisijaisesti kohdistuvan Kylmänpuron osa-alueeseen. Ympäristökeskus vaati lausunnossaan Natura-arviointia täydennettäväksi, mikäli ympäristölupaa haettaisiin Heinimäkeen sijoitettavalle sivukiven läjitysalueelle ja lisävesien johtamiselle Kylmänpuroon. Yhtiö on sittemmin muuttanut hankesuunnitelmaa siten, että Kylmänpuron valuma-alueeseen kohdistuvista toimenpiteistä on luovuttu. ELY-keskuksen käsitys on, että hankkeesta voi kohdistua Natura-alueelle välillisiä vaikutuksia erityisesti melun ja pölyn leviämisen vuoksi, mutta luontodirektiivin luontotyyppisiä ja lajien elinympäristöjä merkittävästi heikentävät vaikutukset eivät ole todennäköisiä.
- Kylmänpuron laakson poikki kaavaillun tieyhteyden rakentamisessa on otettava huomioon rummun riittävä mitoitus siten, ettei se missään hydrologisessa tilanteessa vaikuta alapuolella olevan Natura-alueen hydrologiaan.
- Suunniteltu sivukiven läjitysalue sijaitsee osittain päällekkäin soidensuojeluohjelman (valtioneuvoston periaatepäätökset v. 1979 ja 1981) kohteen kanssa (Antinsuon letto). Kyseisen suojeluohjelmakohteen luonnontila on osittain heikentynyt metsäautotien rakentamisen, hakkuiden ja ojitusten seurauksena. Luonnonsuojelullisesti arvokkaimmat osat on jo perustettu luonnonsuojelualueiksi ja hankittu valtiolle sekä sisällytetty Natura 2000 –verkostoon. Kainuun ELY-keskus ei suunnittele uusien luonnonsuojelualueiden perustamista suojeluohjelman kohteelle.
- ELY-keskuksen havaintojen mukaan Pitkänpuron varressa lähellä suunnitellun louhoksen kaakkoispäätä on niukkavetinen lähde (koordinaattipisteet 3550195:7138356). Tätä ei ole mainittu hanketta koskevissa selvityksissä.
- Toiminnaharjoittajan on toimitettava Kainuun ELY-keskuksen hyväksyttäväksi tarkkailusuunnitelma, jonka on sisällettävä lupahakemuksessa esitetyn lisäksi myös rakentamisaikainen tarkkailu. Tarkkailua tulee kohdistaa ainakin ilmapäästöihin, melupäästöihin ja vesipäästöihin. Jätevesipäästöseurantaan tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää jatkuvatoimisia mittareita. Vesistö tarkkailun tulee sisältää haitta-aineiden tarkkailun lisäksi kasviplankton-, pohjaeläin- ja pohjasedimenttiseuranta sekä kasvillisuusseurannan. Lisäksi tarkkailusuunnitelmaan on sisällytettävä viitasammakon ja liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin (Pitkänperänlahti, Heinimäki ja Kylmänpuron

laakso) kohdistuvien vaikutusten seuranta sekä pohjaveden ja kasvillisuuden seuranta Kylmänpuron laaksossa sijaitsevalla Natura-kohteen osa-alueella.

- Vesistötarkkailun ja pohjavesitarkkailun tulokset on toimitettava kuukauden kuluessa näytteenotosta valvontaviranomaisille. Lisäksi ne on toimitettava Kainuun ELY-keskukselle valtakunnalliseen Hertta-järjestelmään sopivassa muodossa kolmen kuukauden kuluessa näytteenotosta, paitsi kasviplankton-, pohjaeläin- ja vesikasvitulokset seuraavan kalenterivuoden huhtikuun loppuun mennessä. Velvoitetarkkailun vuosiraportti on toimitettava valvontaviranomaisille seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Yksikön päällikkö

Sirkka-Liisa Markkanen

Ylitarkastaja

Sari Myllyoja

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet allekirjoittaneiden lisäksi biologi Maarit Vainio ja erikoissuunnittelija Marja Liisa Räisänen.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) lausuntopyyntö Mondo Minerals B.V. kaivospiirihakemuksesta Mieslahti (3030)

6/1/2013

KH § 47

Valmistelija: teknisten palveluiden johtaja Mikko Karjalainen p. (08) 615 54660, 044 2885 500.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kunnalta lausuntoa kaivoslain (503/1965) mukaisesta kaivospiirihakemuksesta. Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Tukes pyytää kuntaa antamaan lausuntonsa mm. seuraavista seikoista:

- onko hakemuksessa mainitulle kaivospiirin ja sen apualueiden tarkoittamalla alueella kaivoslain (503/1965) 6 §:n 1 momentin mukaisia valtauksen esteitä?
- onko kaivospiirin ja sen apualueen tarkoittamilla alueilla sellaisia maankäytön suunnitteluun liittyviä näkökohtia, joita ei olisi huomioitu yhteenvedossa?
- muut mahdolliset seikat, jotka olisi otettava huomioon hakemusta ratkaistaessa

Tukes on laatinut hakemuksesta yhteenvedon, jossa kuvataan hanketta. Tukesin lausuntopyyntö ja yhteenvedo hankkeen kuvauksesta liitteenä.

Kysymyksessä on vanha määräaikainen kaivoslain mukainen kaivosoikeus, jonka määräaika on päättynyt. Kaivosyhtiö on toimittanut jatkoaikahakemuksen lupaviranomaiselle ennen kaivosoikeuden määräajan päättymistä. Kaivoslain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset (mm. valtauksen esteet jne.) on tarkasteltu, kun alueelle on aikanaan myönnetty kaivoslain mukainen lupa.

Hakemusasiakirjat ovat nähtävillä 4.2.2013 saakka Paltamon kunnanvirastossa sekä Tukesin Rovaniemen toimipaikassa (Valtakatu 2).

Kaivoslain (503/1965) 6 §:n 1 momentin mukaan valtausta ei saa suorittaa (valtauksen esteet):

- 1) valtausalueella, kaivospiirissä tai toisen kaivospiirin apualueella taikka vireillä olevan kaivospiirihakemuksen tarkoittamalla alueella;

2) aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kauppa- ja teollisuusministeriön lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta; (30.12.1992/1625)

3) rajavyöhykkeellä ilman valtioneuvoston lupaa;

4) linnoitusalueella tai sitä ympäröivällä niin leveällä vyöhykkeellä, kuin asetuksella säädetään;

5) 30 metriä lähempänä lentokenntää, maantietä, katua tai yleiseen liikenteeseen käytettyä rautatietä taikka kanavaa;

6) 50 metriä lähempänä rakennusta, jota käytetään tai aiotaan käyttää asuntona, loma-asuntona tai työhuoneena, taikka sellaista rakennusta varten varattua tonttia tai rakennuspaikkaa, jossa on aloitettu rakentamista tarkoittavat työt, tai yleistä rakennusta tai laitosta taikka yli 35 000 voltin jännitteistä sähkölinjaa tai muuntoasemaa eikä puutarhassa taikka asuinrakennuksen yhteydessä olevassa puistossa; (15.12.2000/1102)

7) teollisuuslaitoksen alueella tai sen käyttämällä varasto- tai jätealueella; eikä

8) ilman erityistä syytä asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella, jos kunta vastustaa sitä alueiden käyttöön liittyvästä pätevästä syystä; (15.12.2000/1102)

9) kirkko- tai hautausmaalla.

Lausuntopyynnön liitekartalla esitetyn kaivospiirin Maailmankorpi (6492) alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n 1 momentin kohtien 3 - 9 mukaisia valtauksen esteitä, eikä esitetyllä alueella tai sen lähistöllä ole vireillä maankäyttöön liittyviä suunnitelmia eikä sellaisia ole alueelle tai sen läheisyydelle suunnitteilla.

Esittelijä: kunnanjohtaja Arto Laurikainen, puh. 044 2885 600.

Teknisten palveluiden johtajan ehdotus:

Kunta toteaa lausunnossaan, että lausuntopyynnön liitekartalla esitetyn kaivospiirin Mieslahti (3030) alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n 1 momentin kohtien 3 - 9 mukaisia valtauksen esteitä, eikä esitetyllä alueella ole vireillä maankäyttöön liittyviä suunnitelmia.

Paltamon kunnalla ei ole paikkatietoja yli 35 000 voltin jännitteisistä sähkölinjoista tai muuntoasemista.

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus hyväksyy teknisten palveluiden johtajan tekemän päätösehdotuksen.

Kunnanhallitus:

Kunnanjohtaja täsmensi ehdotustaan kokouksessa seuraavasti: Kunnanhallitus hyväksyy teknisten palveluiden johtajan tekemän päätösehdotuksen täsmennyksellä, että kaivospiiri ei saa ulottua 30 metriä lähemmäksi yleistä tietä.

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan täsmennetyn päätösehdotuksen.

Toimeenpano: kunnan lausunto toimitetaan rtf-tiedostona kaivosrekisterinnumero 6492 mainiten viimeistään 4.2.2013 osoitteeseen kaivosasiat@tukes.fi.

Muutoksenhakukielto.

Annetut mielipiteet

1. Martta Keränen + muut allekirjoittaneet
2. Liisa Penttilä + muut allekirjoittaneet
3. Lasse Flöjt
4. Lauri ja Maija Liisa Kemppainen
5. Reijo Kemppainen
6. Timo Pisto
7. Marika Moisanen ja Pekka Meriläinen
8. Miikka Kortelainen
9. Heikki Kemppainen + muut allekirjoittaneet
10. Seija Niemitalo
11. Risto ja Martta Kemppainen
12. Kaisu Möttönen
13. Alpo Hurskainen

luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska talkkialueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus.

- Alueen useat kaivoslupahakemukset ovat aivan liian lähellä Oulujärveä, siksi haitat ympäristölle, vesistölle, eliöille, elinkeinoille, virkistyskäytölle, matkailulle ovat laajat.
- Alueen erityispiirteet tulee ottaa huomioon, varsinkin monet suojeluksen alaiset kasvit.
- **Alue on Oulujärven rantayleiskaavassa varattu muuhun käyttöön. Paltamon kunnanhallitus (28.8.2012) ei ole puoltanut tutkimuslupaa FinnAust Mining Northern Oy koeporauksille rantayleiskaavan vuoksi.**
- Kaivostoiminnan haitat ovat suurempia asutukselle ja luonnolle kuin taloudelliset hyödyt. Vierasmaalaisen kaivosyhtiö etu ei saa ohittaa alueen asukkaiden etua.
- Omistamamme talousmetsä jää kaivosalueen alle. Siitä seuraa suura taloudellista haittaa.
- Alue on liian pieni kaivostoimintaan, siksi kaivoksen aiheuttamia ympäristöhaittoja ei voida estää. Aiheutuvia päästöjä ei pystytä nykyvaatimuksin käsittelemään.

Pyydän saada viipymättä kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaan mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Martta Keränen

Kaisu Keränen

Eeva Keränen

Minna Keränen

Metsäyhtymä Keränen Eeva, Kaisu, Martta ja Minna

Mäntylä rek.nro 578-19:95

MUISTUTUS

**Mondo Minerals B.V.:n Mieslahden (3030) kaivospiirin
kaivosoikeuden jatkoajan hakemuksesta**

Muistutuksen tekijät ja maarekisterit:

Jokinen Reijo Ilmari	578-405-2-5: Metsäyhtymä Jokinen Reijo Ilmari ja Penttilä Liisa Helena , omistus ½ 578-405-19-27 578-405-3-7
Jokinen Raimo Seppo Ensio	578-405-2-39
Penttilä Liisa Helena	578-405-2-5: Metsäyhtymä Jokinen Reijo Ilmari ja Penttilä Liisa Helena, omistus ½ 578-405-2-38

Muistutus

Mieslahden kaivospiirin (3030) kaivosoikeuden jatkoaikaa ei tule myöntää.

Perustelut

Mieslahden kaivoksen YVA on ollut tammikuussa 2011 tarkasteltavana Aluehallintovirastossa ja sen jälkeen lisäselvityksin uudelleen vuonna 2012.

Kyseisessä YVA:ssa Mieslahden kaivospiirin ja Pitkäperän kaivospiirin asioita on joissain kohdin käsitelty yhdessä.

Mielestämme Mieslahden kaivospiirin YVA:aa ei tule käsitellä yksin ilman Pitkäperän kaivospiirin YVA:aa.

Jatkoajan uudelleen arvioimiseksi tulee tehdä uusi kokonaisvaltainen YVA, jossa tarkastellaan yhdessä Mieslahtea, Pitkäperää, mahdollista uutta Maailmankorpi-kaivospiiriä sekä Jormua 1:tä ja Tyynelää. Näiden kaikkien vesistövaikutus ulottuu Oulujoen vesistöön Mieslahden tai Jormuanlahden kautta. Samoin muut ympäristövaikutukset ovat paljolti yhteisiä.

Mieslahti ja Jormuanlahti kokonaisuuden on asiakirjoissaan vuonna 2006 ilmaissut kantanaan Kainuun ympäristökeskus. Samansuuntainen päätelmä on Tukesin kuulutusasiakirjoissa.

Kaivospiirin läheisyydessä olevat ranta-alueet on varattu asutukselle ja virkistämismiselle. Kaivostoiminta näin lähellä vesistöä tuottaa tuloksena tuhotun vesistön ja estää tai haittaa asutus- ja virkistyskäyttöä.

Muistutamme, että Mieslahden kaivospiirin välittömässä läheisyydessä on arvokkaita luontoalueita: Natura - ja muita luonnonsuojelualueita. Näihin tulee suhtautua vakavasti päätösten ja lakien edellyttämällä tavalla.

Hakija ilmoittaa ottavansa talkin. Kaivoslain mukaan myös muu otettava aines tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa hyötykäyttöön. Hakemuksesta ei ilmene, miten nikkeli, arseeni ja uraani hyödynnetään. Hakija ei ole myöskään selvittänyt, miksi näitä ei voisi hyödyntää.

Mondo Minerals B.V. Branch Finland on hakenut Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupaa ja myöhemmin uudelleen täydennyksen johdosta Dnro PSAVI/17/04.08/2011.

Näihin hakemuksiin olemme esittäneet mielipiteemme, muistutuksemme ja vaatimuksemme, jotka ovat liitteenä 1 ja 2.

Kaivosyhtiön vastineessa kylläkin todetaan niissä olevan virheellisyyttä, mutta perustelemme niissä tarkoin kielteistä suhtautumistamme.

Yhteysviranomaisilta emme ole saaneet selvästi tietoa siitä, miten valmisteluissa on aikaisempia muistutuksia huomioitu ja miten viranomaistaho on niihin vastannut. Pyydämme, että seuraavissa vaiheissa ne tulee liittää nähtävillä oleviin asiakirjoihin.

Päätöksen kopioiden saanti

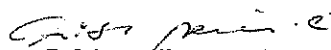
Pyydämme viranomaisia lähettämään kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan täydennysasiakirjoista.

Täydentävien tietojen antovaraus

Varaamme mahdollisuuden antaa täydentäviä tietoja.

Jokinen Reijo Ilmari

Laajanniementie 26
88380 Mieslahti

Jokinen Raimo Seppo Ensio
puolesta valtakirjalla
Liisa Penttilä
Lehtolantie 4A
01450 Vantaa

Penttilä Liisa Helena
Tahvintie 4A
88380 Mieslahti

- Liitteet: 1 20.10.2011 Muistutus Mondo Minerals B.V.Branch Finlandin
Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupaan
Dnro PSAVI/17/04.08/2011**
2. 5.10.2012 ---"----
  3. valtakirja

Valtakirja

Valtuutan Liisa Helena Penttilän allekirjoittamaan puolestani mielipiteen ja muistutuksen Mondo Minerals B.V.n hakemuksista tammikuussa 2013.

Vantaa 27.1.2013

Raimo Jokinen, valtuuttaja

Liisa Penttilä, valtuutettu

Todistajat:

Hilkka Savikko
Raimo Jokinen

20.10.2011

MUISTUTUS

Mondo Minerals B.V. Branch Finland:n

**Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupaan
diaarinumero PSAVI/17/04.08/2011**

Muistutuksen tekijät ja maarekisterit

Jokinen Reijo Ilmari	578-405-2-5: Metsäyhtymä Jokinen Reijo Ilmari ja Penttilä Liisa Helena (omistus ½) 578-405-19-127 578-405-3-7
Jokinen Raimo Seppo Ensio	578-405-2-39
Penttilä Liisa Helena	578-405-2-5: Metsäyhtymä Jokinen Reijo Ilmari ja Penttilä Liisa Helena (omistus½) 578-405-2-38

Olemme esittäneet Kannanottomme Mondo Minerals Oy Mieslahden kaivos- hankkeeseen ja YVA- selostukseen (24.4.2008), 28.9.2008 Liite 1. sekä aikaisemmin 24.11.2006 Liite 2. Pyydämme tarkastelemaan myös aikaisemmin tekemiämme muistutuksia, jotka ovat liitteenä ja joihin viittaamme.

Aikaisemmat kannanottomme ovat edelleen voimassa. Tarkasteltuamme Paltamon kunnanvirastossa nähtävillä olleita asiakirjoja, katsomme aiheelliseksi muistuttaa ympäristöhaitoista uudelleen. Muistutuksessa olevat *lainaukset* ovat edellä mainituista asiakirjoista. Lainaukset ovat kursivoituja ja lainausmerkillisiä.

HAITAT

1. Melu

Mondo Minerals B.V. hakee ympäristölupaa ” *malmin ja mineraalien louhimiseen, maaperän aineiston ottoon, sivukivien varastointiin ja murskaamiseen...* ” (sivu 1)

Meluarvioinnissa yleisesti ja etenkin sivukivien murskaamisessa syntyvä melu on jätetty laskelmissa liian vähälle huomiolle.

Hakemuksen kohdassa 4.1.4 Melupäästöt ja tärinä (sivu 33) murskausta ei mainita melun lähteenä. Maininta ”*Kaivinkone iskuvasaralla*” on kirjattu.

Hakija vakuuttaa kohdassa 4.1.3 Päästöt ilmaan Pölyäminen : ” *Malmin murskausta alueella ei tapahdu.* ” (sivu 33). Nyt tapahtuu vain sivukivien murskaus, ei malmin, mutta onko tulevaisuudessa myös samoin.

Sivukivien murskausta on runsaasti, kuten sivulla 23 ilmoitetaan ” *Murskauskelpoinen sivukivi murskataan kaivospiirin alueella.*

Suunnitellut käyttömäärät edellyttävät enintään noin 4 viikon murskausjaksoa vuodessa. Keskimäärin vuodessa tulee olemaan yksi murskausjakso, mutta on mahdollista, että jaksoja on kaksi tai ei yhtään. Murskausta tehdään kahdessa vuorossa arkipäivisin syys-toukokuussa. ” ja

” *Sivukivien murskauksesta aiheutuvaa meluhaittaa alueen asutukselle ehkäistään sijoittamalla murskausasema laakson pohjalle sekä toiminnan ajoittamisella lomakausien ulkopuolelle* ” (sivu 51)

Mieslahden kaivoksella ei ole tehty koelouhintojen yhteydessä melumittauksia. Melu on arvioitu teoreettisesti. Esimerkinomaisesti on arvioitu muutamien koneiden ja toimintojen melutasoja. Esimerkeissä ei mainita erikseen murskausmelua.

Meluarvioista ei tule esille se, miten useiden toimintojen yhtäaikaisuus vaikuttaa melutasoon, sillä tuskin alueella on toiminnassa vain yksi kone tai toiminto kerrallaan.

Kaivostoiminnan melumääräarviot (ei siis oikeasti mitatut) ovat mielestämme liian alhaiset. Liikenteen aiheuttamiin meluhaittoihin emme ota selvää kantaa, sillä emme tunne maasto- ja tieolosuhteista tarpeeksi hyvin. Asiakirjoista luettuna ajoreittien varrella tulee olemaan melua todennäköisesti häiritsevästi asti.

Melun jatkuvuus, aika tuskin rajoittuu ajalle klo 6 – 22, on huomattava stressitekijä tienseudun asukkaille. Vaikuttanee lepoaikojen pituuteen ja unen laatuun, joilla on pitkällä aikavälillä terveyttä alentava vaikutus.

Yleisesti arvioissa melun haittaavuuden vähäisyyttä on perusteltu myös sillä, että meluisat työt ovat sidottuja vuodenaikoihin eli kesäaikana melua olisi vähemmän. Tällä lienee ajateltu sitä, että kesäasukkaita ei kuormitettaisi melusaasteella.

On huomattava, että alueella asutaan myös vakituisesti. Allekirjoittaneista yhdellä on vakituinen koti hieman nyt merkityn melun vaikuttavuusalueen ulkopuolella. (mielestämme nykyinen vaikuttavuusalue on liian suppea).

Vakituisesti asuva joutuu näin ollen kärsimään melusta ja sen haittavaikutuksista syksystä kesän lomakausien alkuun.

Melun etenemisen suhteen on jotain suunniteltakin:

"Avolouhoksen pohjoisreunalle on suunniteltu meluvalli estämään melun leviämistä Pitkänperälle päin."

Tämä suunta on vesistöön päin (ja myös allekirjoittaneisiin päin). Melun etenemistä vesistöalueella ei ole mitattu riittävästi. Todetaan vain *"Kaivosalueen pohjoispuolella >45dB vyöhykkeen ulottuvan Pitkänperän pohjukkaan saakka, mutta olosuhteista riippuen vyöhyke voi ajoittain ulottua pohjoisemmaksikin."*

Muistutuksemme melusta:

Melun voimakkuuden arviointi sekä vaikuttavuusarviointi on tehtävä huomioiden vesistössä äänen kantavuus, todelliset kaivostyöolosuhteet murskauksineen ja myös liikenne mukaan lukien, eikä vain tukeuduttava keskiarvoihin ja mallinnuksiin.

Nykyiset melumäärä – ja tasoarvot vaikuttavuusarvioineen ovat suppeita ja teoreettisia. Ei riitä se, että todetaan meluvyöhykkeen ulottuvan *"pohjoisemmaksikin"*.

Aikaisemmat mielipiteemme: Liite 1 sivut 3 ja 4, liite 2 sivu 2

2. Ilmanlaatu ja pölyt

Pölyn ja sen vaikuttavuutta ilman laatuun ja laskeuman vaikuttavuutta kasvikuuntaan/eläimistöön/vesistöön ei ole edelleenkään huomioitu täysipainoisesti.

Pölyn laskeuma-alue on laskemissa riittämätön, korkeintaan 1 km.

Arvioinnissa edelleen kerrotaan kaivostoiminnasta lähtevän kivipölyn olevan *"laadultaan talkkimalmia, serpentiiniä ja muita malmin oheiskivilajeja, ja sillä on emäksisyytensä vuoksi lannoittava merkitys luonnossa"* (kohdassa 6.2 Vaikutukset ilmanlaatuun).

Siis katsotaan olevan vain hyödyllisiä vaikutuksia.

Kuitenkin näiden Sivukivien kemialliseksi koostumukseksi ilmoitetaan ympäristölupahakemuksessa (9M606049)

"As, Cr, Cu, Ni, Zn, Pb, Sb, V" ... joista mm. nikkelin, kromin, arseenin, kuparin ... taustapitoisuudet ylittyvät.

Mielestämme nämä eivät ole vaarattomia ja hyödyllisesti ympäristöä lannoittavia, kun ne pääsevät kaivosalueen ulkopuolelle.

Pölyn laskeuma-alue on ilmoitettu 1 km. Tällä etäisyydellä on myös niskaojia, joihin pöly laskeutuu ja niitä myöten edellä mainittuja alkuaineita päätyy lopulta Oulujärveen ja mahdollisesti pohjavesiin.

Muistutuksemme pölyistä:

Pölyhaittojen vaikuttavuusaluetta tulee laajentaa huomioiden tarkemmin pölyävän aineksen sisältö ja hiukkaskoko. Tulee myös huomioida pölyn laskeutuminen niskaojiin. Pölymäärien arvioinnissa tulee huomioida riittävästi myös murskauksessa syntyvä pöly. Samoin arvioinnissa tulee huomioida tuuliolosuhteet ääri-ilmiöineen. (ilmanvirtaukset Natura-alueelle ja vesistöön)

Aikaisemmat mielipiteemme: Liite 1 sivut 5 ja 6, liite 2 sivu 3

3. Vesistövaikutukset sekä pintavesiin että pohjavesiin

Vesistövaikutukset tulevat olemaan suuria. Pitkänperä ja Mieslahti ovat matalia ja vähävetisiä, joten pienikin vedenlaadun muutos (pH,) tai kuormitus (mm. ravinteet), johtaa selviin olosuhdemuutoksiin vaikuttaen eläimistöön, vesistökasveihin ja niiden kautta mahdollisesti ihmisiin.

Pitkäpuron valuma-alue on merkitty noin 2.0 neliökilometriksi, mikä on riittämätön arvio. Ei ole mitenkään mahdollista, ei edes teoreettisesti, että alkuaineet ja kemikaalit pysyisivät tällä alueella.

Vesistövaikutuksia aiheuttavat kallioperästä ja maaperästä liukenevat ja irtoavat alkuaineet sekä kaivostoiminnassa käytettävät menetelmät (esim. räjähteet), koneet ja liikenne.

Kosteikkokäsittelyalueet vaikuttavat kovin vähäisiltä. Selvää kuvaa ei myöskään tule siitä, kuinka pitäviä kosteikkoalueet ovat, jotta ympäristölle haitallisia aineita ei siirry edelleen vesistöön nyt tai myöhemmin. (sivu 31)

Luvan myöntämisen lähtökohtana ei mielestämme saa olla se, että sallitaan vesistön haitallinen kuormittaminen jossain määrin raja-arvoihin nojaten. Lähtökohtana tulee olla se, ettei vesistöä kuormiteta haitallisesti lainkaan.

Kuormitusta esiintyy, mikä myös hakemuksessa mainitaan:

Mieslahden osalta on todettu seuraavaa: ” 2000-luvulla todetut metallipitoisuudet Mieslahdella ovat olleet pääosin alhaisia (liite 2.3).

Kuitenkin sivulla 14 todetaan: ” Mieslahden nykyiseen koelouhokseen kertyvissä vesissä arseeni- ja nikkelipitoisuudet ovat korkeita (liite 2.3) ”.

” Louhosalueelta purkautuvilla vesillä on nykyiselläänkin vaikutusta Pitkäpuron arseeni- ja nikkelipitoisuuksiin, joskin pitoisuudet laskevat selvästi matkalla Mieslahden Pitkänperään. ”

Oulujärven vesistöä pidetään huolta seuraavalla tavalla:

” Mieslahden Pitkänperä kuuluu Iijoen- Oulujoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa Oulujärven vesimuodostumaan. Vesienhoitosuunnitelmassa tehdyn luokituksen mukaan purkuvesistö on hyvässä tilassa ja tavoitteeksi on esitetty vesistön tilan säilyttäminen nykyisen kaltaisena. Mieslahden kaivoksen kuormituksen ja sen aiheuttamien vesistövaikutusten ei arvioida merkittävästi heikentävän vesistön nykyistä hyvää tilaa, eikä toiminnan katsota olevan ristiriidassa tilatavoitteiden kanssa ”.

Hakemuksesta ei selviä, kuka on edellä mainitun ” *ei arvioida merkittävästi heikentävän....* ”- lausunnon esittäjä: hakemuksen laatija vai vesienhoitosuunnitelman tekijä ?

Oulujärven ja myös Mieslahden vedenlaadusta on kannettu huolta kovin tarkasti, mm. ranta-kaavaa laadittaessa. Rakennuspaikkoja myönnettäessä on arvioitu vesistökuormitus. Lisäksi jätevesilaki määrää myös ranta-asutuksen talousvesipäästöjä. Tämä merkitsee sitä, että pienen mökin asukas on suuri saastuttaja, mutta ison kaivoksen päästövesillä arseenineen, nikkeleineen, typpineen jne. ei ole merkittävää heikentävää vesistövaikutusta. Esimerkiksi tuestä todetaan vain ”*Kaivosvesien tyypellä voi olla lievä rehevöittävä vaikutus Pitkänperällä.*”

Korostamme vielä sitä, että voidaan millään vesihuoltojärjestelmällä taata se, etteivät sivukivien ja liikuteltavan maa-aineksen haitalliset alkuaineet pääse joko pohjavesiin tai pintavesiin.

Haitallisista alkuaineista on hakemuksessa useita mainintoja hakemuksessa. Esimerkiksi Pohjavesistä todetaan (sivu 8) ”*Alue ei ole merkittävää pohjaveden muodostumisaluetta. Pohjavettä varastoituu ja liikkuu alueen maaperässä jossain määrin, etenkin vettä läpäisevillä hiekkamoreeni- ja hieta-alueilla sekä kallioperän raoissa ja ruhjeissa*” .....*Moreeni -ja hietamailla liikkuva pohjavesi kulkeutuu kallioperän rakoihin ja ruhjeisiin sekä osa suoraan ympäristön soille ja vesistöihin.*” .... ” *pienpiirteisissä pohjaveden liikesuunta on kohti puroalaaksoja, kuten esim. Kylmänpuron varrella.*”

Huolestuttavaa on se, ettei maaperäkartoituksen yhteydessä ole selvitetty kallioperän ruhjeisuutta, eikä myöskään moreenialueilla syvällä mahdollisesti esiintyviä moreeninalaisia hiekka- ja sorakerrostumia, jotka voivat olla pohjavesien kulkureitteinä. Kallioperän ruhjeisuudesta ja toiminnan aikana sen arvaamattomasta käyttäytymisestä voi aiheutua laajat muutokset vesivirtaamiin.

Lupahakemuksessa sivulla 7 ” *Kallioperä*” tutkimustulos on ” *Alueen mustaliuskeet ovat suhteellisen sulfidirikkaita kiviä. Ultraemäksisissä kivissä ja mustaliuskeissa nikkeli ja arseni ovat helposti rapautuvissa sulfidimineraaleissa, mistä johtuen kohonneet alkuainepitoisuuden näkyvät alueen luontaisissa taustapitoisuuksissa.*”

” *Haitta-aineiden kokonaispitoisuudet*” (liite 4.2 sivu 6)

” *Taulukko 4 Sivukivien kemiallinen koostumus ja Vna 214 viitearvot* ”
Sanallisesti kerrottuna näin.

” *Sinkki- ja lyijypitoisuudet ovat kaikissa sivukivissä alle taustapitoisuuden.*

Nikkelin taustapitoisuus ylittyy kaikissa sivukivissä, samoin kromin taustapitoisuus kloriittiliusketta lukuun ottamatta.

Arseenin taustapitoisuus ylittyy vuolukivessä,

kuparin taustapitoisuus kloriittiliuskeessa,

antimonin taustapitoisuus serpentiniitissä ja

vanadiinin taustapitoisuus garbossa.

Em. metallien pitoisuudet ylittävät myös valtioneuvoston asetuksen ylempät ohjearvot.

Metallien liukoisuusriskissä mainitaan, että nikkelin, arseenin ja antimonin liukeneminen riippuu rautasulfidin runsaudesta ja hapettumisalttiudesta. Liukenemisriskit nikkelin kohdalla vaihtelevat heikosta kohtalaiseen.

Kloriittiliuskeessa nikkelin liukenevuusriski voi vaihdella heikosta kohtalaiseen. Kloriittiliuskeen vuosittaisen jätemäärän ilmoitetaan olevan 10 %:a vuosittain syntyvästä jätemäärästä eli 10 000 – 30 000t/a. Kloriittiliuske on happoa muodostava kivi.

Malmin koostumuksesta on maininta sivulla 23. Tässä tulee esille mielestämme ensimmäistä kertaa Uraanin määrä. Sen pitoisuus on serpentiniinikivessä 7 ppm. (=mg/kg) Serpentiniinikiven osuus sivukivissä on suuri, 50%, (39 000-100 000 t/v, yhteensä 750 000 t), joten uraanimäärä on myös merkittävä.

Samoin mainittiin serpentiniitin sisältävän lyijyä 15 ppm (=mg/kg). Myös muissa sivukivissä sitä on pienempinä pitoisuuksina.

Näiden haittavaikutuksista ja käyttäytymisestä suotovesissä/kosteikkokäsittelyssä ei ollut mainintaa.

Jätteiden luokittelussa ilmenee myös,

”Selkeytysaltaiden pohjaliete Mieslahden kuivanapito- ja suotovesikäsittelyssä joudutaan luultavasti saostamaan nikkeliä (kemikaalina Ca (OH) 2 tai NaOH) ja mahdollisest myös arseenia (kemikaalina FeSO4). ”

Näitä siis kertyy runsaasti, koska nämä näin selkeästi jäteasiakirjassa mainitaan.

Lisäksi jätteen luokittelussa esitetään , (4.3.1.2 kohta 4, sivu 7)

” Jätteen ja siitä erottuvan hienoaineksen sisältämä ympäristölle haitallinen tai ihmisten terveydelle mahdollisesti haitallisten aineiden (erityisesti As, Cd, ko, Kr, Cu, Hg, Mo, Ni, Pb, Va, Zn) pitoisuudet ovat riittävän alhaiset..... siten niistä aiheutuva vaara ympäristölle ja terveydelle on merkityksetön sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä ”

Kuitenkin

Pöyryn ympäristöhakemuksen liite 4.3 toteaa selkeästi jätealueen ympäristövaikutuksista *” Kaivannaisjätteistä voi aiheutua ympäristökuormitusta sulfidirapautumisen myötä muodostuvien happamien ja metalleja sisältävien valuma- ja suotovesien muodossa. Näistä vesistä voi aiheutua ympäristövaikutuksia maaperään, pohja- ja pintaveteen. Lisäksi kaivannaisjätteiden jätealueista voi aiheutua pölypäästöjä sekä maisemavaikutuksia.”*

Kaivosalueella pintamaita käsitellään useassa vaiheessa laajalla alueella.

Pintamaiden osalta lupahakemus jatkaa (Maaperä sivu 8)

” Metall- ja arseenipitoisuudet ovat luontaisesti suurempia alueilla, missä maa-ainekseen on sekoittunut lähinnä ultraemäksistä serpentiniittiä ja vähemmässä määrin mustaliuskekivi-ainesta... Serpentiniitin vaikutus näkyy kohonneina kalsium-, magnesium-, kromi- ja nikkeli-pitoisuuksina. Mieslahden alueen moreenissa nikkeliä on runsaasti. Maaperän luontaiset nikkeli-pitoisuudet ovat lähellä maaperän pilaantuneisuuden arvioinnissa nykyään käytettäviä Valtioneuvoston asetuksen 214/2007 mukaisia ohjearvoja, enimmillään (max 254mg/kg) pitoisuudet jopa ylittävät jopa ylemmän ohjearvotason (150mg/kg).

Maa-aineksia kaivetaan ja siirretään suuria määriä sekä toiminnan alussa että jälkihoitotoimenpiteenä.

Edellä ilmoitetut asiat tarkoittavat siis sitä, että ympäristövaikutukset ovat kuitenkin mahdollisia estämistoimenpideyrityksistä huolimatta.

Muistutuksemme vesistöhaitoista:

Alueen kallioperä ja maa-aines sisältävät ympäristölle ja terveydelle haitallisia alkuaineita, joitakin jopa yli säädettyjen viitearvojen.

Näiden kivi- ja maa-ainesten mekaaninen käsittely lisää aineiden pääsyä ympäristöön joko suoraan veden mukana tai ensin pöylaskeumana ja sen jälkeen vesistöön. Kun jo nyt tiedetään alueen haitallisista aineista, niiden tulee antaa olla paikoillaan koskemattomina.

Lisäksi kaivostoiminta räjäytysaineinen ja kone- ja liikennepäästöineen kuormittaa haitallisesti vesistön läheisyydessä olevaa ympäristöä.

Mielestämme suunnitelluilla toimenpiteillä vesistöön kohdistuvia haittoja ei kyetä täysin estämään.

Ainoastaan ilman kaivostoimintaa alueen pienvesistöt ja Oulujärvi voidaan pitää nykyisessä tilassaan. Veden laadulla on erittäin suuri merkitys alueen kasveille ja eläimistöille mukaan lukien ihmiset.

Oulujärveä on arvostettu lähiaikoina siten, että se on nimetty Kainuun maakuntajärveksi. Tämä valinta lisää vesistön virkistyskäyttörajoja toisin kuin kaivostoiminta.

Valitettavasti kaivostoiminnan vesiä turmelevasta vaikutuksesta Kainuussa on jo riittävästi näyttöä. Teoreettiset kaavailut, kirjaukset ja seurannat eivät merkitse enää mitään siinä vaiheessa, kun ympäristö on kärsinyt vaurioita eikä haitta-aineita voi imaista pois vesistöistä tai maaperästä.

Aikaisemmat mielipiteemme: Liite 1 sivut 7 ja 8 ja liite 2 sivu 5

4. Luontovaikutukset

Natura-alueita perustetaan EU:n säännöksillä ja Suomen valtion laeilla, tulee niillä olla myös lainvoimainen pysyvyys kaikkina aikoina.

Soiden suojelualue kuuluu jättää koskemattomaksi.

Luontoarvioissa kiistatta osoitetaan kaivoksella olevan haitallista merkitystä luontoon ja myös Natura-alueelle.

Haitallisuutta aiheuttavat pölyt, joiden koostumuksesta on jo mainittu edellä sekä vesivirtauksien mukana tulevat alkuaineet / kemikaalit.

Lisäksi oman haittansa aiheuttavat vallien varjostukset ja muuttuvat valo-olosuhteet (valot kaivosalueella).

Tulevaisuudessa ollaan rakentamassa Kylmänpuron ylitse tie. Hakemuksessa sillä ei katsottu olevan mitään vaikutusta, mutta sitä ei perusteltu tarpeeksi.

Muistutamme vielä tässä vaiheessa, kuinka paikallista rantakaavaa tehtäessä oltiin tarkkoja ranta-rakentamisen suhteen: sen vaikutus vesistöön, eläimiin, kasveihin ja maisemaan. Herää kysymys, missä luontovaikutusten arviointi on nyt, kun on kyse suuren mittaluokan rakentamisesta?

Erityisen tarkkoja rantakaavassa oltiin maiseman suhteen ja esim. Pitkänperän katsottiin olevan maisemallisesti merkittävä. Paltamosta päin katsottuna samaan maisemakuvaan tulee nyt kaivos valleineen. (Huomautus: selvitysten tekijänä Pöyry ja vastaanottajina useat samat virkakoneistot)

Muistutuksemme luontoarvoihin:

Luontoon kohdistuvissa haitoissa tulee huomioida veden laadun vaikutus kasveihin ja eläimiin sekä vedessä että maalla.

Suojelualueet tulee pitää ennallaan.

Lisäksi luontovaikutuksissa pitää huomioida vaikutukset maisemaan.

Aikaisemmat mielipiteemme Liite 1 sivut 9 ja 10 liite 2 sivu 5

5. Vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön

Ihmisiä koskeva vaikuttavuusalue on rajattu kaivoksesta 2 kilometrin säteelle. Pidämme rajausta erittäin suppeana. Mielestämme näin suuri kaivos ei voi olla vaikuttamatta laajemmalle kuin mitä selvitys ilmoittaa. Selvityksen mukaan kaivoksella ei ole vaikutusta Savirannan kyläläisille eikä Kylmänpuron pohjoispuolella oleville asukkaille (vakituisesti asuville)

Edellä mainittu vaikutusten kieltäminen yli 2 kilometrin päässä asuville on aliarvioimista. Mielestämme vaikutusta on sekä ihmisten hyvinvointiin että maan arvoon.

Muistutuksemme vaikutuksista ihmisiin ja ympäristöön:

Ihmisiin kohdistuvaa vaikuttavuusaluetta on laajennettava ja huomioitava myös psykososiaaliset haitat selvemmin niitä kieltämättä ja vähättelemättä.

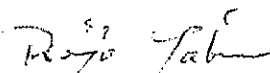
Ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tulee lisää, mikäli kaivos päättyy myös nikkelin ja jopa uraanin talteenottoon ja jalostukseen. Tulevaisuuden suunnitelmiaan kaivoshakemus ei paljasta, joten em. asia jää vain hakemusasiakirjoja lukevien arvattavaksi.

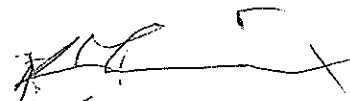
Aikaisemmat mielipiteemme Liite 1 sivu 5 liite 2 sivu 3

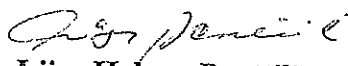
6. Yhteenvetona muistutamme ja vaadimme:

Edellä esitettyjen asiakirjojen ja selvitysten mukaan ei ole mahdollista rakentaa ja harjoittaa kaivostoimintaa ilman huomattavia ja kauaskantoisia ympäristöhaittoja sekä haittoja alueen väestölle.

Vaadimme, että Mondo Minerals B.V. Branch Finlandille ei myönnetä sen hakemaa Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupaa.

Reijo Ilmari Jokinen
Laajanniementie 26
88380 Mieslahti

~~valtakirja~~
Raimo Seppo Ensio Jokinen
Lehtolantie 4 A
01450 Vantaa

Liisa Helena Penttilä
Tahvintie 4 A
88380 Mieslahti

Liite 3 valtakirja

5.10.2012

VAATIMUS ja Muistutus

Mondo Minerals B.V.Branch Finland:n

**Mieslahden kaivoksen ympäristö-
ja vesitalousluvasta sekä aloitusluvasta**

Dnro PSAVI/17/04.08/2011

Vaatimuksen ja muistutuksen tekijät ja maarekisterit

Jokinen Reijo Ilmari	578-405-2-5: Metsäyhtymä Jokinen Reijo Ilmari ja Penttilä Liisa Helena (omistus ½) 578-405-19-27 578-405-3-7
Jokinen Raimo Seppo Ensio	578-405-2-39
Penttilä Liisa Helena	578-405-2-5: Metsäyhtymä Jokinen Reijo Ilmari ja Penttilä Liisa Helena (omistus ½) 578-405-2-38

Aikaisemmat kannanottomme, mielipiteemme ja vaatimuksemme ovat edelleen voimassa ja pyydämme niiden huomioimista kokonaisuudessaan, eikä vain koottuna lyhennelmänä. Liite 1

Vaatimuksemme ja muistutuksemme uudelleen kuuluttamisesta
6.9.2012 Dnro PSA VI/17/04.08/2011

Vaatimuksen/muistutuksen otsikointi ja numerointi noudattelee Pöyry Finland Oy:n tekemää lupahakemuksen täydennystä ”lainausmerkeissä olevat tekstit ovat suoraan hakemuksesta”

2. KAIVOKSEN JÄTEVESIEN VAIKUTUKSET PITKÄNPERÄNLAHDEN JA MIESLAHDEN VEDEN LAATUUN, KALASTOON JA EKOLOGISEEN TILAAN

2.1. Päästöarviot

” Hakijan näkemys vesienkäsittelyn jälkeen vesistöön johdettavien kaivosvesien enimmäispitoisuuksista on seuraava:

Kiintoaine 10 mg/l

Nikkeli 300 µg/l

Arseeni 100 µg/l ”

mutta ”taulukko 2.1

arseeni käsittelyn jälkeen 50 µg/l”

mistä ero ?

Taulukko 2.1. Kaivosaluevesien haitta-ainepitoisuudet ja määrät.

Taulukossa ilmoitetaan Päästöt (max.) eri kuukausina

huhtikuu 12,7 l/s

mutta

kohdassa 2.2 Kaivosvesien juoksetusten ajoitus ilmoitetaan seuraavasti ” toiminnan aikana, kun pohjavesipurkauma on maksimissaan eli 200000 m³/a, louhoksesta pumpattava vesimäärä ajoittuu kutakuinkin tasaisesti vuoden ajalle ollen noin 6,3 l/s (23 m³/h) ja huhtikuussa maksimivirtaamalla 7,9 l/s ”

Molemmat arviot ovat kaivostoiminnan aikana.

Miten näin suuri ero taulukon ja tekstin välillä ?

Kiintoaineen, nikkelin ja arseenin pitoisuudet ovat suuret. Kaivosvesien määrä litroina on valtava, joten kuormituskertymätkin ovat valtavia.

Mielestämme ei riitä, että on vain ” hakijan näkemys”, sillä näkemys on todennäköisesti pienempi kun todellisuus. Vaadimme tarkemmin.

2.3. Vaikutukset vesistön veden laatuun

” Kaivosvedet sisältävät kiintoainesta ja metalleja (lähinnä nikkeliä), arseenia sekä räjähdysaineista peräisin olevia typpiyhdisteitä”

ja kohdassa

2.4 Päästöjen laimentuminen ja kulkeutuminen Oulujärveen eri vedenkorkeuksilla

” Kaivoksen jätevedet saavat noin 2 – 3-kertaisen laimennoksen Pitkäpurossa. Nikkelin tulopitoisuuden Pitkänperään arvioidaan olevan 100 µg/l ja arseenin vastaavasti 25 µg/l.”

ja kohdassa

2.5 Muodostuvat nikkeli – ja arseenipitoisuudet vesistössä

” Laskelmien mukaan Pitkänperän pohjukassa (Matokallio-Pitkänperä) noin yhden kilometrin päässä Pitkäpuron laskukohdasta tulee matalan veden (121,5 m) aikaan esiintymään korkeahkoja nikkelpitoisuuksia noin 80 – 90 µg/l.

Arseenipitoisuudet asettuvat tasolle 20µg/l. Kylmänsuon kohdalla (1,5km Pitkäpuron laskukohdasta) pitoisuudet ovat jo laimentuneet 10 µg/l:aan. Pitoisuudet Mieslahdella ovat maksimissaankin 0,5 %:n luokkaa Pitkäpuron tulopitoisuudesta eli nikkelin osalta 0,5 µg/l ja arseenin osalta 0,1 µg/l.”

ja kohdassa

2.6 Vaikutusarvion tarkennus

Tässä arvioidaan, että ” Kaivoksen nikkeli- ja arseenikuormitus ja muodostuvat pitoisuudet vesistössä jäävät sen tasoiksi, ettei niillä arvioida olevan merkittävää vaikutusta Pitkänperänlahden tai ”....

Tässä huomioimme kiinnitty sanaan ” merkittävä”.

jatkuen....

” huhtikuun puolivälissä”..... ” Tällöin Pitkänperän lahdessa esiintyy verrattain korkeita nikkelpitoisuuksia. Samaan aikaan vesien muodostuminen kaivoksen toiminta-alueella ja Pitkänperän valuma-alueella sekä kaivoksen jätevesien juoksentus ovat suurimmillaan, jolloin jätevedet kulkeutuvat nopeasti varsinaisen Mieslahden puolelle, jossa ne laimentuvat isompaan vesimassaan sekoittuen ”

jatkuen...

Voimakkaimmin kohonneita haitallisten aineiden (nikkeli, arseeni) pitoisuuksia voi muodostua Pitkänperänlahden alueelle melko lyhyenä matalan veden aikana kevättalvella ja toukokuun alussa, riippuen jätevesien johtamisen ajoittumisesta tuohon aikaan”

..... siis , ensin maininta, että jätevesien juoksutus on suurimmillaan ja sitten, jos jätevesien johtamisen ajoittuminen sattuu tuohon aikaan....

Lopuksi hakija toteaa, ” ettei kaivoksen jätevesillä ole merkittävää vaikutusta ekologiseen tilaan pitkälläkään aikavälillä ”

..... taas sana ” merkittävä”....

Miten on mahdollista, että laimentuminen tapahtuu ja pitoisuudet (esim. Ni, As) pienenevät Pitkänperänlahdella, joka on matala ja vähävetinen ja talvella pohjiaan myöten jäässä?

Miten on mahdollista sekin, että Pitkänpurossa tapahtuu laimentumista 2-3-kertaisesti ennen vesien pääsyä Pitkänperänlahteen?

Pitkänpuro näyttäisi olevan ainutlaatuinen puro tässä suhteessa.

Vaadimme tarkempaa selvitystä, miten näihin laskelmiin on päädytty. Erityisesti vaadimme, ettei tule sallia sitä, että kaivostoiminta nostaa nikkeliä, arseenin tai muiden haitallisten aineiden pitoisuuksia Pitkänperänlahdessa, Mieslahdessa ja koko Oulujärvessä.

Arvostelemme myös tapaa kuvata punainen alue mahdollisimman pienenä saaden näin korkeiden pitoisuuksien alue näyttämään mitättömälle. Kuva 2.6 ja kuva 2.7

3. RAKENTAMISVAIHEEN AIKAISEN VESIENKÄSITTELYN TEHOSTAMINEN KIINTOAINEN OSALTA

3.3. Vaikutusarvion tarkennus

Kiintoaineita virtaa Pitkänperänlahteen ja laimentuminen tapahtuu vasta ulompana noin 1,5 km:n päässä Pitkänperänlahden pohjukasta.

” eikä sen arvioida aiheuttavan merkittävää liettymistä tai kasvillisuuden muutoksia Pitkänperän alueella.” ..... ”kiintoaine... kulkeutuu enemmän päävirtauksen mukana avoimelle vesialueelle”

..... jälleen sana ” merkittävä”

Vaadimme, ettei kiintoainetta saa kulkeutua vesistöön.

Kiintoaine jää liettynään järven pohjaan Pitkänperänlahdella ja etäämpänä Mieslahdella. Matala vesialue ei kestä mitään ylimääräistä kuormitusta ilman ettei eliöstö tai vedenlaatu siitä kärsisi.

Tässä yhteydessä huomautamme, että hakija käyttää Pitkänpuro ja Pitkäpuro vaihtelevasti. (sitaateissa oleva teksti noudattaa samaa linjaa). Pitkänpuro ja Pitkäpuro ovat kaksi eri puroa. Kumpaanhan tarkoitetaan ? Kumpun puron pitoisuudet ovat esillä ?

Jos koko asiakirja noudattelee samaa epätarkkuutta, miten on sen uskottavuuden laita ?

Vaadimme tarkennusta.

4. KAIVOSTOIMINTA-ALUEEN KALLIOPERÄN RUHJEISUUS JA SEN VAIKUTUKSET LUONTOON

”Ympäristölupahakemusta täydennettiin selvittämällä olemassa olevan aineiston perusteella tarkemmat...”

Mielestämme olemassa oleva aineisto ei ole riittävä tässä tapauksessa. On todennäköistä, että ”olemassa olevaa” aineistoa ei ole laadittu laajan kaivostoiminnan aloittamista varten.

On hankittava uusi ja tarkempi kallioperäkartoitus.

4.1. Kalliopohjavedestä (yleistä)

”Peruskallirossamme on rikkonaisuusvyöhykkeitä, jotka voivat olla pituudeltaan muutamasta metrillä useisiin kilometreihin.”

4.2. Alueen kallioperän ruhjeet

4.2.1. Kaivospiirin kallioperä

”Talkkiesiintymän sivukivet koostuvat pääasiassa emäksisistä vulkaniiteista, serpentiniiteistä ja huonolaatuisesta talkkimalmista. Muu sivukiviaines koostuu kloriittiliuskeista, karbonaattikivistä ja gabrosta. Talkkimalmien lähiympäristössä ei juuri esiinny killeliuskeita ja sulfidipitoisia mustaliuskeita, joista voi aiheutua happamia suotovesipäästöjä”

Vaadimme, että kallioperässä esiintyvät kivilajit tulee huomioida, kuten edellisessä muistutuksessa jo esitimme.

4.2.2. Ruhjeet ja siirrokset

”... tavataan muutamia luode-kaakko-suuntaisia ruhjeita ja siirroksia. Louhokselta lähtee pohjoisen suuntaan ruhje, joka kaartuu pohjoisempaan Pitkänperän suuntaiseksi. Suunnitellun malmin varastoalueen länsipuolelta alkava ruhje kulkee louhoksen länsireunan ohitse ja jatkuu suunnitellun sivukivikasan lävitse ja edelleen Pitkänperään ”

”Tarkempaa tietoa ruhjeiden laadusta ei ole ”

Vaadimme ruhjeisuuden tarkempaa selvitystä. (vanhojen tulivuorten purkauksien ja maanjäristysten merkitys kallioperän ruhjeisuuteen ?)

4.3 Ruhjeet ja kaivostoiminnan vaikutukset pohja – ja pintavesi-olosuhteisiin

” Toiminnasta (räjäytykset) johtuvat lisärakoilut kallioperässä voivat olla mahdollisia, mutta myös ne ulottuvat vain louhoksen välittömään ympäristöön, ei esimerkiksi lähteiden alueelle”

Mielestämme lisärakoilun vuoksi kallioperän ruhjeisuus tulee tutkia.

4.3.1. Vaikutukset lähteisiin

” pohjaveden purkautuminen puroon on mahdollista”, ilmoitetaan Natura-alueen reunalla olevaa lähettä arvioitaessa. Pohjavesivaikutus ei siis ole mahdoton.

4.3.2 Vaikutukset pintavesiolosuhteisiin

” toiminnan loputtua louhos täyttyy vedellä ja pohja – ja pintavesivirtaukset alueella palautuvat vastaamaan nykyistä tilannetta”.

Miten tähän arvioon on päädytty ?

4.3.3. Vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueisiin

” ei aiheuta lähiympäristön Natura- ja luonnonsuojelualueiden pinta- ja pohjavesiolosuhteisiin muutoksia”

Hatarien tutkimusten perusteella voinee näin sanoa, mutta vaadimme perusteellisia tutkimuksia.

4.4. Ruhjeet ja kaivostoiminnan vaikutukset päästöihin ja pohjaveden ja pintaveden laatuun

” Kaivostoiminnan vaikutukset pohjaveden ja pintaveden laatuun voivat olla mahdollisia lähinnä seuraavissa tilanteissa:

- malmassa tai sivukivessä esiintyvät haitalliset alkuaineet tai mineraalit ja niiden leviäminen ympäristöön pohjavesivirtauksen, pintavesivirtauksen tai pölyämisen kautta
- sivukivessä tapahtuva uuttuminen ”

” Sivukivialueen poikki kulkee luode-kaakko-suunnassa ruhje. Todennäköistä on että maaperäolosuhteet, suojakerrokset ja topografia huomioiden sivukivikasan pohjalle päätyneestä vedestä vain hyvin pieni määrä voisi imeytyä ruhjeeseen. Kuten aiemmin mainittiin, ruhjeen laadusta ei ole tietoa, mutta kallioperän laatu huomioiden sen vedenjohtavuus on todennäköisesti pieni.”

Tämä lausuma perustuu siihen, ettei ruhjetta tunneta ja muut otaksumat ovat vain todennäköisiä.

Mielestämme näillä perusteilla laadittua lausuntoa ei voida pitää luotettavana ja riskittömänä. Vaadimme tarkempaa selvitystä. Samassa kappaleessa hakija ilmoittaa estävänsä happoa muodostavien kivilajien haitat asettamalla niiden alle emäksisiä kivilajeja liukenemisen ehkäisemiseksi. Näin estettäisiin mm. nikkelin kohoavat pitoisuudet ?

5. SIVUKIVIEN LÄJITYSALUEEN JA MELUVALLIN TYYPPIPOIKKI-LEIKKAUKSET

”Meluvalli ja läjitysalue suunnitellaan tarkemmin myöhemmässä vaiheessa ennen rakentamisen ja kaivostoiminnan aloittamista ”

Vaadimme, että vielä suunnittelematonta tai keskeneräistä suunnitelmaa ei tule hyväksyä.

Piirroksia tutkiessa mielestämme meluvallille ei jää tilaa. Rakennetaanko se rantaan rantakaava-alueelle? Jos rakennetaan rantaan, mihin valuvat sivukivestä liukenevat ihmisen terveydelle haitalliset ja koko ekosysteemille haitalliset aineet? Meluvallin korkeus ja työskentely korkealla sivukivikasaa päällä, miten melu etenee silloin?

6. SIVUKIVIEN MURSKAUSTOIMINTA

”Yhden murskausjakson aikana murskataan noin 1500 – 25 000 tonnia murskeita, joka vastaa noin neljän viikon jaksoa. Murskaus ajoitetaan tapahtuvaksi syyskuun alun ja huhtikuun lopun välisenä aikana ja päivittäinen työaika on klo 06-22 maanantaista perjantaihin.”

7. KAIVOSTOIMINNAN MELUTASO

”Räjäytyksiä tullaan tekemään 15 - 20 kappaletta vuodessa, sivukiven murskaus toteutetaan yhden vain kuukauden aikana 2 – 3 vuoden välein ja myös kallioporaus on ajoittaista kestäen noin viikon kerrallaan ennen kallioräjäytystä.”

tämä merkitsee:

15 – 20 räjäytystä / vuosi

jokaista räjäytystä ennen on viikko kallioporausta

= 20 viikkoa kallioporausta ja päälle 20 räjäytystä

Tämä on vakituisesti kaivosalueen lähellä asuville suuri meluhaitta!

Mielestämme melun etenemistä vesistöissä ei ole vielä kukaan huomioitu ja vaadimmekin lisäselvitystä. Ei riitä, että melumallinnosta käytetään maa-alueen arvioinnissa, kuten tielinjausten yhteydessä, vaan melun etenemisestä on selvitettävä myös vesistön yllä.

Jokainen veden äärellä asuva tietää, miten ääni kantautuu vettä pitkin.

Lisäksi meluhaitoissa on huomattava, että kaivoksen läheisyydessä asutaan ympäri vuoden, jolloin haittakin on jatkuvaa - ei vain loma-aikaan. He eivät pääse melua pako.

Vakituiset asukkaat jätetään melun haittaavuuden arvioinnissa lähes huomiotta, vaikka heille haitta on suurin.

Vaadimme edelleen melun etenemisen tutkimista ja toimenpideselvitystä meluhaitan poistamisesta.

8. VALLITSEVAT TUULET JA NIIDEN VAIKUTUKSEN PÖLYN LEVIÄMISEEN

” Pääosa Mieslahden kaivoksen toiminnoista ajoitetaan talvikuukausille, jolloin minimoidaan haitat mökkiasutukselle ja kesäaikaiselle virkistyskäytölle.”

Pölyn mukana tulevat ympäristölle haitalliset aineet laskeutuvat maaperään kaikkina vuodenaikoina. Jos ne tulevat lumen päälle, sieltä ne päätyvät lopulta maaperään ja virtaumien mukana vesiin. Ei ole merkitystä, onko kesä vai talvi.

Mielestämme tulee selvittää, mikä on vesistöön tuleva yhteinen kuormitus, kun lasketaan yhteen suoraan purkuvesien tuoma kuormitus ja maahan laskeutuneen pölyn mukana tulleet aineosat, jotka lopulta ovat päätyneet samaan vesistöön.

Maasto-olosuhteet huomioiden kaivosmäellä laskeutuneet ainesosat valuvat alaspäin pikkupurojen ja imeytymisen kautta Pitkänperän ja Mieslahden vesialueelle ja edelleen laajemmalle.

Vaadimme lisäselvitystä em. yhteiskuormituksesta ja yhteiskuormituksen vaikutuksista vesistöön.

9. ESITYS PÖLYN LEVIÄMISEN SEURANNASTA

” Keräimen sijainti

Pitkänperänlahden ranta, Matokallio pohjoinen”

Mielestämme vesistöön päin tuleva pölynkeräilyalue ei ole riittävä. Vaadimme, että pölynkeräily ulotetaan kauemmaksi pohjoisen suuntaan vähintään Miesjoen suu - Mieslahti – Savirannan kylä

Kontrollikeräilypiste on liian lähellä kaivosta. Se kerää myös kaivoksen pölyjä. Kun siihen verrataan, kaivoksen pölypäättöt saadaan vertailussa huomattavasti vähäisemmiksi.

Vaadimme, että kontrollikeräily sijoitetaan selvästi etäämmälle.

10. ESITYS TÄRINÄN SEURANNASTA

Tärinän mittauksissa ja haitan arvioinnissa tulee huomioida rakenteiden haittojen (rikkoontumisen) lisäksi myös tärinän epämiellyttävyyden ihmisten asumisviihtyvyydelle.

Vaadimme, että tärinän seurantapistettä sijoitetaan etäämmälle. Pohjois-suunnassa ainakin Ketroon ja Kylmään, eli sinne, mihin peruskallio ulottuu. On myös huomioitava, että savimaa johtaa tärinää.

11. KAIVANNAISJÄTEALUEELLE SIJOITETTAVA SULFIDISEN RIKIN MÄÄRÄ

11.1. Sivukivien ominaisuudet

Sivukivien jakaumasta selviää, että niissä on haitallisia kiviä kuten kloriittiliuske, osuus 10% . Serpentiiniitti, osuus 50% ja sen sisältämät nikkeli, kromi ja antimoni) ja rikin osuus on huomattavan korkea.

Suotovesipäästöt ovat mahdollisia.

Vaadimme tarkempaa selvitystä, miten niiden pääsy ympäristöön estetään koko kaivoksen olemassaolon aikana ja sen jälkeen. Aikaisemmin on ilmoitettu, että ” louhos täyttyy vedellä ja pohja- ja pintavesivirtaukset alueella palautuvat vastaamaan nykyistä tilannetta ”.

Vaadimme tarkennusta, miten sivukivialueiden suotovedet eivät pääse täyttyvään altaaseen toiminnan loputtua, mikä on louhosveden laatu ja pysyykö se varmasti louhoksessa?

jatkuu→

13. KIINTEISTÖKOHTAINEN VAHINGONARVIOESITYS

” Kaivoksen jätevesien vesistövaikutukset ja vaikutukset vesistön käyttöön Pitkänperänlahdella arvioidaan kokonaisuudessaan sen tasoisiksi, että niistä ei aiheudu tilakohtaisesti korvattavaa vahinkoa”

Olemme täysin eri mieltä luvan hakijan kanssa.

Mielestämme vahingot tilojemme käytöille ja arvoille ovat erittäin suuret. Erittelemme arvon menetykset ja vahingot tilojen käytön suhteen erikseen, jos se aika koittaa eli kaivos aloittaa toimintansa. (Tässä yhteydessähän ei ole vielä pyydetty tarkkoja korvausvaatimuksia). Vahinkojen suuruutta on ajateltava pitkälle tulevaisuuteen, myös seuraavien sukupolvien kannalta!
Tulemme vaatimaan korvauksia.

Vaatimuksemme

Vaadimme, ettei Mondo Minerals B.V.Branch Finland Oy:lle myönnetä Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupaa. Hakija hakee lupaa ” Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta”. Vaatimuksemme sisältää myös sen, ettei em. aloittamislupaa myönnetä.

Vaatimuksemme perusteet ovat esitettynä tässä asiakirjassa sekä edellisessä (ja edellisissä) muistutuksissamme, mielipiteissämme ja vaatimuksissamme.

Jokinen Reijo Ilmari
Laajanniementie 26
88380 Mieslahti

Jokinen Raimo Seppo Ensio
Lehtolantie 4 A
01450 Vantaa

Penttilä Liisa Helena
Tahvintie 4 A
88380 Mieslahti

KaivosAsiat

Lähetetty: 6. helmikuuta 2013 14:17
Vastaanottaja: KaivosAsiat
Aihe: Re: Muistutukset kaivospiirien Mailankorpi, Mieslahti, Pitkäperä, Jormua 1, Tyynelä määrittämiseen.
Liitteet: Muistutus_Jormua 1.docx; Muistutus_Maailmankorpi.doc.docx; Muistutus_Mieslahti.docx; Muistutus_Pitkäperä.docx; Muistutus_Tyynelä.docx

TUKES
06. 02. 2013
MD 3030 / /

Täydennän muistutustani oheisilla yksilöidyillä liitteillä

Ystävällisesti
Lasse Flöjt

4. helmikuuta 2013 15.53 Lasse Flöjt <lasse.flojt@gmail.com> kirjoitti:

Lasse Flöjt
Kormasentie 1
93600 Kuusamo

Oulujärven rantakiinteistön Koukkula edustaja

TUKES / Kaivosasiat
Helsinki

**Muistutukset
nkaivospiirien Mailankorpi, Mieslahti, Pitkäperä, Jormua 1, Tyynelä määrittämiseen.**

Vastustan kyseisten kaivospiirien määrittämistä.

Täydennän muistutukseni perustelut 8.2.2012 mennessä.

Ystävällisesti
Lasse Flöjt
Kuusamo

Lasse Flöjt
Kormasentie 1
93600 KUUSAMO
lasse.flojt@gmail.com
0440251009

MUISTUTUS

6.2.2013

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Täydennys Muistutus Mieslahden kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen

Luvan hakija Mondo Minerals B.V. Branch Finland,
PL 601,
87101 KAJAANI

Nimi ja KaivNro Mieslahti 3030

Vastustan Mieslahden (3030) kaivospiirin jatkoajan myöntämistä.

Perustelut:

- Kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia. Kuitenkin nykyainsäädäntö edellyttää, että kaivoksessa on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä kaikki sen malmivarat. Hakija on tämän vireillepanossaan laiminlyönyt. Ja jos hakija aikoo hyödyntää myös alueen nikkelin, arseenin ja uraanin, joiden pitoisuudet alueella ovat suuret, lupa tulisi hakea kaikille käytettäville malmeille.
- Hankekokonaisuus on muuttunut. Lähettyvillä on neljä kaivospiiriä. Kaivospiirien harmemineraalit ja ympäristövaikutukset yhteensä on käsiteltävä yhtenä kokonaisuutena, ei tällaisena yksittäisen vanhan kaivospiirin jatkolupana. Alueen hankkeista on muodostettava uusi yhtenäinen kokonaisuus, jota käsitellään kaivoslupamäärityksessä ja myös ympäristölupakäsittelyssä yhtenä kokonaisuutena. YVA:ssa vuonna 2006 ympäristökeskus otti yksiselitteisesti sen kannan, että sekä Mieslahti että Jormuanlahti on otettava kokonaisuutena huomioon. Myös TUKES:n kuulutuksissa sanotaan että kaikki viisi (Mieslahti, Pitkäperä, Maailmankorpi, Jormua 1 ja Tyynelä) kuuluvat samaan talkkialueeseen. Nyt kuuluttaessaan nämä viisi kaivospiiriä erillisinä hakemuksina (vaikkakin samalla kertaa) TUKES osallistuu

osaltaan kaivosyhtiön harrastamaan todellisen hankkeen kokoluokan ja ympäristövaikutusten harhauttamiseen alueen ihmisiltä ja kansalaisilta.

- Mondo Minerals on jättänyt Tukeisiin jo kaivospiirin laajennuksen. Kyseinen kaivospiirin laajennuksen käsittely erillisiasiana on keskeytettävä ja kaikki nämä kaivospiirit on yhdistettävä ja kuulutettava alusta pitäen uudestaan. Uudessa kuulutuskäsittelyssä on huomioitava alueen uraanipitoisuuksien tiedottaminen.
- Kuulutus on uusittava kattavammilla asiakirjoilla, TUKES:in ja hakijan tietojen täydentämisen jälkeen. Århusin sopimus edellyttää viranomaisten antavan kaiken oleellisen tiedon kansalaisille heidän elinympäristöään koskevista asioista käsittelyssä. Tämä koskee myös kaivosviranomaista.
- TUKES:i:n on myös omalta osaltaan arvioitava alueen kaikkien kaivoslain alaisten hankkeiden yhteisvaikutusta alueen asukkaille, muille elinkeinoille sekä ympäristölle. Tällainen kevyt kuulemismahdollisuus asukkailta, ilman TUKES:in hallussa olevien tietojen kertomista kuulutuksen yhteydessä, ei anna asukkaille täysimääräistä Århusin sopimuksen edellyttämää mahdollisuutta sanoa mielipidettään tästä kaivoshankkeiden kokonaisuudesta. Tukesin on annettava tiedoksi kaikki alueelle kaivoslain perusteella suunnitelmissa olevat hankkeet, jotta kansalaiset voivat arvioida niiden kokonaisvaikutuksia omaan elinympäristönsä. Huomautan, että pelkkä kaivosrekisterikartan käyttömahdollisuus ei ole riittävä, koska siitä ei käy selville aiottujen hankkeiden luonne.
- Valtioneuvoston päätökset ovat myös TUKES:ia velvoittavia luontodirektiivin nojalla. Luontodirektiivin oikeusvaatimus on tiukempi kuin ympäristön-, luonnonsuojelu- ja vesilaisissa. Luonnonsuojelulain 10:s luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska talkkialueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus.
- TUKES:illa täytynee olla tiedossa, että Mieslahden, Pitkänperän ja Maailmankorven osalta muistutettu jo ensin ympäristökeskukselle, sitten Mieslahdesta ja Pitkäperästä vielä ELY-keskukselle. Näitä asioita ei TUKES kuulutuksessaan kuitenkaan tuo esille. Viranomaisen on kerrottava, onko valmistelussa huomioitu aiemmat muistutukset ja ympäristö ja ELY-keskusten vastaukset. Myöhemmissä vaiheissa ne tulee liittää nähtävillä oleviin asiakirjoihin hakijan toimesta.
- Koska alueella on vireillä useita hankkeita, päätöksessä on määrättävä porakaivojen ennakkotarkkailusta. Tärinää tarkkaillaan jo nyt Mieslahden suunnalla joissakin pisteissä. Pyydän tietoja nähtäväksi.

- Alueen useat kaivoslupahakemukset ovat aivan liian lähellä Oulujärveä, siksi haitat ympäristölle, vesistölle, eliöille, elinkeinoille, virkistyskäytölle, matkailulle ovat laajat.
- Mondo Minerals B.V:llä ei ole pulaa raaka-aineesta 30-vuoteen ja lisäksi uusia selvityksiä on työn alla runsaasti eri yhtiöillä. Riittävät arvioinnit on tehtävä huolella.
- Alue on Oulujärven rantayleiskaavassa varattu muuhun käyttöön. Paltamon kunnanhallitus (28.8.2012) ei ole puoltanut tutkimuslupaa FinnAust Mining Northern Oy koeporauksille rantayleiskaavan vuoksi.
- Kaivostoiminnan haitat ovat suurempia asutukselle ja luonnolle kuin taloudelliset hyödyt.
- Kuulutuksessa kartta on epäselvä ja alueen rajat ovat erikohdissa aikaisempiin karttoihin verrattuna
- Jatkolupa on evättävä Oulujärven rantakaavan, Savirannan paikallistien läheisyyden ja useiden luontoarvojen perusteella.
- Pyydän saada viipymättä kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaan mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Lasse Flöjt

edustan Oulujärven rantatilaa "Koukkula", Paltamon kirkonkylä, Neuvosenniemi.

Lauri ja Maija Liisa Kemppainen
Kuusimäentie 4
88280 Mieslahti
lauri.kemppainen(at)pp.inet.fi
puh. 0400-169679

MUISTUTUS

1.2.2013

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Muistutus Mieslahden kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen

Lauri ja Maija Liisa Kemppainen, Pääkkölä tilan 578-405-17-38

Luvan hakija Mondo Minerals B.V. Branch Finland,
PL 601,
87101 KAJAANI

Nimi ja KaivNro Mieslahti 3030

Vastustan Mieslahden (3030) kaivospiirin jatkoajan myöntämistä.

Perustelut:

1. Kaivospiiri ulottuu Oulunjärven rantayleiskaavan alueelle ja estää rantakaavan toteuttamista siinä muodossa, kun kaava on hyväksytty. Pääkkölän tilalle on laadittu Oulunjärven yleiskaavassa vaadittu ranta-
asemakaava, jonka Paltamon kunnanvaltuusto on hyväksynyt. Kaava on nyt kaikilta osin oikeusvaikutteinen. Sekä vaikuttaisi alueen läheisyydessä olevien luonnonsuojelutavoitteiden saavuttamista (Lähde Tukes kohta 8)
2. Kaivospiirin alueen läpi kulkee Savirannan paikallistie, joka muodostaa esteen kaivospiirin jatkoluvalle.(Lähde Tukes kohta 5.)
3. Kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia. Kuitenkin nykyainsäädäntö edellyttää, että kaivoksessa on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä kaikki sen malmivarat. Hakija on tämän vireillepanossaan laiminlyönyt. Ja jos hakija aikoo hyödyntää myös alueen nikkelin ja arseenin, joiden pitoisuudet alueella ovat suuret, lupa tulisi hakea kaikille käytettäville malmeille.
4. Aiempi ympäristön vaikutusten arviointi (YVA) on menettänyt merkityksensä, koska hankekokonaisuus on muuttunut. Aivan vieressä on

Pitkäperän kaivospiiri sekä kolme muuta kaivospiiriä, miten haitat voidaan erottaa toisistaan. Alue on käsiteltävä osana uutta tai päivitettävää YVA:aa, mukaan lukien vesien tila ja niiden kuormituksen sietokyky. YVA:ssa vuonna 2006 ympäristökeskus otti yksiselitteisesti sen kannan, että sekä Mieslahti että Jormuanlahti on otettava kokonaisuutena huomioon. Myös TUKES:n kuulutuksissa sanotaan että kaikki viisi (Mieslahti, Pitkäperä, Maailmankorpi, Jormua 1 ja Tyynelä) kuuluvat samaan talkkialueeseen.

5. YVA-arviointi pitäisi Mieslahden osalta tehdä uudestaan myös siksi, että Mondo Minerals on jättänyt Tukesiin jo kaivospiirin laajennuksen. YVA:n tulisi liittää myös muut kaivospiirit.

6. Laajan vaikutusalueen vuoksi pelkkä kuulutus ei riitä. Vanhat perustelut kaivospiirille eivät ole enää ajan tasalla. Uudet perustelut on vaadittava. Maailma on muuttunut mm. asutus lisääntynyt, Natura ja suojelualueita perustettu, luontoarvoja arvostetaan. On kohtuutonta, että 50-luvulla annetuilla perusteluilla, annettaisiin lupia muuttuneisiin olosuhteisiin.

7. Valtioneuvoston päätökset ovat myös TUKES:ia velvoittavia luontodirektiivin nojalla. Luontodirektiivin oikeusvaatimus on tiukempi kuin ympäristön-, luonnonsuojelu- ja vesilaissa. Luonnonsuojelulain 10:s luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska talkkialueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus.

8. Kuulutus on uusittava kattavammilla asiakirjoilla, TUKES:in ja hakijan tietojen täydentämisen jälkeen.

9. Asioista on Mieslahden, Pitkäperän ja Maailmankorven osalta muistutettu jo ensin ympäristökeskukselle, sitten Mieslahdesta ja Pitkäperästä vielä ELY-keskukselle. Yhteysviranomaisen on kerrottava, onko valmistelussa huomioitu aiemmat muistutukset ja ympäristö ja ELY-keskusten vastaukset. Myöhemmissä vaiheissa ne tulee liittää nähtävillä oleviin asiakirjoihin hakijan toimesta.

10. Mieslahden kaivoslupahakemus on aivan liian lähellä Oulujärveä, siksi sen haitat ympäristölle, vesistölle, eliölle, elinkeinoille, virkistyskäytölle, matkailulle ovat laajat.

11. Mondo Minerals B.V:llä ei ole pulaa raaka-aineesta 30-vuoteen ja lisäksi uusia selvityksiä on työn alla runsaasti eri yhtiöillä. Riittävät arvioinnit on tehtävä huolella.

12. Alue on Oulujärven rantayleiskaavassa varattu muuhun käyttöön. Paltamon kunnanhallitus (28.8.2012) ei ole puoltanut tutkimuslupaa FinnAust Mining Northern Oy koeporauksille rantayleiskaavan vuoksi.
13. Kaivostoiminnan haitat ovat suurempia asutukselle ja luonnolle kuin taloudelliset hyödyt.
14. Kuulutuksessa kartta on epäselvä ja alueen rajat ovat erikohdissa aikaisempiin karttoihin verrattuna
15. Pyydän saada viipymättä kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaan mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Lauri ja Maja Liisa Kemppainen

Mieslahdessa 4.1.2013

Liitteet:

1. Oulujärven oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Alue Mieslahti.
2. Paltamon kunnanvaltuuston hyväksymä ranta-asemakaava kartta Pääkkölän tilan osalta.
3. AVI:lle tehty muistutus Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalous- sekä toiminnan aloittamisluvasta

Lauri ja Maija Liisa Kemppainen
Kuusimäentie 4
88380 Mieslahti
lauri.kemppainen(at)pp.inet.fi
0400-169679

VAATIMUS

15.11.2012

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamo
Linnankatu 1-3
PL 293
90101 Oulu
kirjaamo.pohjois@avi.fi

Vaatimus Mieslahden kaivoksen ympäristö-, vesitalous- sekä toiminnanaloitus- luvan hylkäämiseksi

Luvan hakija Mondo Minerals B.V. Branch Finland,
PL 601,
87101 KAJAANI

Dnro PSAVI/17/04.08/2011

Muistutusta koskevat kiinteistöt

Pääkkölä 578-405-17-38

Yhteinen vesialue 578-876-2-1, Mieslahti, Paltamo, Härmänmäen-
Mieslahden-Uuran jakokunta

Yhteinen vesialue 578-876-5-1, Mieslahti, Paltamo, Härmänmäen-
Mieslahden-Uuran jakokunta

Yhteinen maa-alue 578-878-3-1, Mieslahti, Paltamo, Härmänmäen-
Mieslahden-Uuran jakokunta

Lisäksi kiinteistöillä on osuuksia alueen rekisteröimättömiin yhteisiin
maa- ja vesialueisiin.

1. Taustatietoa Pääkkölän tilan maankäytöstä, tiestöstä ja kaavoituksen eri vaiheista.

Tila on ollut suvun omistuksessa vuodesta 1881. Pitkänperän palstan rantavyöhyke on ollut maatalouskäytössä vuoteen 1976 saakka. Vuonna 1977 palstan peltomaa metsitettiin. Maatalouskäytön hankaluutena oli tien puuttuminen palstalle. Useista yrityksistä huolimatta tie valmistui vasta vuonna 2000. Tiet rakennettiin kahtena eri tiehankkeena. Tieosakkaina on n. 50 eri tilaa, mikä hidasti ja vaikeutti tietöimitusten suorittamista ja käytännön rakennustoimintaa.

2. Rakennuslupa ja lisämaan hankinta ja rannan kunnostus.

Ensimmäinen rakennuslupa haettiin ja saatiin v. 1995 vuonna poikkeusluvalla. Käytännön rakennustyötä ei aloitettu, koska toinen tiehankkeista viivästyi. Ensimmäisen Paltamon kunnanvaltuuston hyväksymän yleiskaavapäätöksen jälkeen hankittiin Kainuun Opistolta 0,45 ha rantaan rajoittuvaa lisämaata ja suoritettiin rannan kunnostus v. 2003, vesialueen, naapureiden ja Kainuun Ympäristökeskuksen hyväksymien suunnitelmien mukaan.

2.1 Kaavoituksen eri vaiheet.

- Oulunjärven ensimmäinen Paltamon rantayleiskaavahanke käynnistyi 23.11.1998
- Paltamon kunnanvaltuusto hyväksyi 6.4.2000 Oulunjärven rantayleiskaavan
- **Valitusten johdosta KHO kumosi kunnanvaltuuston päätöksen 9.12.2004**
- Uuden Oulunjärven rantayleiskaavan laadinta Paltamon osalta alkoi 27.3.2006
- Paltamon kunnanvaltuusto hyväksyi Oulunjärven rantayleiskaavan 15.5.2008
- **Paltamon osalta Oulunjärven rantayleiskaava on lainvoimainen ja oikeusvaikutteinen. Liite 1**
- Uuteen rantayleiskaavaan merkittiin, että Pääkkölän tilan RM/1 alueelle pitää maanomistajan laatia ranta-asemakaava. Kaavatyö käynnistettiin kolmen maanomistajan toimesta syksyllä 2009. **Monien eri vaiheiden jälkeen Paltamon kunnanvaltuusto hyväksyi ranta-asemakaavan 20.9.2012.**

Liite 2

Oulunjärven yleiskaavan ja Pääkkölän tilan ranta-asemakaavan laadinta kesti 14-vuotta.

Kaavojen laadinnan pitkittyminen on estänyt rakennustoiminnan käynnistämisen.

3. Kaava-asioista hakija Mondo Minerals lausuu Kainuun Ympäristökeskuksen 30.1.2009 kokoamassa muistiossa sivu 5 / 34 ”Kaivospiirin alueelle on kaavassa osoitettu M-1 maa- ja metsävaltainen alue (Merkinnällä on osoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen tarkoitettut alueet, joilta rakennusoikeus on siirretty muille alueille”) Näin hakija on pystynyt vaikuttamaan rantayleiskaavan ja myös ranta-asemakaavan laadintaan.

3.1 Oulun lääninhallitus on esittänyt samassa muistiossa (7 / 34)

” Suositeltavaa olisi, että Mondo Minerals Oy esittäisi kaikki potentiaaliset malmin louhintaan mahdollisesti tulevat (valtaukset) alueet Kainuun alueella.

4. Oulunjärven, Pitkänperän yleiskuvaus.

Oulunjärven, Pitkänperänlahden sijainti on ”kanjonimainen” ja kapea. Kapeutta lisää vielä Sammakkoluhdan pohjoiseen levenevä maa-alue. Pitkänperän lahtea suojaavat etelä-, itä- ja pohjoispuolelta korkeat vaara-alueet. Ainoastaan länsipuolelta lahti on avoin. Pitkänperän lahteen tulevat vedet pie-

neltä valuma-alueelta ja vedet ovat pääosin peräisin pienistä lähteistä. Talven aikana Pitkäpuron virtaus on hyvin pieni. Virtausta on merkittävästi vasta keväällä lumien sulaessa.

Hakijan selityksen mukaan matalimman veden vaiheessa on vettä 66 000 m² alueella ja vesien kokonaismäärä alueella on 35 000 m³. Vastaavasti veden ollessa korkeimmillaan vesialue on kooltaan 368 000 m² ja veden määrä 532 000 m³.

Vesien säännöstely on vaikuttanut siihen, että lahti on lähes kokonaan vesikasvillisuuden peittämä. Kesäisin ainoastaan kapea uoma on vapaana kasvillisuudesta. Vesikasvillisuus heikentää vesien sekoittumista. Ainostaan länsituulet tuovat lahdelle lisää vettä, samalla ne työntävät myös kaikki ravinteet Pitkänperän lahden perukkaan. Pitkäpuron valumavesien pitäisi kulkea vastavirtaan. Keväällä Pitkänperän lahti täyttyy Emäjoesta, Miesjoesta ja Myllypurosta, jotka nostavat talven aikana syntyneen jääkerroksen ylöspäin irti rannoista.

5. Koelouhinnan aikainen vesistö tutkimusraportti 21.8.2006 GTK:

Koelouhinta oli tehty talvella helmi-maalikuussa pakkasten aikaa, jolloin raportin mukaan alueella ei ollut pintavesiä.

Vesinäytteistä on tutkittu 30 alkuainetta. Ennen koelouhintaa vanhoista koelouhosalueen vesistä on mitatut nikkeliarvot 4000–6500 µg/l. Näitä pitoisuuksia pidettiin varsin korkeina. Samoin arseenipitoisuudet ovat suurimmillaan olleet yli 240 µg/l. Tutkimusraportti hakijan liitteissä.

Lainaukset minulle saapuneista viesteistä

From: Lauri Kemppainen [mailto:lauri.kemppainen@pp.inet.fi]

Sent: Friday, 9. November 2012 19:34

To: JohannaKärkkäinen; (Kemian tohtori Oulun yliopisto, Suomen Akatemian tutkija)

*Selvityksessä arvioitiin vesistöön johdettavien kaivosvesien sisältävän arseenia 50–100 ug/l ja ja nikkeliä 300 ug/l. Ja jäteveden oletettiin laimenevan laskujoessa niin, että järveen saapuessa sen pitoisuus on As: 25 ug/l ja Ni: 100 ug/l. Pitkänperällä pitoisuuksien arvioitiin olevan As: 20 ug/l ja Ni: 80-90 ug/l, vastaavasti. Mieslahdella pitoisuudet ovat laimentuneet jo kohtuullisiksi As: 0,1 ja Ni: 0,5 ug/l. Talousveden raja-arvo arseenille on 10 mikrogrammaa/litra ja nikkelille 20 ug/l, mutta näitä ei voi suoraan käyttää esim. järiveden käyttökel-
poisuuden määrittämiseen. Joka tapauksessa Pitkänperällä arseeni- ja nikkelipitoisuudet ylittäisivät kaivoksen toteutuessa talousveden raja-arvot. Järvien arseenipitoisuus on yleensä alle 1 ug/l, jos ne eivät ole alueella, jossa on runsaasti arseenia maaperässä. **Eli nyt olisi kiinnostava tietää mikä on järven tämän hetkinen arseenipitoisuus?***

Selvityksessä mainitaan se, että haitallisia pitoisuuksia voi muodostua nimen omaan Pit-

kanperän lahden alueelle. Ja näinhän siinä tulee käymään. Miten hyvin vedet sitten sekoituvat sieltä lahden perältä muuhun järviveteen jää sitten nähtäväksi..

Arseenille altistutaan pääasiassa juomaveden kautta eli sisäisesti nautittuina. Se voi aiheuttaa mm. ihomuutoksia sekä vaikuttaa maksan, munuaisten ym .elinten toimintaan ja aiheuttaa syöpää.

Nikkeli aiheuttaa allergiaa ja sen yhdisteet on luokiteltu syöpää aiheuttaviksi. Nikkelille altistutaan pääasiassa hengitysteitse. Tietoa näistä löytyy työterveyslaitoksen tiedotteista.

Esimerkkinä vielä runsaasti arseenia sisältävä Parosjärvi, jossa arseenipitoisuus on ollut 30-100 ug/l vuonna 2003. Siellä on ollut kaivostoimintaa aikoinaan ja arseenipitoisuudet ovat korkeita. Viite ympäristökeskuksen tiedotteeseen. Tiedote liitteenä.

”Lainaus”

Zanocco, Pirjo {MDGC~Basel} (Provisori Roche Basel)

Arseeni:

Arseeni altistuminen, Suomi. Altistusvastefunktiot. Tärkeimpien vaikutusten valinta Virtsarakon syöpä. Syöpäriski on (juomaveden) arseenin vakavin riski. Juomaveden arseeni aiheuttaa mm. virtsarakon syöpää, keuhkosityöpää ja ihosyöpää. Virtsarakon syöpäriski on parhaiten tunnettu ja todettu. Yksittäisissä tutkimuksissa jo suhteellisen pienillä juomaveden arseenipitoisuuksilla. Muiden syöpien kehittymiseen tarvitaan todennäköisesti huomattavasti suuremmat juomaveden arseenipitoisuudet ja pitkäaikainen jatkuva altistuminen. Suomessa ainoastaan yksittäiset ihmiset altistuvat. Niin korkeille arseenipitoisuuksille. Siksi muita syöpäriskejä ei arvioida. Juomaveden arseenin ja usean muun terveyshaitan välillä on havaittu yhteys (mm. ihomuutoksia, sydän- ja versiosuonisairauksia, kohonnut, verenpaine, diabetes, reproduktiotoksisia vaikutuksia) alueilla ja väestössä jotka altistuvat huomattavasti suuremmille juomaveden arseenipitoisuuksille kuin Suomessa.

Nämä terveyshaitat eivät ole kovin todennäköisiä Suomessa todettavilla arseenipitoisuuksilla, mutta kokonaan niitä ei voida sulkea pois, erityisesti altistuksen ylittäessä 50 µg/l.

Luotettavien annos-vaste funktioiden puuttuessa näiden vaikutusten riskiä ei voida arvioida kvantitatiivisesti. Vaikutukset on kuitenkin otettava potentiaalisena lisähaittana arseenin liittyvää terveysriskiä kokonaisuutena arvioitaessa.

6. Hakijan esittämät mahdolliset haittavaikutukset. (4.4 hakemus sivu 16–18)

6.1 Malmissa tai sivukivessä esiintyvät haitalliset alkuaineet tai mineraalit ja niiden leviämisen ympäristöön pohjavesivirtauksen, pintavesipurkauksen tai pölyämisen kautta)

Maaperässä todetaan olevan nikkeliä enimmillään 254 mg /kg mikä ylittää Valtioneuvoston asetuksen 214 / 2007 ylimmän tason, joka hakijan mukaan on 150 mg/ kg

6.2 Sivukivikasassa tapahtuva uuttuminen

Sivukivikasassa on tarkoitus rakentaa 160 metrin korkeuteen, joka on n. 40 metriä yli Oulujärven pinnan tason, josta vedet valuvat luontaisen kaltevuuden perusteella Pitkänperän lahteen. Sivukiveä on tarkoitus louhia 1 300 000 m³ ja läjittää ne kahteen kasaan. Esim. serpentiniitti luokitellaan pysyväksi jätteeksi ja sen osuus on puolet sivukivestä eli 650 000 m³. Lisäksi kloriitiliuske sisältää runsaasti rikkiä.

6.3 Työkoneiden mahdolliset öljypäästöt

Työkoneiden öljypäästö ne voitaneen estää kaikkein helpoiten.

6.4 Louhinnassa käytettävien räjähteiden määrät

Räjähdyksaineiden nitraatista voi aiheutua hakijan mukaan lisää ravinnekuormitusta.

Oheisena vesialueen omistajien yhteisesti laatimat vaatimukset perusteluineen.

1. Ympäristölupahakemus tulee hylätä paikalle soveltumattomana.

a) ympäristönsuojelulain (YSL) 6 ja 42 mukaisesti

Lupamenettelyn tarkoituksena on estää haitat ennakolta. Luvanviranomaisella on valtuudet evätä kaivostoiminta (YSL 6 ja 42 §), jätevesien määrän ja laadun nojalla. Purkuvettä voi pitää likavetenä Naapurisuuslain tarkoittamalla tavalla. Nykyisellä tekniikalla edes tiukoilla lupaehdoilla ei ole osoitettavissa sellaisia keinoja, että ne estäisivät vesistö- ja pölyhaitat YSL:n ja NaapLain tarkoittamalla tavalla.

Sekoittumisalueen laajeneminen ei vähennä ympäristöhaittoja. Laajenemista ei ole otettu ympäristövaikutusten arviointiin.

Etäisyys lähimpiin asuntoihin tekee kaivoksen sijoituksen mahdottomaksi. Kaivoksen lähivaikutusalueella on useita vakituksessa asuinkäytössä olevia kiinteistöjä ja kymmeniä loma-asuntoja.

Kuten YSL 6 § toteaa, paikkaa ei saa valita mihin tahansa: ”6 § Sijoituspaikan valinta. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon: 1) toiminnan luonne ja pilaantumisen todennäköisyys sekä onnettomuusrisikki; 2) alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset; 3) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.”

Paikka on YSL 1, 3, 4, 5 ja 6 § mukaisesti liian vaikea. Paikka on liian lähellä Pitkänperänlahtea ja hakijan suunnittelemat vesiensuojeluratkaisut ovat riittämättömiä. Suojavyöhyke on merkityksetön pöly- ja meluhaittojen estämiseen. Pöly- ja meluhaitat eivät erilaisilla sää- ja tuulioloilla rajoitu hakijan väittämälle alueelle vaan useiden kilometrien päähän.

b) oleellisia haittoja vesistöjen nykykäytölle aiheuttavana

Räjätystyöistä ja murskauksesta aiheutuvaa pölyä laskeutuu kaikkiin ilmansuuntiin. Tuulen vaikutusta ei ole arvioitu riittävästi. Pölyn vaikutusalueet on arvioitu aivan liian pieniksi. Myös melun haitta-alue on arvioitu aivan liian suppeaksi varsinkin Oulujärven suunnalla mutta myös Tolanmäen ja Kontiomäen suunnilla.

Pitkänperä on Mieslahden kalaston kannalta keskeinen kalojen kutualue. Jo nykyisellään Oulujärven säännöstely aiheuttaa haittaa kalojen lisääntymiselle alueella. Mikäli mahdollinen kaivostoiminta tuottaisi arviointiselostuksessa arvioidut määrät kuivatus-, suoto- ja valumavesiä, joissa on korkeat määrät kiintoainesta, typpeä, nikkeliä ja arseenia, se vaikuttaa erittäin haitallisesti Pitkänperän- ja Mieslahden merkitykseen kalojen lisääntymisalueena. Mahdollisella kaivoksella olisi erittäin haitallinen vaikutus alueen kalakantoihin, kalastukseen ja sitä kautta rantojen ja vesistön virkistyskäyttöön sekä matkailuelinkeinotoiminnan kehittämiseen.

Alueella harjoitettavan kaivostoiminnan kuivatus-, suoto- ja valumavesien puhdistus on selostettu epämääräisesti. Kiintoaineen, nikkelin, arseenin sekä typpikuormituksen haitat ja vaikutusalueet on arvioitu aivan liian

an suppeaksi. Pitkänperänlahti on talvisin miltei umpijäässä. Yksityistalouksien suotovesien päästötkin on ankarasti sanktioitu.

Arviointiselostuksessa mahdollisen kaivoshankkeen sosiokulttuurisia vaikutuksia on tarkasteltu hyvin puutteellisesti. Sosiokulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten vaikutusalue on arvioitu aivan liian suppeaksi ja arviointi on suoritettu ylimalkaisesti ja hyvin puutteellisesti. Selostuksessa kyselyt alueen käytöstä on rajattu käsittämään Mieslahden asutut rantatilat. Mieslahden alueen merkitys virkistys- ja kalatalouskäytössä ulottuu kuitenkin ranta-asutusta huomattavasti laajemmalle alueelle. Alueen vaikutuspiirissä on siis huomattavasti enemmän asukkaita, kuin selostus antaa ymmärtää. Näin ollen mahdollisen kaivostoiminnan aiheuttama merkittävä haitallinen vaikutus alueen kalakantoihin, kalastukseen ja sitä kautta rantojen ja vesistön virkistyskäyttöön sekä elinkeinotoiminnan kehittämiseen ulottuu huomattavasti laajemmalle alueelle ja käsittää suuremman väestöryhmän kuin mitä selostuksessa on arvioitu. Alueen moninaiskäyttöä, luontoarvoja ja sosiokulttuurista omaleimaisuutta ajatellen kaivotoiminnalla Pitkänperässä on erittäin merkittävä kielteinen vaikutus.

Suunnitellun kaivoksen sijainnin vuoksi pölylaskeuman vaikutus kertyisi sekä ilmaitse että puron kautta. Hakijan esittämässä pölynleviämismallissa vähätellään vahvasti pölykuormituksen kertymää ja tuulen suuntien ennusteet ovat epämääräisiä.

c) Paltamon rantayleiskaavan (8.10.2008) toteuttamista haittaavana ja estävänä

Liikenneturvallisuus: alueen tiet ovat mutkaisia, kapeita ja mäkisiä teitä raskaalle kalustolle. Se tulee vaarantamaan kyläläisten turvallisuutta kohtuuttoman paljon.

Savirannan uimaranta ja yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitettu venesatama jäävät sekoittumisvyöhykkeen alueelle. Lisäksi yksityisten talouksien venepaikkoja on aivan Pitkänperän pohjukassa. Lupa vesistön pilaamiskiellon vastaiseen toimintaan ei ole mahdollinen, koska vesienlaatu ei saa heiketä yhden tuotannonharjoittajan takia. Hakemuksessa ei ole huomioitu päästöjen määrää suhteessa aiheutuvaan vesienlaadun heikentymiseen.

Louhinnan sijoittamisessa ja vesiensuojeluratkaisuehdotuksessa yhtiö ei ole ottanut huomioon alapuolisten vesistöjen herkkyyttä kuormitukselle sekä selvää riskiä siitä, ettei louhinnan jälkeen voi saavuttaa vesienhoitolain mukaisia vesientilatavoitteita.

Kaavoitustilanne: Kyläasutuksen ja rantojen monikäytön eli maakunta-kaavalla osoitetun ensisijaisen käyttömuodon haittaaminen ei voi tulla kyseeseen näin lähellä asutusta.

2. Vesitalouslupahakemus tulee hylätä, koska

a) hanke aiheuttaisi vesitalousmuutoksia

a) vedenlaatuun, b) kiintoainemääriin ja c) eläimistöön sekä kasvikuntaan tavoilla, jota ei ole kuvailtu lain ja YSA 9-11 § vaatimalla tavalla ja hanke d) heikentäisi vesien laadun arvioinnin mahdollisuuksia oleellisesti.

Arviointivelvoitteessa on kyse vesistövaikutusten kokonaisuudesta, johon yhtiön antamat tiedot eivät riitä. Suunniteltu kaivospaikka ei sovellu nykyisissä vesiensuojelutavoitteissa louhintaan. Lupa aiheuttaisi Oulujärvelle happamuuspiikkejä, jotka olisivat erityisen haitallisia kalastolle.

b) hakija ei esitä käyttävänsä jätevesien puhdistuksessa parasta mahdollista tekniikkaa (suljettua kiertoa)

3. Toiminnanaloituslupaa ei tule myöntää hakijalle

Toiminnan aloitusta ei saa hyväksyä edes vakuutta vastaan. Hakemuksesta puuttuu YSA 9 § mukaisia tietoja kuten imeytykseen sopivan alan maaperätutkimukset sekä riittävät raskasmetallipäästöjen selvitykset.

Kaivoksen suunniteltu sijoituspaikka ei mahdollista hakijan esittämällä nykytekniikalla sekä vesipuitedirektiivin että aiheuttamisperiaatteen noudattamista oikein, koska vesistöpäästöjen YSL 6 § tulkinnessa ei arvioida erikseen tuotantoalueelta tulevien hiukkasten muuntumista vesistöissä, esimerkiksi siltä osin kuin tuotantolupa johtaisi sekä Suomen oikeuskäytännössä että yhteisöainsäädännössä tarkoitetuiksi vesistöä kuormittaviksi jätepäästöiksi.

Kaivoksen suunniteltu sijoituspaikka ei mahdollista hakijan esittämällä nykYTEKNIKALLA RIITTÄVIEN SELLAISTEN PÄÄSTÖRAJOJEN NOUDATTAMISTA, JOTKA VARMISTAISIVAT LASKU-UOMIEN JA OULUJÄRVEN VESIEN LAADUN SÄILYMISEN RIITTÄVÄN HYVÄNÄ.

4. Edellä mainittuja lupia ei saa myöntää, koska

a) kuivatus- ja b) päästövesien lasku Pitkänpuron kautta Oulujärveen sekä c) tuotannon päästöt, etenkin pöly, aiheuttaisivat välittömästi KOHTUUTONTA HAITTAA ja RASITUSTA naapuriuslain mukaisesti ("NaapL", Laki eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26).

4a) Valmistelu ja käyttöönotto tulee kieltää YSL 42 § nojalla:

"42 § (17.6.2011/647) Luvan myöntämisen edellytykset Luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa; 3) edellä 7–9 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. ... Sijoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä 6 §:ssä säädetään..."

4a+b) Yhtiölle ei tule antaa ruoppaus- eikä jäteveden johtamislupaa.

4b) Varsinainen vesiensuojeluratkaisu on tehoton. Purkuvesien lasku Oulujärveen on ehdottomasti kiellettävä NaapLain 4 § nojalla: *"Likavettä älköön niin kaadettako tai johdettako älköönkä jätteitä pantako sellaiseen paikkaan, että naapurille tai muulle lähellä asuvalle sen kautta aiheutuu haittaa."* Yhtiön lupahakemus ei perustu myöskään ympäristönsuojelulakiin, kun yhtiö ei aio hakemuksen mukaan käyttää parhainta mahdollista tekniikkaa tai käytäntöjä (BAT, BEP).

4a+b+c) Tuotannon päästöt aiheuttaisivat yhdessä NaapL mukaisen kohtuuttoman haitan.

Saman lain 17 § mukaisesti toiminta on sijoitettu mahdottomalle paikalle ja mitoitettu niin suureksi, ettei hakija pysty **käsittämään tai torjumaan päästöjä omalla maallaan**. NaapL 17 § (4.2.2000/90) sanoo: *”Kiinteistöä, ... ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä...hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusä ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, ääriästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.”* Yhtiön lupahakemuksen toiminta aiheuttaisi 17 § mukaista **kohtuutonta räsitusä** kahta reittiä: suoraan ilmäteitse ja lupatoiminnalla haettavasta rahtiliikenteestä. Niiden molempien pöly kohdistuisi pihapiireihin ja vesistöihin. Samoin molemmista johtuva melu vaikuttaisi oleellisesti viihtyvyyteen, kiinteistöjen arvoa kohtuuttomasti vähentäen. Yhdessä nämä haitat muodostavat kohtuuttoman räsituksen, jota ei ole lievennettävissä riittävästi lupaehdoin, vaan hakemus tulee hylätä nimenomaan paikalle sopimattomana toimintana (93 ha).

Yhtiö ei ole hakemusselostukseen riittävästi huomioimut NaapL 17 § tarkoittamia paikallisia olosuhteita, ja kuinka yhtiön toiminta muuttaisi pysyvän ja mökkiasutuksen olot. Räsituksen voimakkuus riippuu etäisyydestä, mutta yhtiö ei ole esittänyt keinoja, jolla pölynsidonta tehtäisiin paremmin (kuten louhoksilla tehdään). Riski siitä, että kaivos aiheuttaa pysyviä muutoksia lähivesille ja -lahdille on itsessään riittävä syy, miksi hakemus tulee hylätä. Sen sijaan NaapL 18 § (4.2.2000/90) tarkoittama mahdollisuus lopettaa toiminta, ei ole mielekäs, koska haittaa ja räsitusä ei ole korvattavissa rahalla. Esimerkiksi haitta lahtien vesienlaadulle estää muiden vesienhoitotoimien hyödyn: *”Se, jonka toiminnasta on aiheutunut kohtuutonta räsitusä, ... tai, jos räsituksen poistaminen ei muutoin ole mahdollista, lopettamaan toiminnan kokonaan ja korvaamaan räsituksesta aiheutuneen vahingon.”* **Muistutamme yhtiötä, että NaapL 17 § tarkoittamien paikallisten olosuhteiden takia yhtiö voi joutua korvausvastuulliseksi ympäristövahingosta (ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua laki 737/1994).**

Lisäselvitystarve

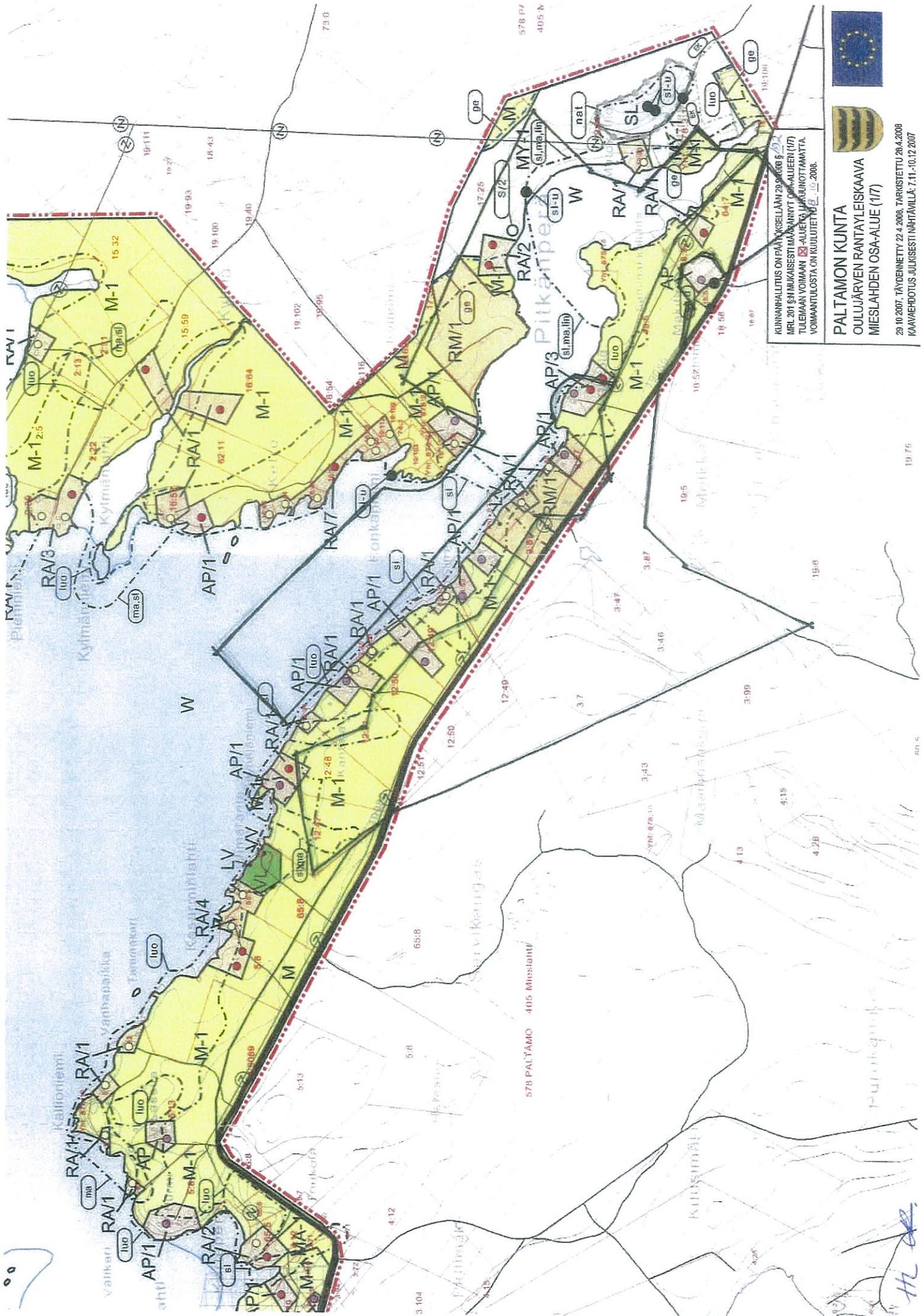
Hakijalta on vaadittava ennakolta pohjasedimenttitutkimus. Jo pelkän koelouhinnan vaikutuksesta viitasammakot ovat vähentyneet asukasha-

vaintojen perusteella. Luvan myöntämiselle ei ole edellytyksiä, koska ei ole järjestetty riittävää ennakkotarkkailua. Pohjasedimenttitutkimuksen tulee suorittaa puolueeton viranomaisen.

Mieslahdessa 15.11.2012

Lauri Kemppainen

Maija Liisa Kemppainen

KUNNANHALLITUS ON PÄÄTTÄNYSKÄSKELLÄMÄN 29.04.2008 § 29
 MRL 201 §:N MUKAISESTI MAANKÄYTTÖ-OSA-ALUEEN (U17)
 TULEVAAN VOIMAAN OSA-ALUEEN JÄRJESTÄMÄTTÄ
 VOIMANTULOISTA ON KILUTETTU 16.10.2008.

PALTAMON KUNTA
OULUJÄRVEN RANTAYLEISKAAVA
MIESLAHDEN OSA-ALUE (U17)

29.10.2007, TÄYDENNETTY 22.4.2008, TARKISTETTU 20.4.2009
 KAAVAPÖYTÄS JULKISESTI NÄHTÄVILLÄ 7.11.-10.12.2007

HL

Reijo Kemppainen
Härköläntie 12
88300 PALTAMO
puh. 050-3001237
eevakemppainen@gmail.com

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 HELSINKI
kaivosasiat@tukes.fi

Asia: Muistutus kaivosoikeuden jatkoajan myöntämisestä kaivospiirille
Mieslahti no. 3030, Pitkäperä no. 886.

Hakija: Mondo Minerals B.V. Branch Finland

Kaivospiirit Mieslahti (3030) ja Pitkäperä (886) ovat yksi yhtenäinen alue, rajoittuen Oulujärveen. Louhinta-alueet ovat niin lähellä vesistöä (noin 500m), minkä vuoksi tälle alueelle on mahdoton sijoittaa toimivaa kaivos- ja vuotovesien käsittelyä, kemikaali- ja saostumisaltaita sekä imeytyskenttää (koko $40 \times 190 = 7600 \text{m}^2$ eli 0,8ha). Mieslahden Pitkäperä on pitkä, matala lahti ja se on säännöstelyn vuoksi maaliskuuhuhtikuun aikana noin 1 kilometrin matkalta täysin kuivana (vettä vain Pitkäpuron uomassa). Tämän vuoksi laimentuminen tapahtuu etäämpänä Mieslahdella, kuin mitä hakijan lausunto edellyttää.

Vesistön läheisyys rajoittaa myös meluvallien ja läjitysalueiden sijoittelua. Nämä on hakija sijoittanut vaarojen rinteeseen, muodostaen järvelle päin ”kanjonin”, josta ääni ja pöly kantautuu normaalia paremmin järvelle ja ranta-alueille, jossa on vakituista- sekä vapaa-ajan asutusta. Samoin sivukiven murskaus on suunniteltu laakson pohjalle, josta on hyvä kuuluvuus

järvelle (kts. kartta Mieslahden kaivoksesta ympäristölupahakemus 23.11.2010, liite 1.9).

Kartat oltava asiapapereissa asiallisessa muodossa, ilman turhia rajoja sekä rajauksia. Alueella on useita kaivospiirejä: Pitkäperä 886, Mieslahti 3030, Maailmankorpi 6492 Paltamon kunnassa, sekä Jormua 1 ja Tyynelä Kajaanissa. Näistä tulisi tehdä yhteinen YVA –arviointi. Lisäksi tulee selvittää koko alueen malmivarat (nikkeli, kupari, uraani ym.) eikä vain talkki.

Hakijan lausuntojen mukaan kaivostoiminnasta ei aiheudu mitään haittaa, eikä korvattavaa kuten tilojen arvonalennus, asuminen, virkistyskäyttö, terveyshaitat yms.

Hakijalla on kymmeniksi vuosiksi raaka-ainetta, joten on outoa tämä lupien saannin kiireys. Tässä on muutamia syitä, joiden vuoksi hakijalle ei tule myöntää Mieslahden (3030) ja Pitkäperän (886) kaivospiireille pidennettyä jatkoaikaa kaivostyöhön ryhtymistä varten. Samoin Maailmankorpi 6492:lle ei tulisi myöntää kaivospiirin lupaa.

Varaan mahdollisuuden antaa täydentäviä lausuntoja myöhemmin.

Eeva Kemppainen plsta
Reijo Kemppainen (Eeva Kemppaisen aviopuoliso)

Paltamossa 04.02.2013

Timo Pisto
Yrjöntie 2 87250 KAJAANI
87250 KAJAANI
timo.pisto@metsakeskus.fi
0400-686469

MUISTUTUS

3.2..2013

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Muistutus Pitkäperän ja Mieslahden kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen

Luvan hakija	Mondo Minerals B.V.
Nimi ja KaivNro	Mieslahti 3030 ja Pitkäperä 886

Vastustan Mieslahden 3030 ja Pitkäperän (886) kaivospiirien jatkoajan myöntämistä.

Perustelut:

- Kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia. Kuitenkin nykyainsäädäntö edellyttää, että kaivoksessa on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä kaikki sen malmivarat. Hakija on tämän vireillepanossaan laiminlyönyt. Ja jos hakija aikoo hyödyntää myös alueen nikkelin ja arseenin, joiden pitoisuudet alueella ovat suuret, lupa tulisi hakea kaikille käytettäville malmeille.
- Kaavoitustilanne on estää alueella järkevän kaivostoiminnan. Alue on liian pieni kaivostoimintaan, siksi kaivoksen aiheuttamia ympäristöhaittoja ei voida estää. Aiheutuvia päästöjä ei pystytä nykyvaatimuksin käsittelemään.
- Aiempi ympäristön vaikutusten arviointi (YVA) on menettänyt merkityksensä kaivospiiripalastelun seurauksena. Alueen lupa- ja kaivospiirihakemuksia ja niiden ympäristövaikutuksia on tarkasteltava kokonaisuutena.

- YVA-arviointi pitäisi Mieslahden osalta tehdä uudestaan myös siksi, että Mondo on jättänyt Tukeisiin jo kaivospiirin laajennuksen. YVA:n tulisi liittää myös muut kaivospiirit.
- Valtioneuvoston päätökset ovat myös TUKES:ia velvoittavia luontodirektiivin nojalla. Luontodirektiivin oikeusvaatimus on tiukempi kuin ympäristön-, luonnonsuojelu- ja vesilaissa. Luonnonsuojelulain 10:s luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska talkkialueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus.
- Kuulutus on uusittava kattavammilla asiakirjoilla, TUKES:in ja hakijan tietojen täydentämisen jälkeen.

Mieslahden ja Pitkänperän kaivoslupahakemukset ovat aivan liian lähellä Oulujärveä, siksi haitat ympäristölle, vesistölle, eliöille, elinkeinoille, virkistyskäytölle, matkailulle ovat laajat. **Mieslahti ja Pitkänperä on luonto- ja vesistövaikutusten takia kaikista herkintä aluetta.**

- Mondo Minerals B.V:llä ei ole pulaa raaka-aineesta 30-vuoteen ja lisäksi uusia selvityksiä on työn alla runsaasti eri yhtiöillä.
- Kaivostoiminnan negatiiviset vaikutukset ja haitat ovat suurempia asutukselle ja luonnolle kuin taloudelliset hyödyt.
- Kuulutuksessa kartta on epäselvä ja alueen rajat ovat erikohdissa aikaisempiin karttoihin verrattuna

Pyydän saada viipymättä kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaan mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Timo Pisto

Yrjöntie 2

87250 KAJAANI

Liite: Muistutuksen perusteluksi liitteenä on myös AVI:lle lähettämäni muistutus Mieslahden kaivoshankkeen vesitalous- ja ympäristöluvasta

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Dnro PSAVI/17/04.08/2011

VAATIMUS MONDO MINERALS B.V. BRANCH FINLAND MIESLAHDEN KAIVOSHANKKEEN YMPÄRISTÖ- , VESITALOUS- JA TOIMINNANALOITUSLUVAN HYLKÄÄMISEKSI

Tämä vaatimus on jatkoa 23.11.2011 tehdylle muistutukselle ja vaatimukselle koskien Mondo Minerals B.V.Branch Finlandin Mieslahden kaivoshankkeen ympäristö- ja vesitalouslupahakemusta ja siihen liittyvää lisäselvitystä.

Hakija on täydentänyt lisäselvityksellään lupahakemustaan, mutta edelleenkin se on puutteellinen ja useassa kohtaa liikaa teoreettisiin laskelmiin ja mallinnoksiin perustuva.

Hakija lupaa käyttää ja soveltaa toiminnassaan parhaita käyttökelpoisia tekniikoita ja menetelmiä, mutta ei niitä kuitenkaan esitä käytettäväksi esim. vesienkäsittelyn ja pölyn- ja meluntorjunnan osalta vaan ratkaisut on valittu hakijan kannalta taloudellisin perustein.

Lisäselvityksessään hakija toteaa, että mikäli pöly, melu- ja värinähaitoista valitetaan ryhdytään vasta sitten korjaaviin toimenpiteisiin, eli myöntää jo itsekkin, että esitetyissä menetelmissä ja niiden mitoituksissa ja toimivuudessa voi olla puutteita käytännössä .

Haitta-alueen loma/asuinkiinteistön (578-405-3-57, Soppelo) omistajana otan kantaa Mondo Minerals Oy:n ympäristö- ja vesitalouslupahakemukseen (Mieslahden kaivos).

Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on, että toiminnasta ei aiheudu mm. merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa tai erityisten luonnonarvojen heikentymistä toiminnan vaikutusalueella. Lupahakemuksen mukainen toiminta tulee jo sinällään olemaan merkittävästi luonnonympäristöä tuhoava hanke. Toiminta aiheuttaa merkittävää ympäristön pilaantumista sekä pilaantumisen vaaraa, mitä ei hakemuksessa esitetysti pystytä poistamaan ja hallitsemaan. Yhtiö hakee myös toiminnan aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta mitä ei tule myöntää edellä mainituin perustein.

Mondo Minerals Oy:n Mieslahden kaivoshanke on pienennetty n. kolmasosaan alkuperäiseen YVA-ohjelmaan verrattuna. Kaivosyhtiön edustajat ovat kuitenkin ilmoittaneet informaatiotilaisuuksissa, että yhtiö tulee hyödyntämään kaivospiirin muutkin alueet jollain aikavälillä. Rikastamonkin mahdollisuus tulevaisuudessa käy alkuperäisessä selostuksessa esille. Hankkeen palasteluun on vaikuttanut mm. alueen ainutlaatuiset luontoarvot sekä hankkeeseen kohdistuva yleinen vastustaminen. Koska on jo nyt tiedossa, että kaivosyhtiöllä on selkeä tavoite hyödyntää tulevaisuudessa hallitsemansa kaivospiirit, tulee lupatarkastelu suorittaa alkuperäisen ohjelman/suunnitelmien mukaisesti. Korkein hallinto-oikeuskin on linjannut päätöksissään, ettei tällainen menettely ole lain hengen mukaista.

Alueen erityispiirteiden takia olisi tärkeää, että ympäristövaikutukset arvioitaisiin kokonaisuutena ja siten niiden yhteisvaikutukset tulisivat paremmin selville. Jos kaivosyhtiöllä on selvät tavoitteet kaivospiiriensä hyödyntämiseen, tuntuu se epäoikeudenmukaiselta, jos ympäristölupa toiminnalle myönnetään kyseessä olevan hakemuksen perusteella. Esitetyssä lupahakemuksessa todetaan miltei joka kohdassa että ”vaikutukset ovat vähäisiä” tai ”ei merkittävää haitallista vaikutusta” jne. Kaivosyhtiö lupaa käyttää toiminnassaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Esitetyt toimenpiteet hakemuksessa ovat yhtiön kannalta taloudellisesti edullisimpia. Mikäli käytettäisiin parhaita tekniikoita tarkoittaisi se vesienkäsittelyssä esim. suljettua kiertoa tai vesien pumppaamista purkuvesistöä kauemmaksi käsiteltäväksi, murskaustoiminnan suorittamista sisätiloissa jne.

Pöly-, melu-, värinä- ja ilmanlaatuvaikutuksista

Hakemuksessa todetaan, että ko. päästöt ja vaikutukset jäävät vähäisiksi. Sivukiven murskaamisesta aiheutuvia melu- ja pöly- ym.päästöjä/vaikutuksia ei ole selvitetty riittävästi. Hakemuksessa ilmoitettu sivukiven murskattava määrä ja läjitykseen ajettavassa sivukivien määrässä on ristiriita eikä siinä käy ilmi missä murskaustoiminta suoritetaan ja minä ajankohtana. Hakemuksessa ei kerrota miten ammuttu kaato pienitään kuljetettavaan kuntoon. Mikäli siinä käytetään kivivasarointia olisi se mainittava hakemuksessa. Mikäli käytetään parasta mahdollista tekniikkaa, pitäisi murskaustoiminta suorittaa katetussa tilassa samoin lohcareiden vasarointi.

Melu- ja pölyvaikutuksia on tutkittu pelkästään mallinnoilla, vaikka todellisiin mittauksiin oli ollut mahdollisuus koelouhinnan aikana.. Yva-selostuksessa on todettu, että vesistö ja metsä heikentävät melupäästöjen arviointia ja sen tarkkuutta mallinnoilla.

Lähialueiden metsien käsittelystä ja metsikkökuviossa tapahtuvista muutoksista pitäisi olla tietoa sekä näkemys miten alueen puustot kehittyvät jatkossa. Puustot vaikuttaa niin pölyn kuin melunkin kulkeutumiseen. Melu- ja pölyvaikutukset on esitetty selostuksessa liian suppeana ja niitä on vähätelty. Melu ei ole pelkästään korvin kuultava äänirasite, vaan sillä on myös altistavia vaikutuksia eri sairauksille.

Tärinävaikutuksia ja paineaaltoja tulee räjäytyksistä. Koelouhinnan aikana on tehty tärinämittauksia Pohjois-Karjalan ammattiopiston toimesta oppilastyönä. Mittausanturi on ollut vain yhdessä Vt 22 varrella olevassa kiinteistössä. Mittauksia ei ole tehty Pitkänperässä olevissa asuin- eikä lomakiinteistöissä. On jo tiedossa, että tärinävaikutuksia on ollut Pitkänperän loma- ja asuinkiinteistöissä koelouhinnan aikana. Varsinainen louhinta tullaan tekemään vielä huomattavan paljon suuremmilla panostuksilla. Asiantuntijoiden mukaan tärinäaalto jäätyneessä siltissä saattaa olla rakennuksille vaarallisempi kuin kallion välittämä värähtely, joten tämä pitää tutkia tarkemmin. On selvítettävä tarkemmin, mihin saakka vaikutukset ulottuvat ja pitääkö esim. uudisrakennusta suunniteltaessa ja rakentaessa ottaa mahdolliset värähtelyt huomioon ja kuka vastaa mahdollisesti aiheutuvista rakentamisen lisäkustannuksista.

Hakemuksessa ei ole kerrottu kaivosalueiden valaistuksesta ja miten se vaikuttaa ympäristöön. Yhtiö ilmoittaa käyttävänsä toiminnan alkuvaiheessa (mikä on alkuvaihe 1-10-20 vuotta?.) Savirannan paikallistietä. Kyseinen tie ei ole jatkuvaan kaivosliikenteeseen sovelias puutteellisen kantavuuden (kevätkantavuus alle 80 MN/m²), mitoituksen perusteella (ajorata esim. Kylmänpuron pengermän kohdalla n. 5m) sekä puutteellisen vaaka- ja pituusgeometrian (kaltevuusprosentti jopa 7-12%) vuoksi. Tie ei sovellu nykykunnossaan jatkuviin kaivoskuljetuksiin ja on turvallisuusriski. Kaivosliikennettä ei tule sallia Savirannan paikallistielle.

Selostuksen melu-, pöly- ja värinävaikutukset eivät ole mielestäni uskottavia ja esiintymisalueet ovat liian suppeat. Ko. haitat muuttavat lähialueiden asuin- ja lomakiinteistöjen viihtyvyydystason rauhallisesta luonnonympäristöstä kerralla rakennettua teollista ympäristöä vastaavaksi.

Selvityksessä todetaan, että haitallisen voimakasta värinää tulee esiintymään pehmeiden savi- ja silttimaakerrosten alueella.

Hakijan esittämät värinämittaukset koelouhinnan aikana eivät ole riittäviä hakemuksen louhinta- ja panostusmääriä ajatellen.

Esitetyt meluvallirakenteet eivät estä melun kulkeutumista riittävästi ja niiden suuntaus on mielestäni väärä.

Menetelmät ja ratkaisut melu, pöly- ja värinähaittojen pienentämiseksi eivät edusta parhaita käytettävissä olevia tekniikoita ja menetelmiä mistä syystä negatiivisilta ympäristövaikutuksilta ei välttyä.

Vesistövaikutuksista

Kaivosvedet tulnaisiin laskemaan Pitkänperään tasaus- ja selkeytysaltaiden kautta (vesien neutralointi käsittely ja siihen liittyvä jälkiselkeytys ja jälkikosteikko). Jälkikosteikon tehoa ja merkittävyyttä korostetaan selvityksessä. Esitetyissä kartoissa vesien käsittelytoimet suoritettaisiin n. 60-300m:n etäisyydellä purkuvesistöä (Pitkänperä). Onko kyseiseen paikkaan edes mahdollista sijoittaa ko. ratkaisuja?

Jälkikosteikko vaatii riittävän suuren pinta-alan (kosteikon pinta-ala suhteessa valuma-alueen pinta-alaan). Toiminta on suunniteltu pitkälle ajalle, joten onko kosteikon mahdollinen kyllästyminen otettu huomioon ja mitä esim. kosteikolle tehdään toiminnan päättyessä? Kosteikon toimivuus talvella ei käy selville hakemuksesta. Vesienkäsittelytoimet ovat liian lähellä purkuvesistöä eikä niissä käytetä hakemuksessa mainittua parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja sen takia otetaan tarpeettomia riskejä. Pöyryn suunnittelija totesi Paltamon tiedotustilaisuudessa 10.11.2011, että paikka vesienkäsittelylle on haasteellinen ja ahdas. Hakemuksessa Oulujärven vedenkorkeus annetaan virheellisenä, mikä ilmeisemmin selittää vesistömallinnoksien sekoittumiskäyrät (huhti/heinäkuun tilanne).

Hakemuksesta ei käy ilmi, miten menetellään häiriötilanteissa. Onko vesienkäsittelyyn esim. varaluettua, jos suunnitellun alueen mitoitukset ei riitä tai siellä tulee ongelmia? Viime vuosina on ollut useita kesäaikaisia tulvia kovien rankkasateiden vuoksi. Vesimäärät ovat ylittäneet monessakin paikkaa vuorokautiset ylivirtaamat. Pitkänperänlahti on hyvin matala, vähävetinen sekä rehevöitynyt. Kaivoksen tuoma pitkäaikainen kuormitus heikentää sen tilaa entisestään mikä tulee vaikuttamaan negatiivisesti kalastoon ja rannalla olevien ihmisten viihtyvyyteen.

Keväällä kaivosvedet pumpataan käytännössä kuivaan lahteen, mikä ei voi olla vaikuttamatta pohjaeliöstöön, pohjasedimenttiin ja kalastoon. Hakijan esittämät jätevesien päästöarvot lupa-arvoiksi ovat liian korkeat. Ne eivät saa olla korkeampia nykyisiin Pitkänpuron arvoihin verrattuna. Typpikuormituksen vaikutukset rehevöitymisen kannalta tulevat olemaan huomattavat esitetyillä vesien käsittelymenetelmillä.

Mieslahden kallioperän rikkonaisuutta ei ole tutkittu. Miten louhinta, räjäytykset, louhinta ja syvä kaivosmonttu vaikuttavat pohjavesien liikkeisiin (talousvesikaivot, lähteet ja Oulujärvi) ja kuivataako toiminta läheisiä Natura-alueita, talousvesikaivoja ja lähteitä. Kiinteistölleni on rakennettu vesijohto ja talousvesikaivo kesällä 2012 lisäselvityksen kuvassa 4.2 lähde nr:6 välittömään läheisyyteen.

Hakijan esittämissä kaivosvesien käsittelymenetelmissä ei käytetä parhaita käytettävissä olevia tekniikoita ja menetelmiä. Vesien käsittelyyn varattu alue ei ole riittävän kokoinen eikä siihen ole mahdollista sijoittaa varajärjestelmiä/aluetta.

Vesien pumppaaminen purkuvesistöä kauemmaksi, kokonaan eri suuntaan suunnitellusta, purkuviemärin rakentaminen oikeasti sellaiselle alueella, missä vesillä on mahdollisuus sekoittua käytännössä, edustaisi selkeästi parempia tekniikoita ja menetelmiä.

Kaivosvesien sekoittuminen ei tule tapahtumaan hakijan esittämällä tavalla johtuen Mieslahden ja Pitkänperän sijoittumisesta Oulujoen vesistöön (Mieslahden ja Pitkänperän täyttyminen). Lisäksi vallitsevat tuulet vaikuttavat negatiivisesti vesimassojen sekoittumiseen.

Pitkänperänlahdessa (Kylmänsuo-Matokallio) tulee olemaan jatkossa hakemuksessa esitetyillä päästöarvoilla ja menetelmillä huomattavan korkeat nikkeli- ja arseenipitoisuudet läpi vuoden. Pitkänperä menettää arvonsa asumisen, virkistyskäytön ja vesien hyödyntämisen näkökulmasta eikä sen kyky vastaanottaa ko. päästöjä ole riittävä.

Vaikutuksia ihmisille

Avattava kaivos tulisi muuttamaan lähialueiden asuin- ja lomakiinteistöjen ympäristön rauhallisesta luonnonympäristöstä rakennettua teollista ympäristöä vastaavaksi.

Selostuksessa on yhteiskunnallisten arvojen korostamisella saatu vähäteltyä yksityiset arvot. Hankkeen taloudelliset vaikutukset yksityisten kiinteistönomistajien näkökulmasta tulevat olemaan huomattavat. Jo Yva-selostuksessa olisi pitänyt tutkia ja laatia mallinnuksia myös siitä, miten avattava kaivos muuttaa niin rakennettujen ja rakentamattomien kiinteistöjen arvoa. Ranta-alueille on vahvistettu rantayleiskaava. Siinä on osoitettu nykyisen rakennuskannan lisäksi uusia rakennusoikeuksia kaivoksen lähialueille niin loma- kuin vakituisen asumisenkin osalle. Hakemuksen omistajaselvityksestä ei käy ilmi haitta-alueen todelliset asuin- ja lomakiinteistöjen lukumäärät.

Rantapaikkojen taloudellinen arvo on huomattava olipa kyseessä rakennettu tai rakentamaton kiinteistö. Oulujärven rannoilla olevien kiinteistöjen arvot ovat olleet huomattavasti korkeammat myyntitilanteissa verrattuna pienempien vesistöjen rannoilla oleviin kiinteistöihin. On selvítettävä puolueettomasti miten kaivos vaikuttaa kiinteistöjen arvoihin ja miten asia korvataan asianosaisille.

Rantayleiskaavassa on vaikutusalueella kolmen kiinteistön osalla merkintä RM (lomamatkailuun tarkoitettu alue). Yhdellä niistä jo harjoitetaan kyseistä toimintaa. Kiinteistönomistajat ovat laatimassa alueelle ranta-asemakaavaa. Kaavaluonnos on asetettu nähtäville 26.10.-25.11.2011 (liitteenä) ja se on tarkoitus saada lainvoimaiseksi keväällä 2012. Laaditussa kaavassa on esitetty 7 kpl RM-1 korttelialuetta ja rakennusoikeutta 2800 k-m² (n.100 vuodepaikkaa). Omistamani kiinteistö kuuluu ko. alueeseen ja suunnitelmissa on matkailutoiminnan aloittaminen painopisteenä kalastus- ja luontomatkailu. Lisäksi kiinteistölläni on AP- merkintä, mikä mahdollistaa vakituisen asuinrakennuksen rakentamisen ranta-alueelle. Vireillä olevaa ranta-asemakaavaa ja tulevaa matkailuelinkeinoa ei ole huomioitu hakemuksessa.

Alueen imagon muuttuessa menettää ainutlaatuiset luontoarvot painonsa myös matkailullisessa mielessä. Mieslahti ja Oulujärvi antaa nykytilassaan upean ja rauhallisen asuinpaikan sekä mahdollisuuden myös elinkeinotoiminnan (kalastus- ja luontomatkailu) harjoittamiselle.

Paltamon kunnan valtuusto hyväksyi 20.9.2012 Pitkänperän ranta-asemakaavan. Ranta-asemakaavassa määriteltiin lomamatkailutarkoituksiin yhteensä 2400 k-m² ja vakituisen asuinkäyttöön 1200 k-m². Kyseisillä rakennusoikeuksilla on mahdollista harjoittaa merkittävää majoitus- ja matkailutoimintaa. Hakija ei ole huomioinut lisäselvityksessään eikä alkuperäisessä hakemuksessakaan millään muotoa kyseisen matkailuelinkeinotoiminnan sijoittumista, mahdollisuutta ja yhteensopivuutta alueelle. Kyseinen ranta-asemakaava sijoittuu kokonaisuudessaan esitetyle haitta-alueelle.

Luontovaikutuksista

Hakemuksen mukaisella kaivostoiminnalla asetetaan Mieslahden luontoarvoille liian suuria uhkia. Hankkeen palastelun takia ei Natura selvitystä ole tehty laajemmin kuin on esitetty. Hankkeen vaikutus lähialueen kaikkiin Natura- ja suojelualueisiin tulee arvioida kauttaaltaan ja mikä on niiden yhteisvaikutus on alkuperäisen YVA-ohjelman mukaisena.

Vesitalouden muuttuminen vaikuttaa ratkaisevasti useiden luontotyyppien ja lajien menestymiseen ja säilymiseen. Miten Mieslahden kallioperän rikkonaisuus ja siihen suunniteltu kaivostoiminta muuttaa alueiden vesitaloutta?

Imagollinen muutos suojelualueisiin tulee olemaan selvä ja niiden painoarvo myös kasvatuksellisessa mielessä tulee kyseenalaiseksi.

Koska kaivosyhtiön raaka-ainehuolto on turvattu eteenpäin vuosikymmeniksi jo muiden kaivosten kapasiteetilla ja avaamattomia lähteitä on selkeästi ympäristön kannalta riskittämättömillä alueilla tulee ympäristö- ja vesitalouslupa evätä ja luopua esitetystä kaivoshankkeesta. Hakemuksen luontoselvityksessä mainitaan muutaman selvityksen tekijänä/osallisena henkilö, joka ei ole omien sanojensa mukaan edes ollut mukana työryhmässä.

Vaatimukset

Mieslahden kaivoshankkeesta ei ole positiivisia vaikutuksia paikallisille ihmisille eikä ympäristölle. Hankkeen työllisyyttä on korostettu, mutta tosiasiasa ne ovat olemattomat vaikka huomioidaan kerrannaisvaikutukset. Paikallisille ihmisille ja ympäristölle hanke aiheuttaa niin aineellisia kuin aineettomiakin menetyksiä/ongelmia ja niiden vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen.

Mieslahden kaivoshankkeen ympäristövaikutukset ovat huomattavia. Hakemusasiakirjat eivät sisällä riittävää ympäristövaikutusten arviontia ja niissä on havaittavissa selkeitä virheitä ja puutteita. Hakijalle ei tule myöntää ympäristö- ja vesitalouslupaa kaivostoiminnan aloittamiseen eikä aloituslupaa muutoksenhausta huolimatta.

Omistamani kiinteistö on nk. vesien sekoittumisvyöhykkeen jatkuvan haitan alueella. Hakemuksessa todetaan, että negatiivisia vesistövaikutuksia ko. alueella on odotettavissa ja ne ovat pysyviä. Samoin mahdollisia pöly-, melu- ja värinävaikutuksia sekä haittoja. Vaadin, että kiinteistöäni koskeva arvomuutos korvataan täysimääräisesti tai vaihtoehtoisesti kaivosyhtiö lunastaa kiinteistöni sen täydestä arvosta. Rantakiinteistöjen kohdalla arvonmenetystä voidaan pitää vesistösidonnaisena haittana.

Vaadin, että pohjois-suomen aluehallintovirasto käsittelee kiinteistöäni koskevan vahingonkorvausvaatimuksen vesi- ja ympäristölupakäsittelyyn ja prosessiin kuuluvana sillä perusteella, että kyseisen kiinteistön käyttö ja arvo perustuu yksinomaan vesistöön ja siten vesistösidonnainen haitta. On jo näyttöä muiden lähialueen kaivoshankkeiden osalta siitä, että rantakiinteistöt ovat menettäneet arvonsa kokonaisuudessaan negatiivisten vesistö- ja ympäristövaikutusten takia.

Kajaanissa 18.11.2012

Timo Pisto
Yrjöntie 2
87250 KAJAANI
puh.0400-686469

Soppelo rn:o 3:57, lomakiinteistönä Pitkänperässä v.1957-

Marika Moisanen
Pöyhölänniementie 45
87970 Jormua
marika.moisanen(at)hotmail.com
045-1194893

MUISTUTUS

03.1.2013

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Muistutus Mieslahden, kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen, sekä Tyynelän, Maailmankorven

Luvan hakija Mondo Minerals B.V. Branch Finland,
PL 601,
87101 KAJAANI

Nimi ja KaivNro Vastustan seuraavien kaivospiirien jatkoajan myöntämistä;
Mieslahti 3030, Tyynelä 5490 ja Jormua1806 kaivospiirin
jatkoajan myöntämistä,
Vastustan Maailmankorven (6492) kaivospiirin määräämistä

Perustelut;

YVA-arviointi pitäisi Mieslahden osalta tehdä uudestaan myös siksi, että Mondo Minerals on jättänyt Tukeisiin jo kaivospiirin laajennuksen. YVA:n tulisi liittää myös muut kaivospiirit. Alue on käsiteltävä osana uutta tai päivitettävää YVA:aa, mukaan lukien vesien tila ja niiden kuormituksen sietokyky. YVA:ssa vuonna 2006 ympäristökeskus otti yksiselitteisesti sen kannan, että sekä Mieslahti että Jormuanlahti on otettava kokonaisuutena huomioon. Myös TUKES:n kuulutuksissa sanotaan että kaikki viisi (Mieslahti, Pitkäperä, Maailmankorpi, Jormua 1 ja Tyynelä) kuuluvat samaan talkkialueeseen.

Kaivoksien jäte vedet tulisivat suoraan valuman Jormuanlahteen tai Mieslahden puolelle, koska virtaumat kulkevat niin, että niin Jormua 1 kuin Tyyneläkin virtaa Hevossuolle ja sitä kautta Paltamoon Kylmämpuroon. On kuitenkin otettava huomioon, että Tyynelä virtaa myös mitä ilmeisimmin Pohjajokeen ja sitä kautta Jormuanlahteen. Antinmäki-Kylmämpuro-Hevossuo on mainittu mm. Mondon ja Pöyryn 2008 Natura-arviossa. Kokonaisuus on suojeltu Natura 2000 SCI-alueena. Jormua 1 ja Tyynelä sijaitsevat kaava- ja virkistysalueella. Joten kaivossuunnitelmien toteutuessa ne estäisivät kaavoitus alueen toteutumisen.

Marika Moisanen ja Pekka Meriläinen

Rekisteritunnus 205-402-100-23

LIITE

Muistutuksen lisäksi toimitetaan jälkikäteen nimilista henkilöistä, jotka allekirjoituksellaan yhtyvät muistutuksen asiaseikkoihin.

Miikka Kortelainen
Kuurnantie 1 B 25
87200 Kajaani
miikkakortelainen@suomi24.fi
045-133 5123

MUISTUTUS

04.02.2013

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Muistutus Mieslahden, kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen, sekä Tyynelän, Maailmankorven

Luvan hakija Mondo Minerals B.V. Branch Finland,
PL 601,
87101 KAJAANI

Nimi ja KaivNro Vastustan seuraavien kaivospiirien jatkoajan myöntämistä;
Mieslahti 3030, Tyynelä 5490 ja Jormua1806 kaivospiirin
jatkoajan myöntämistä,
Vastustan Maailmankorven (6492) kaivospiirin määräämistä

Perustelut:

YVA-arviointi pitäisi Mieslahden osalta tehdä uudestaan myös siksi, että Mondo Minerals on jättänyt Tukeisiin jo kaivospiirin laajennuksen. YVA:n tulisi liittää myös muut kaivospiirit. Alue on käsiteltävä osana uutta tai päivitettävää YVA:aa, mukaan lukien vesien tila ja niiden kuormituksen sietokyky. YVA:ssa vuonna 2006 ympäristökeskus otti yksiselitteisesti sen kannan, että sekä Mieslahti että Jormuanlahti on otettava kokonaisuutena huomioon. Myös TUKES:n kuulutuksissa sanotaan, että kaikki viisi (Mieslahti, Pitkäperä, Maailmankorpi, Jormua 1 ja Tyynelä) kuuluvat samaan talkkialueeseen.

Kaivoksien jäte vedet tulisivat suoraan valuman Jormuanlahteen tai Mieslahden puolelle, koska virtaumat kulkevat niin, että niin Jormua 1 kuin Tyyneläkin virtaa Hevossuolle ja sitä kautta Paltamoon Kylmänpuroon. On kuitenkin otettava huomioon, että Tyynelä virtaa myös mitä ilmeisimmin Pohjajokeen ja sitä kautta Jormuanlahteen. Jo nyt rehevät lahdet rehevöityisivät ja saastuisivat täten edelleen. Tämän johdosta alueen vesistöjen lohikala kannat olisivat uhattuna. Antinmäki-Kylmänpuro-Hevossuo on mainittu mm. Mondon ja Pöyryn 2008 Natura-arviossa. Kokonaisuus on suojeltu Natura 2000 SCI-alueena. Jormua 1 ja Tyynelä sijaitsevat kaava- ja virkistysalueella. Joten kaivossuunnitelmien toteutuessa ne estäisivät kaavoitus alueen toteutumisen.

Miikka Kortelainen

Heikki Kemppainen
Pappilantie 30
88400 Ristijärvi
Puh.041 4359153
kemppe@hotmail.com

MUISTUTUS
2.2.2013

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Muistutus Mieslahden kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen

Luvan hakija	Mondo Minerals B.V.
Nimi ja KaivNro	Mieslahti 3030

Vastustamme jyrkästi Mieslahden (3030) kaivospiirin jatkoajan myöntämistä.

Perustelut:

- Kaivos tuhoaa elinympäristön aiheuttaen merkittäviä ympäristöhaittoja. Kaivos saastuttaa Oulujärven vesistön, tuhoaa harvinaisen kasviston ja eläimistön, kaivos aiheuttaa melua sekä kaivostoiminnasta että liikenteen kautta, avolouhoksen pölyn vaikutusta ympäristöön ei voi millään tavalla estää, kaivoksen valosaaste talvella pimeään aikaan on myös merkittävä haitta
- Kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia. Kuitenkin nykyainsäädäntö edellyttää, että kaivoksessa on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä kaikki sen malmivarat. Hakija on tämän vireillepanossaan laiminlyönyt. Ja jos hakija aikoo hyödyntää myös alueen nikkelin ja arseenin, joiden pitoisuudet alueella ovat suuret, lupa tulisi hakea kaikille käytettäville malmeille.
- Aiempi ympäristön vaikutusten arviointi (YVA) on menettänyt merkityksensä, koska hankekokonaisuus on muuttunut. Aivan vieressä on Pitkäperän kaivospiiri sekä kolme muuta kaivospiiriä. Eri kaivosten aiheuttamia haittoja ei voida erottaa toisistaan. Alue on käsiteltävä osana

utta tai päivitettävää YVA: aa, mukaan lukien vesien tila ja niiden kuormituksen sietokyky. YVA: ssa vuonna 2006 ympäristökeskus otti yksiselitteisesti sen kannan, että sekä Mieslahti että Jormuanlahti on otettava kokonaisuutena huomioon. Myös TUKES:n kuulutuksissa sanotaan että kaikki viisi (Mieslahti, Pitkäperä, Maailmankorpi, Jormua 1 ja Tyynelä) kuuluvat samaan talkkialueeseen.

- YVA-arviointi pitäisi Mieslahden osalta tehdä uudestaan myös siksi, että Mondo Minerals on jättänyt Tukeisiin jo kaivospiirin laajennuksen. YVA:n tulisi liittää myös muut kaivospiirit.
- Valtioneuvoston päätökset ovat myös TUKES: ia velvoittavia luontodirektiivin nojalla. Luontodirektiivin oikeusvaatimus on tiukempi kuin ympäristön-, luonnonsuojelu- ja vesilaisissa. Luonnonsuojelulain 10:s luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska talkkialueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus.
- Kuulutus on uusittava kattavammilla asiakirjoilla, TUKES: in ja hakijan tietojen täydentämisen jälkeen.
- Asioista on Mieslahden, Pitkänperän ja Maailmankorven osalta muistutettu jo ensin ympäristökeskukselle, sitten kahdesta Mieslahdesta ja Pitkäperästä vielä ELY- keskukselle. Yhteysviranomaisen on kerrottava, onko valmistelussa huomioitu aiemmat muistutukset ja ympäristö ja ELY-keskusten vastaukset. Myöhemmissä vaiheissa ne tulee liittää nähtävillä oleviin asiakirjoihin hakijan toimesta.
- Koska alueella on vireillä useita hankkeita, päätöksessä on määrättävä porakaivojen ennakkotarkkailusta. Tärinää tarkkaillaan jo nyt Mieslahden suunnalla joissakin pisteissä. Pyydän tietoja nähtäväksi.
- Alueen useat kaivoslupahakemukset ovat aivan liian lähellä Oulujärveä, siksi haitat ympäristölle, vesistölle, eliölle, elinkeinoille, virkistyskäytölle, matkailulle ovat laajat.
- Kaivospiirin välittömässä läheisyydessä on kaksi Natura-aluetta ja useita yksityisiä luonnonsuojelualueita, joissa kasvaa erittäin harvinaisia EU-direktiivien mukaan suojeltuja kasvilajeja.

- Oulujärvi on Suomen neljänneksi suurin järvi, joka hiljakkoin nimettiin Kainuun maakuntajärveksi. Oulujärven merkitys on suuri kainuulaisille ja oululaisille asumisympäristönä ja kalastus ja virkistysalueena. Kaivostoiminnan aiheuttamat haitat alueen asukkaille tulisivat olemaan merkittävästi suuremmat kuin kaivostoiminnasta saatava hyöty. Kaivostoiminta vaarantaisi pitkällä tähtäimellä myös Oulujoen vesistön puhtautta ja vaarantaisi mm .Oulun kaupungin asukkaiden puhtaan veden saannin.
- Koska kaivosasiakirjoja ei ole käytettävissämme, herää kysymys, onko kaivosluvat laitettu tarkoituksella turhaan vanhan kaivoslain aikana, jotta voisi päästä kenties ilman nykylakien ja nykyajan vaatimuksia.
- Alue on Oulujärven rantayleiskaavassa varattu muuhun käyttöön. Paltamon kunnanhallitus (28.8.2012) ei ole puoltanut tutkimuslupaa FinnAust Mining Northern Oy koeporauksille rantayleiskaavan vuoksi.
- Kuulutuksessa oleva kartta on epäselvä ja alueen rajat erilaiset aikaisempiin karttoihin verrattuna.
- Kaivosalue on liian pieni kaivostoimintaan, siksi kaivoksen aiheuttamia merkittäviä ympäristöhaittoja ei voida estää. Kaivoksen tuottamia päästöjä ei pystytä esitetyillä toimenpiteillä riittävästi käsittelemään.
- Pyydämme TUKESia pitämään infotilaisuuden Kainuussa näistä uusista kaivoshankkeista

Pyydämme saada viipymättä kopiot asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaamme mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Allekirjoittajat:

Tolola RN:o 12:15

Heikki Kemppainen ja Mika Kemppainen

Autio 12:16

Esteri Haataja, Taisto Haastaja, Hannu Kemppainen ja Osmo Kemppainen

Aho 12:26 lisä Aho 12:30

Esko Leinonen

Rinne 11:55

Väinö Kemppainen

Seija Niemitalo
Ilpolantie 29
87970 Jormua
seija.niemitalo@luukku.com
040-7335416

MUISTUTUS

31.1.2013

Kallioranta 205-402-14-39
Kiviranta 205-402-10-142

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Muistutus Mieslahden kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen

Luvan hakija Mondo Minerals B.V. Branch Finland,
PL 601,
87101 KAJAANI

Nimi ja KaivNro Mieslahti 3030

Vastustan Mieslahden (3030) kaivospiirin jatkoajan myöntämistä.

Perustelut:

- Kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia. Kuitenkin nykylainsäädäntö edellyttää, että kaivoksessa on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä kaikki sen malmivarat. Hakija on tämän vireillepanossaan laiminlyönyt. Ja jos hakija aikoo hyödyntää myös alueen nikkelin ja arseenin, joiden pitoisuudet alueella ovat suuret, lupa tulisi hakea kaikille käytettäville malmeille.
- Aiempi ympäristön vaikutusten arviointi (YVA) on menettänyt merkityksensä, koska hankekokonaisuus on muuttunut. Aivan vieressä on Pitkäperän kaivospiiri sekä kolme muuta kaivospiiriä, miten haitat voidaan erottaa toisistaan. Alue on käsiteltävä osana uutta tai päivitettävää YVA:aa, mukaan lukien vesien tila ja niiden

kuormituksen sietokyky. YVA:ssa vuonna 2006 ympäristökeskus otti yksiselitteisesti sen kannan, että sekä Mieslahti että Jormuanlahti on otettava kokonaisuutena huomioon. Myös TUKES:n kuulutuksissa sanotaan että kaikki viisi (Mieslahti, Pitkäperä, Maailmankorpi, Jormua 1 ja Tyynelä) kuuluvat samaan talkkialueeseen.

- YVA-arviointi pitäisi Mieslahden osalta tehdä uudestaan myös siksi, että Mondo Minerals on jättänyt Tukeisiin jo kaivospiirin laajennuksen. YVA:n tulisi liittää myös muut kaivospiirit.
- Valtioneuvoston päätökset ovat myös TUKES:ia velvoittavia luontodirektiivin nojalla. Luontodirektiivin oikeusvaatimus on tiukempi kuin ympäristön-, luonnonsuojelu- ja vesilaissa. Luonnonsuojelulain 10:s luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska talkkialueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus.
- Kuulutus on uusittava kattavammilla asiakirjoilla, TUKES:in ja hakijan tietojen täydentämisen jälkeen.
- Asioista on Mieslahden, Pitkänperän ja Maailmankorven osalta muistutettu jo ensin ympäristökeskukselle, sitten kahdesta Mieslahdesta ja Pitkäperästä vielä ELY-keskukselle. Yhteysviranomaisen on kerrottava, onko valmistelussa huomioitu aiemmat muistutukset ja ympäristö ja ELY-keskusten vastaukset. Myöhemmissä vaiheissa ne tulee liittää nähtävillä oleviin asiakirjoihin hakijan toimesta.
- Koska alueella on vireillä useita hankkeita, päätöksessä on määrättävä porakaivojen ennakkotarkkailusta. Tärinää tarkkaillaan jo nyt Mieslahden suunnalla joissakin pisteissä. Pyydän tietoja nähtäväksi.
- Alueen useat kaivoslupahakemukset ovat aivan liian lähellä Oulujärveä, siksi haitat ympäristölle, vesistölle, eliöille, elinkeinoille, virkistyskäytölle, matkailulle ovat laajat.
- Natura alueet
- Alueen erityispiirteet tulee ottaa huomioon.

- Koska kaivosasiakirjoja ei ole käytettävissämme, herää kysymys, onko kaivosluvat laitettu tarkoituksella turhaan vanhan kaivoslain aikana jotta voisi päästä kenties ilman nykylakien ja nykyajan vaatimuksia.
- Alue on Oulujärven rantayleiskaavassa varattu muuhun käyttöön. Paltamon kunnanhallitus (28.8.2012) ei ole puoltanut tutkimuslupaa FinnAust Mining Northern Oy koeporauksille rantayleiskaavan vuoksi.
- Kaivostoiminnan haitat ovat suurempia asutukselle ja luonnolle kuin taloudelliset hyödyt.
- Kuulutuksessa kartta on epäselvä ja alueen rajat erilaiset aikaisempiin karttoihin verrattuna
- Alue on liian pieni kaivostoimintaan, siksi kaivoksen aiheuttamia ympäristöhaittoja ei voida estää. Aiheutuvia päästöjä ei pystytä nykyvaatimuksin käsittelemään.

Pyydän saada viipymättä kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaan mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Seija Niemitalo

RISTO ja MARTTA KEMPPAINEN

MUISTUTUS

Savirannantie 23

02.02.2013

88470 KONTIOMÄKI

martta.johanna@gmail.com

Tila reknro 19/5 RYKÖLÄ

TUKES/kaivosasiat

PL 66

00521 HELSINKI

kaivosasiat@tukes.fi

MUISTUTUS Maailmankorven KaivNro 6492 kaivospiirin määräämisestä

MUISTUTUS Mieslahden KaivNro 3030 kaivospiirin jatkoluvan hakemiseen

MUISTUTUS Pitkäperän KaivNro 886 kaivospiirin jatkoluvan hakemiseen

MUISTUTUS Jormua 1 KaivNro 806 kaivospiirin jatkoluvan hakemiseen

MUISTUTUS Tyynelän KaivNro 5490 kaivospiirin jatkoluvan hakemiseen

HAKIJA MONDO MINERALS B.V. BRANK FINLAND

VASTUSTAMME

- kaikkien edellä mainittujen kaivospiirien jatkolupien myöntämistä ja Maailmankorven kaivospiirin määräämistä.

PERUSTELUT

- kaikki viisi haettua aluetta liittyvät yhteen lyhyiden etäisyyksien takia toisistaan ja siten muodostavat erittäin

suuren kaivosalue kokonaisuuden ja uhkan alueen runsaalle asutukselle, luonnon puhtaudelle ja tasapainolle, Oulujärven vesistölle ja alueen väestön tulevaisuudelle, elinkeinojen, mm matkailualan ja maatalouden harjoittamiseen sekä asumiseen puhtaassa asuinympäristössä.

- Tukesin on huomioitava myös luontodirektiivit, eikö ne velvoita viranomaisia suojelemaan alueen herkkää ja suojeltua luontoa?

- kaivosalueet tulisivat vaikuttamaan Oulujärven rantayleiskaavan toteuttamiseen.

- Oulujärvi on suuressa vaarassa saastua ja tuhoutua, jos kaivostoiminta alkaisi näillä ed. mainituilla alueilla. Jo Mondo Mineralsin Sotkamon kaivoksen ja Talvivaaran päästöjä tulee Kajaanin kautta Oulujärveen. Eväämällä nyt Mondo Mineralsin hakemukset Mieslahden ja Jormuanlahden alueella suojellaan edes pieni osa Oulujärveä kaivospäästöiltä. Jos luvat myönnetään tuhoutuu viimeinenkin nurkka Oulujärvestä.

- alueen asukkaille ja luonnolle kaivostoiminnasta olisi haittaa huomattavasti enemmän kuin hyötyä. Toiminta voisi jopa tehdä asumisen alueen liepeillä amhdottomaksi.

- Mondo Mineralsilla on Sotkamon jo toiminnassa olevan tehtaan lähistöllä talkkimalmeja useiksi kymmeniksi vuosiksi eteen päin. Kaivoksen toiminta ei ole uhattu malmivaranotjen puuttumisen takia.

- mm Jormua 1 KaivNro ja Mieslahti KaivNro 3030 ovat perustettu kymmeniä vuosia sitten ja aika on ajanut silloisten päätösten ohi. Kaivoslaki on myös muuttunut jonkin verran. On otettava huomioon nykyinen tilanne ja asutusten lisääntyminen. Maaseudun vetovoima on suuri ja yhä enemmän nuoria on muuttamassa maaseudulle. Kaivospiiri asettaa ison esteen muuttohalukkuudelle.

PERUSTELUIKSI liitämme oheen Pohjois.Suomen AVI:lle 12.11.2011 ja 19.11.2012 lähettämämme mielipiteemme ja muistutukset Mieslahden Pitkäperän kaivossuunnitelmista.

Varaamme mahdollisuuden antaa täydentäviä tietoja.

RISTO KEMPPAINEN

MARTTA KEMPPAINEN

RYKÖLÄ reknro 19/5

RYKÖLÄ reknro 19/5

LIITTEET 1 ja 2 (muistutus 12.11.2011 ja muistutus 19.11.2012)

LIITE 1

RISTO ja MARTTA KEMPPAINEN

12.11.2011

Savirannantie 23

88470 KONTIOMÄKI

ALUEVALVONTAVIRASTO

OULU

MUISTUTUS MONDO MINERALS B.V.BRANCH FINLANDin MIESLAHDEN KAIVOSHANKKEEN YMPÄRISTÖ- JA VESITALOUSLUPAAN

(Dnro PSAVI/17/04.8/2011)

Asumme vajaan kilometrin päässä Mieslahden Pitkänperän suunnitteilla olevasta kaivoksesta tilalla Rykölä (19.5) ja pyydämme toimenpideluvan antajaa huomioimaan seuraavat kaivoksesta meille aiheutuvat haitat ennen louhintaluvan myöntämistä.

KAIVOKSEN HAITAT, JOS KAIVOS AVATAAN:

1 Ympärivuotisesti asumamme talo sijaitsee Pitkänperänlahden rannalla n 800 metrin suunnitellusta kaivoksesta. Kiinteistön arvo on romahtanut heti, kun kaivoksen avaamisen uhka on tullut julki. Tilalla on merkittynä Oulujärven rantayleiskaavassa kaksi mökkitonttia, joiden arvo on minimaalinen kaivoksen läheisyyden takia.

Vuoden 2006 koelouhinnan aikana huomasimme useita kertoja talossa tärähdyksiä kaivoksella tapahtuneiden räjäytysten aikana. Kainuun ympäristökeskuksen ja Mondo Mineralsin järjestämässä info-tilaisuudessa havaitsimme myös, että räjäytyksissä käytetyt räjähdemäärät olivat olleet huomattavasti pienempiä, kuin varsinaisessa louhinnassa kaivoksella voidaan ja saa käyttää. On uhkana, että varsinaisen kaivostoiminnan aikana talomme perustus ja palomuurit eivät kestä kaivokselta tulevaa tärinää. Ns. koelouhinnan räjäytysaikoja ja talon tärähtelyaikoja on verrattu keskenään ja ne ovat täsmälleen samat. Asiantuntijoiden lausunnon mukaan tiivis saviperäinen maa-aines, jota tilamme pääasiassa on, johtaa tärinää erityisen hyvin, varsinkin maan ollessa jäänytynyt. Kaivosyhtiö suunnittelee louhinnan ajoittamista pääasiassa talviaikaan.

Vaadimme, että kiinteistöihimme on kaivoksen toiminnan aikana oltava asennettuna puolueettoman

asiantuntijan toimesta herkäät anturit, joilla voimme tarkkailla räjäytysten vaikutusta talon rakenteisiin. Mahdolliset vaurioiden korjaukset on kaivosyhtiön toimesta korvattava kokonaisuudessaan. Tarkkailuajasta on saatava palkka, koska työ on kaivoksen toiminnasta johtuva.

2 Hienojakoinen kaivospöly tulee olemaan jatkuva haitta näin lähellä kaivosta ja **vaadimme korvattavaksi pölyn siivoamisesta tuleva työ. On huomioitava, että kaivospöly sisältää kaikki malmin haitalliset ainekset kokonaan. Se tuhoaa marjat ja muun hyötykasviston taloudelta.** Tilallamme on harjoitettu mehiläistaloutta 37 vuoden ajan ja hunaja on monien käyttäjien suulla todettu erittäin maukkaaksi. Mehiläistalous on uhattuna jos kaivostoiminta alkaisi Pitkänperässä.

Peltoimme, jotka on tarjottu paikalliselle maatalousyrittäjälle käyttöön, ovat n 400 - 800 metriä kaivoksesta. Voiko peltojemme kasvaa käyttää enää eläinten rehuksi? **Jos peltoja ei voi , eikä saa käyttää pölylaskeuman ja muun kaivoksen haitan takia, vaadimme haitasta korvausta.**

3 Järven käyttäminen uimiseen, kalastukseen ja muuhun virkistäytymiseen tulee olemaan arveluttavaa kaivosveden sisältämien myrkyllisten aineksien takia. Kaivos pölyhän sisältää runsaasti arseenia ja nikkeliä ym. ihmisen terveydelle vaarallisia aineita. Jo niiden esiintyminen talkkimalmissa on riittävä peruste kieltää kaivoksen avaaminen matalahkon Oulujärvenlahden rantaan. Raskaampana haitalliset aineet kulkeutuvat syvänteisiin, joita Oulujärvessä ei juurikaan ole. Siten haitalliset aineet ovat koko vesitilassa. Kaivospaikan ahtaus vaikuttaa siihen, että kaivosvesien selkeytys- ja jälkikäsitteilylaitteille jää liian vähän tilaa ja vesien puhdistus on mahdoton toteuttaa kunnolla, jotta järveen laskettava vesi olisi riittävän puhdasta kaivosvedestä laskettavaksi Oulujärveen. Lisäksi kaivosyhtiö aikoo käyttää vedenpuhdistuksessa kemikaaleja, jotka ovat vieraita aineksia järvivedessä. Miten puhdistukseen käytettävät kemikaalit vaikuttavat Oulujärven veteen ja järven luontaiseen kala- ja kasvikantaan haitallisesti. Järvi on erittäin tärkeä ihmisen terveyteen myönteisesti vaikuttava elementti ja nykyisin Mieslahti on vielä puhdas. Kaivoksen ns. suotovesiä ja suotoveden vaikutuksia ei ole lupahaemuksessa riittävän tarkoin tutkittu.

Vesien suodatukseen käytettävä maasto (ojitukset) on liian pieni ja aikojen kuluessa sen toiminta tulee olemaan suodatukseen puutteellinen ja sopimaton. Suotovesien ojat täyttyvät nopeasti kaivospölyllä ym luonnosta tulevalla kasvustolla ja menettävät suodatusvaikutuksensa. Suotovesien vaikutukset luontoon ja vesistöön on selvitettävä tarkoin ennen kaivoksen avaamista. Vaadimme, että kaivos- ja suotovettä ei saa laskea Pitkänperään, eikä Mieslahteen, koska se vieraana elementtinä tuhoaisi vesistössä kaiken entisen kasvuston ja eliöstön, sekä pitkällä aikavälillä vaikuttaisi kalojen kutuun. Tuhot olisi nähtävissä vasta vuosikymmenien kuluttua. On myös huomioitava, että suotovesiojat ei toimi talvisaikaan kunnolla, vaan vedet menevät sellaisinaan järveen.

4 **Kaivosyhtiön on taattava puhtaan talousveden saanti talouteen.** Nykyiset vesipaikat on tutkittu ja ne täyttävät kaikki hyvän talousveden vaatimukset. Mikäli vedet pilaantuvat tai vesipisteet kuivuvat tai muuten tuhoutuvat, kaivosyhtiön on huolehdittava puhtaan veden saanti talouteen ja mahdollisiin muihin tilalla oleviin/tuleviin kiinteistöihin maksutta ja **korvattava hyvien lähteiden menetys.**

5 Kaivosalueen ympäristö on erittäin rikasta kaikenlaisten uhanalaisten kasvien ja eläinten osalta. Alue on myös parhaita marjastus ja sienestysaluetta, jotka ovat myönteisiä tekijöitä ihmisten terveyteen, asumisviihtyisyyteen ja niiden taloudellinenkin vaikutus on suuri, sekä alueen virkistysarvo mittaamaton.

Mielestämme on vakava ympäristörikos aloittaa kaivostoiminta näin lähellä Oulujärveä, matalan Pitkänperän alueella, keskellä natura-suojeltuja alueita. Alueella on useita valtakunnallisesti merkittäviä ja suojeltavia kasveja. Lahden matalikot ja kostea ympäristö on tärkeä viitasammakoiden esiintymispaikka. Suojeltu ja valtakunnallisestikin arvokas uhanalainen kasvisto on pääasiassa kosteikkokasveja, joiden tuhoutuminen tulee olemaan laaja, koska kallioiden rosoisuus lisääntyy räjäytysten takia ja alueet kuivuvat ennalta arvaamattoman laajalta alueelta.

6 Kaivosalueen suunniteltu rekkaliikenne tulisi olemaan vakava ja tarpeeton riskitekijä kapealla Savirannan paikallistiellä, joka on ainoa kyläläisten käyttämä ulospääsytie alueella ja **luvan antaminen tien käyttöön rekkaliikenteeseen on kiellettävä. Kaivosyhtiöllä on alueella vanhoja sivukiviläjiä, joista saa tien tekoon täyttömaata, ei tarvitse odottaa muuta kaivostoimintaa.** Savirannan kylälle on viime vuosina muuttanut työikäistä väestöä ja työmatkaliikenne on runsasta. Rauhalliselle ja suhteellisen lähellä kaupunkia olevalle kylälle on muuttohalukkuutta edelleen. Kaivostoiminnan uhka on nyt pelkona ja muuttohalukkuus on pysähtynyt. Nähtäväksi jää, jos kaivos avataan, voiko kylällä asua melun ja pölyn sekä työmatkaliikenteeseen turvattomuutta lisäävän raskaan rekkaliikenteen takia!

7 Murskauksen melusaaste kantatutuu vettä myöten ja puuttoman järven päällä myös talvella kauas. Vastarannalla on Paltamon kuuluisa valtakunnallisesti erinomaiseksi kehuttu golfkenttä. Melusaaste on negatiivisesti vaikuttava saaste golfkentän imagossa. Meludesibeleistä on lupalausuntoon laadittu komea, värikäs kartta. Tekstissä käy selville, että melumittauksia ei ole tehty, ei edes koelouhinnan aikana, vaan tietokone on tehnyt kartan sen käyttäjän "mututuntuman" myötä. Tällainen menettely saa epäilemään koko lupaselostuksen aitoutta ja oikeellisuutta.

Myös kaivostoiminnassa tarvittavat koneet saastuttavat pakokaasuillaan ja öljypäästöillään aluetta. Rekat jättävät alueelle omat saasteensa, sekä lisäävät huomattavasti liikenteen melua.

KAIVOKSEN HYÖDYT:

Louhoksen kivet ajetaan murskattuina tuotantolaitokselle Sotkamoon. Hyötyjä kaivoksen avaamisesta paltamolaisille ei ole tai ne on vähäiset, koska kaivoksen tuomien työpaikkojen vastapainona on menetyt työpaikat mm. Oulujärven koko alueelle tulevan negatiivisen maineen takia.

VASTUSTAMME EHDOTTOMASTI KAIVOKSEN AVAAMISTA MIESLAHDEN PITKÄNPERÄÄN.

Mieslahden Pitkänperän kaivoksen sosiaaliset vaikutukset leviäväisivät järven vaikutuksesta todella laajalle alueelle, onhan Oulujärvi valtakunnallisestikin merkittävä kalastusjärvi. Jo sanana kaivos lyö kielteisen leiman järven imagoon ja vaikuttaa siten matkailuun. Menetykset olisivat korvaamattomat koko Oulujärven alueelle. Kukapa turisti haluaisi tulla kaivosmelun ja pölyn, sekä kaivosvesien pilaaman järven alueelle lomaillemaan. Siten matkailuyrittäjyys menettää tulojaan ja työpaikkoja. Myös metsästysalueiden menetykset olisivat merkittävät.

Kun maatalousyrittäjältä jää peltoja läjitysalueen alle, se vie häneltä työpaikan. Työpaikkojen vähenemiset kokonaisuudessaan ovat huomattavasti suuremmat, kuin kaivoksen tarjoamat työpaikat. Kaivoksen

toimintaluovasta päättäjän on huomioitava nämä työpaikkojen vähenemiseen johtavat negatiivinen seikat.

Valtioneuvoston on puututtava lupa-asiaan, koska kaivossuunnitelma on uhkaamassa koko Pitkänperän suojelualueita. Luonnon tuhoja on mahdoton korvata ja korjata, joten se on riittävä syy olla antamatta työnaloittamislupaa näin herkälle, arvokkaalle alueelle, asutuksen ja järven läheisyyteen. Kaivosalueen pölylaskeumien vaikutuksiin ja laajuuteen ei ole lupahakemuksessa kiinnitetty tarpeeksi huomiota ja ne on ehdottomasti arvioitava uudelleen. Pitkänperä kokonaisuudessaan on myös merkitty lintujen tarkkailualueeksi.

Mondo Mineralsilla on merkittäviä ja laajoja talkkialueita useiksi kymmeniksi vuosiksi eteen päin muualla, jotka alueet ovat huomattavasti kauempana asutuksesta ja vesistöistä, joten päästöjen hallinta sellaisella alueella olisi paremmin hallittavissa.

Kaivoksen läheisyydessä asuville kaivoksen avaaminen olisi korvaamaton menetys asumisviihtyvyyden tuhouduttua ja tilojen arvon menetyksenä.

Edellä mainittuihin seikkoihin perustuen vaadimme, että suunnitellulle kaivosalueelle on tehtävä uusi, kattavampi ympäristövaikutustenarviointi (YVA), koska kaivosyhtiöllä on suunnitelmissaan merkittäviä muutoksia toimintaansa edelliseen v. 2006 ja v. 2008 suunnitelmiin verraten, ennen kuin toimintalupa annetaan. Yhtiö suunnittelee nyt kaivosalueen laajentamista ja myös erittäin haitallisen nikkelin ottoa alueelta, se on myös pelkomme ja mielestämme aiheellinen. Lisäksi nyt suunnitelmassa on "unohdettu" kokonaan vanha ns. "mineraalin monttu", johon edellisissä v. 2008 suunnitelmassa oli tarkoitus ajaa jätekiveä. Onko nyt tarkoitus ajaa jätekivet monttuun, joka laskisi montun vedet Jormuanlahteen. Myös mahdollinen jätekivenajo monttuun on otettava huomioon. Ympäristöarviointi suunnitelluille kaivosalueille on tehtävä uudelleen huomioon ottaen tulevaisuus pitkälle vuosikymmeniksi eteen päin.

Paltamon kunnan järjestämässä info-tilaisuudessa 10.11.2011 oli kutsuttuna myös asiantuntijoita, jotka ovat laatineet lupahakemuksen luontoselvitykset ym sekä kaivosyhtiö Mondo Mineralsin käyttöpäällikkö Erkki Kuronen. Käyttöpäällikkö oli antanut yle-uutisille haastattelun, jossa hän lausui mm:" kaivos antaa kylälle eloa". Emme yhdy kaivospäällikön mielipiteeseen, koska mielestämme kaivos pölyineen, meluineen ja jätevesineen olisi kylällemme ja Oulujärvelle kuolinisku.

Jos kaivos kaikesta huolimatta aiotaan avata, työnaloittamislupaa ei saa antaa ennen kuin kaikki mahdolliset luontovaikutukset (YVA) on arvioitu uudelleen, koska luontoon tehtävät kaivannot ja kaikkalainen muu toiminta, sekä pölylaskeumat ja jätevedet tekevät tuhoja alueen arvokkaaseen luontoon ja ovat mahdottomat korjata. Luvanantajan on huomioitava myös moniin alueen asukkaisiin kohdistuva negatiivinen terveys- ja asumisviihtyvyyysvaikutus. Vaikutukset olisivat todella vaikeasti korjattavissa ja korvattavissa. Siinä tuhottaisiin monen suomalaisen ihmisen elämä ja tulevaisuus ulkomaisen kaivosyhtiön taloudellisen hyödyn takia.

RISTO KEMPPAINEN

MARTTA KEMPPAINEN

Pitkänperän asukas

Pitkänperän asukas

LIITE 2

KEMPPAINEN RISTO VAATIMUS

KEMPPAINEN MARTTA 19.11.2012

Savirannantie 23

88470 KONTIOMÄKI

martta.johanna@gmail.com

POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

PL 293

90101 OULU

ASIA: LISÄMUISTUTUS/VAATIMUS MIESLAHDEN KAIVOKSEN YMPÄRISTÖ- JA VESITALOUSLUPAAN, SEKÄ TOIMINNANALOITTAMISLUVAN HYLKÄÄMISEKSI.

Dnro PSAVI/17/04/2012

LUVAN HAKIJA: MONDO MINERALS B.V. BRANCH FINLAND. PL 603, 87101 KAJAANI.

MUISTUTTAJAN TILA RYKÖLÄ, REKISTERINRO 578-405-19-5. Lisäksi osuuksia yhteisiin vesialueisiin ja Mieslahti-Uura-Härmänmäki jakokuntaan.

VAADIMME, ETTÄ KAIVOSYHTIÖ MONDO MINERALS`LLE EI TULE MYÖNTÄÄ YMPÄRISTÖ- JA VESITALOUSLUPAA EIKÄ TOIMINNAN ALOITTAMISLUPAA MIESLAHDEN PITKÄNPERÄÄN.

PERUSTELUT: Tilamme sijaitsee alle kilometrin päässä suunnitellusta kaivosalueesta. Läheinen sijainti tulee mielestämme kaivoksen avauduttua aiheuttamaan meille huomattavaa asumisviihtyvyyden alentumista melun, pölyn ja vesistön turmelemisen muodossa. Myös kiinteistön arvon aleneminen on jo nyt kaivosalueen takia huomattava, sekä tilamme ranta-alueelle kaavoitetut mökkitontit ovat rakentamatta epävarman tulevaisuuden

takia. Tämän takia lapsemme sekä perheellinen lapsenlapsi eivät ole toistaiseksi aloittaneet asunto- tai loma-asunnon suunnittelua/rakentamista tilamme alueelle, vaikka Oulujärven yleisrantakaava sen sallisi. **Kaivoksen paikka on sopimaton näin lähellä arvokasta isoa järveä, asutuksen ja luonnonsuojelualueiden ympäröimä.**

KAIVOKSELLE SUUNNITELTU LOUHOSPAIKKA olisi mahdoton päästöjen hallinnan kannalta, koska vakituinen asutus ja Oulujärvi ovat louhospaikan välittömässä läheisyydessä. Kaivosyhtiö on arvioinut, että mahdollisesti nikkeli- ja arseenipitoisuudet voivat nousta Pitkänperänlahden alueella melko lyhyenä aikana. **Arvio ei ole todellinen tieto**, eikä poista haitta-aineiden vaikutuksia vesistöön, koska aineet eivät haihdu, vaan jäävät, rikastuvat, ja louhinnan jatkuessa lisääntyvät vesistössä ja pitemmällä aikavälillä tulevat aiheuttamaan vesistössä muutoksia, jotka tuhoavat vesistön luontaisia pitoisuuksia, kasviston ja eliöstön kuolemaa. Kaivosyhtiö viittaa alueen tausta-arvoihin. Mielestämme ne eivät pidä paikkaansa, koska tutkimukset on tehty useina vuosikymmeninä tehtyjen ns. koelouhintojen jälkeen, jotka ovat aiheuttaneet alueelle nikkeli- ja arseenipäästöjä tutkimattoman määrän. Koelouhintakin aiheuttaa päästöjä. **Pitkäaikaisena Pitkänperän rannan asukkaana, olemme nähneet perukan veden laatumuutokset. Vielä 60-70-luvulla vesi oli kirrkaampaa, pohja kova savikko, uimaan meno oli helppoa mistä kohtaa tahansa. viime vuosikymmeninä pohjaan on kasvanut upottava kasvillisuus ja vesi on tummaa, pohja ei näy. Alueella ei ole merkittäviä vesistöön johtavia suo-ojituksia, eikä maataloutta, jota myös nykyään on moitittu päästöistä.**

Koelouhintoja on tehty vv. 1987, 1994 sekä 2006. Pitkänperänlahdella on tehtävä perusteellinen, riittävän kauas Mieslahteen päin pohjasedimentin ja maa-alueiden tutkimukset, jossa selvitetään vuosien kuluessa alueelle purkautuneet kaivospäästöt. Tutkimuksia olisi tehtävä vertauksien vuoksi myös muilla alueilla Oulujärvellä. Vain siten selviää kaivoksen todellinen vaikutus Pitkänperän vesistöön. Näin arvokkaan suuren järven tulevaisuutta ei saa perustaa kaivosyhtiön arvioon, vaan todellisiin tutkimuksiin.

Sivukivi sisältää paljon muutakin kuin nikkeliä ja arseenia, mm uraania, kuparia, magnaania. Tutkimuksissa on jätetty huomioimatta lähes kokonaan sivukiven liukenemisesta ja läjityksistä syntyvät päästöt. Sivukivi jää sään armoille sateeseen ja aurinkoon. Vuosien kuluessa liukenemistä tapahtuu ja sivukivialueen pohjavesiin ja Oulujärven vesistöön laskevat vedet lisäävät Pitkänperänlahden haitta-aineiden määriä. Sivukivien tutkiminen niiden kaikista haitta-aineista on myös otettava huomioon. Sitä ei ole tehty tai vain hyvin vähäisessä määrin. On vain maininta, että sivukivessä voi tapahtua uuttumista. Kun uuttumista tapahtuu, liukenee sivukiven sisältämät ainekset maaperään ja vesiin. Läjitysalueen n 0,5 m maaperä ei pysty paljon suodattamaan haitallisia aineita, vaan ne siirtyvät sadevesien mukana Pitkänperään, joka sijaitsee lähellä läjitysaluetta. Läjitysalueiden maaperää ei ole tutkittu riittävästi, jotta voitaisiin sanoa, onko se sopivaa ja riittävää näin mittavaan sivukivien päästöjen suodattamiseksi. Sivukivihän on kaivosyhtiönkin mukaan sopimatonta uusiokäyttöön. Mikä tekee siitä sopimattoman, onko se uraani vai jotkut muut haitta-aineet vaiko niiden yhteisvaikutus? Kuitenkin sivukivikasoja voi varastoida ikuisiksi ajoiksi järven välittömään läheisyyteen. Sen päästöt ovat sopimattomia luonnontilaiseen vesistöön. Huomiotta on myös jätetty sivukivessä olevan serpentiinin sisältämä uraani. Sivukivien haitta-ainevädet olisivat ympärivuotisia päästöjä ja laskeumia Pitkänperänlahteen. Melko vaatimaton, pienehköstä lähteestä alkava Pitkäpuro ei voi puhdistaa, eikä työntää kaivosvesiä edelleen Mieslahdelle, vaan veden nousu on päin vastoin, Paltaselältä ja Mieslahdelta päin Pitkänperään ja kaivosvedet työntyvät järven rantavesiin, ennen kuin sekoittuvat Oulujärven vesiin. Kaivoksen päästöt tulisivat matalan kevät kuivuuden aikana lillumaan pitkän ajan perukassa ja päästöt laskeutuvat pohjiin. Kalojen ja mm

viitasammakon kutualueet olisivat vaarassa laajalla alueella. Hakijan selvityksessä Pitkänperän kalastoa vähätellään ja mainitaan särki. **Kalastamme jatkuvasti ja varsinkin alkukesällä olemme saaneet joka vuosi oman rannan tuntumasta mm punalihaisia taimenia. Täällä on ankeriata, siikoja ym. Lahti on kalaisa ja arvokas.**

Mitä tapahtuu sadoille ja tuhansille puolisuikeltaja- ja sukeltajalinnuille, jotka oleilevat keväällä ja syksyllä viikkoja ruokailemassa muuttomatallaan Pitkänperässä? Osa linnuista jää pesimään Pitkänperänlahteen. Linnut joutuvat syömään vuosi vuodelta enemmän kaivossaasteilla rikastunutta kasvillisuutta Pitkänperässä. Näkyykö muutokset linnustossa heti vai tulevaisuudessa? Onko se mahdollisuus otettu huomioon, onko sitä tutkittu? Pitkänperä ja Kylmänlahti rantoineen on merkitty valtakunnallisiin lintujen tarkkailualueisiin.

Kiintoaineiden päästöt kaivosalueen rakennusvaiheessa tulisi lisäämään Pitkänperänlahteen laskevien vesien haitta-ainepäästöjä. Rakennusvaiheita tulisi olemaan pitkällä aikavälillä ja useita. Myös ne on huomioitava lupaehtoja määriteltäessä näin herkälle järven läheisyydessä olevalle, luonnonsuojelualueiden ympäröimälle alueelle. Suotovesiojia kaivosyhtiö aikoo rakentaa lisää "jos on tarvista". Onko tarkoitus kokeilla ensin huomaako kukaan, että päästöt on liikaa vai mitä tämä lause tarkoittaa?

Louhinnasta, murskauksesta ja lastauksesta aiheutuvat pölylaskeumat ovat huomattava haittatekijä arvokkaalle Natura-suojellulle ympäristölle. **Myös tilallamme on paikallisesti harvinainen tikankonttialue, jonka olemme vapaaehtoisesti hakeneet ja saaneet suojeluun.**

Räjäytyksistä aiheutuva lisääntyvä kallioruhjeisuus vaikuttaa vesien virtauksiin ja kosteikkokasvien suojelualueet ovat kuivumis- ja tuhoutumisvaarassa. Alueen kaikki taloudet ottavat talousvetensä luonnolähteistä tai kaivoista. Räjäytykset lisäävät kallioerän rosoisuutta ja veden virtaamat muuttuvat. Uhkana on talousvesien saannin loppuminen omasta kaivosta.

Mielestämme kaivosyhtiön suunnitelmat ja tutkimukset ovat liian optimistiset, arvioihin perustuvat, jotta niiden perusteella voisi myöntää lupaa toiminnan aloittamiseen. Jos kaivostoiminta aloitetaan näiden tietojen pohjalta, voi kaivoksesta tulla **kokeiluluontoinen**, jonka mahdollisia vahinkoja ei olla osattu etukäteen tietää. Oulujärvi on liian arvokas kokeilualueeksi. Jos kaivostoiminta alkaisi, sen vaikutuksia ei voisi koskaan korjata, eikä alueen ja ympäristön luontoa voi korvata.

Mielestämme kaivosta ei saa avata, koska kaivostoiminta rikkoisi törkeästi mm luonnonsuojelulakia, naapuruuksilakia ja paikallisina asukkaina oikeuksiamme suojella asumispaikkaamme ja lähialueemme arvokasta luontoa.

Kaivosvesille on suunniteltu **selkeentymis/puhdistusallas on liian pieni** eikä minkäänlaista varoallasta tms varotoimenpidettä ole suunniteltu. **Sääolosuhteita, esim sateita ja runsaslumisia talvia ei ole otettu huomioon.** Myös tässä huomaa, että alue on liian ahdas, koska siihen **ei ole tilaa edes suunnitella kunnollista varoallasta tms kaivosvesien käsittelylle.**

Koelouhinnan räjäytykset ovat aiheittaneet rakennuksissamme aistien tunnettavaa tärinää. Tilamme rakennusten (mahdollisesti myös tilalle tuleviin rakennuksiin) perustuksiin on asennettava puolueettoman **tahon toimesta riittävän herkäät anturit**, joilla pystytään kartoittamaan räjäytysten aiheuttamat tärinät ja mahdolliset vauriot rakennuksille. **Kaivosyhtiö on veloitettava korvaamaan tärinästä aiheutuvat**

asumismukavuuden haitat ja mahdolliset tuhot. Räjätysajankohdat ja käytettyjen räjähdeseineiden määrät on ilmoitettava riittävän ajoissa etukäteen.

Tilamme rantakaavaan merkityt rakentamattomat rantatontit ja tilan rannat (rantaviivaa n 1,5 km) olisivat kokonaan kaivosvesien saastuttamat, koska Pitkänperänlahden uoma on lahden syvemmällä etelärannalla. Tilan arvo on huomattavasti alhaisempi, kuin ennen kaivoksen perustamisen uhkaa ja tämä seikka on huomioitava haittojen korvausvelvotteita arvioitaessa. Naapuruuslaki kieltää toisen maalle aiheuttamasta huomattavaa vahinkoa tai haittaa.

Kaivostoiminnan melu tulisi olemaan järviolueella kauaskantavaa ja vedenpinta jopa korostaa melua. Melututkimukset on tehty mm liikennemelumallinnoksella, eikä kaavioiden mukaan ole edes huomioitu vedenpinnan äänenkantavaa vaikutusta melun leviämislauueeseen, vaan kaavion mukaan melu olisi vesialueella jopa pienemmällä alueella, kuin peitteisellä metsäalueella. Tutkimus melualueista ei ole luotettava. Melu olisi huomattava asumismukavuuden haittatekijä.

Kaivosyhtiölle ei saa myöntää lupaa kaivosvesien sekoittumisalueeksi Pitkänperänlahden pohjukasta 1,5 km - 2 km. Kaivoksen ja sivukivien vesipäästöt on käsiteltävä kokonaan kaivoslaueella puhtaaksi. On huomioitava myös kemikaalit, joilla kaivosvesiä "puhdistetaan". Nämä kemikaalit ovat vierasta ainetta luonnonvesiin ja aiheuttavat myös järven vesien muutoksilla kalojen, kasviston ja viitasammakoiden elinolosuhteiden huonontumista. Talvella pölypäästöt laskeutuvat jään ja lumien päälle. Keväällä kaivospäästöt lumien sulamisvesien mukana lisäävät huomattavasti Pitkänperänlahteen tulevia nikkeli-, arseeni- ja muita kaivosalueen haitta-ainepäästöjä. Lumen sulamisvesien mukana tulevat pölypäästöt lisäävät haitta-aineita, eikä vaikutusta ole huomioitu tutkimuksissa ollenkaan tai vain hyvin vähän. Tutkimuksissa (YVA) ei ole riittävästi huomioitu kaivosalueen kallioperässä olevia kaivosyhtiölle tarpeettomia malmeja, jotka menevät sivukivikasoihin, vaan tutkimus kohdentuu pariin enimmänsi esiintyvään ja vaikutuksiin. Vesistövaikutuksia ei saa kokeilla, vaan tutkimusten on oltava riittävät ja kattavat kaikille haitta-aineille. Saostusojien kohdalla on maininta; "rakennetaan, jos on tarvis". Se antaa ymmärtää, että varmuuteen kaikkien päästöjen osalta ei olla edes pyritty, vaan kokeillaan ensin. Sellainen on vastuutonta ja luontoarvojen vähättelyä.

YHTEENVETO; Meille ei ole kaivoksen avaamisesta mitään hyötyä. Sen sijaan olemme erittäin huolestuneita kaivoksen vaikutuksista Pitkänperänlahden ja koko Oulujärven luonnonmukaiseen tulevaisuuteen, lähialueen arvokkaiisiin luonnonsuojelualueisiin, sekä asukkaiden rakentamissuunnitelmiin, elinkeinoihin ja harrastusmahdollisuuksiin, joita ei pari kaivostyöpaikkaa korvaa. Luontoa ei korvaa mikään raha, niin paljon maailmasta rahaa ei löydy.

Pitkänperänlahteen on tehtävä pohjasedimentin tutkimukset, joissa selviää aikaisempien Mondo Minerals'n vv 1987, 1994 ja 2006 koelouhinnan päästövesien haitta-aineiden kertymä lahden pohjaan. Vertaukset on tehtävä muualle Oulujärven pohjasedimenttiin.

Kaivosyhtiö on veloitettava rakentamaan riittävän suuret kestäville varo-aitailla varustetut päästövesialtaat, joissa on huomioitu sateet ja muut luonnonkatastrofit. Oulujärveen ei saa päästää kaivosvesiä, vaan purkuvedet on käsiteltävä kaivoslaueella .

Kaivosyhtiölle ei saa antaa toiminnanaloittamislupaa ennen kuin kaikki mahdolliset luontoa

muuttavat/rasittavat päästömahdollisuudet ja päästöjen vaikutukset on kartoitettu riittävästi, huomioiden ympäristönsuojelulaki, luonnonsuojelulaki ja naapuruuslaki. Kaivoslaki ei voi olla niin vahva, että se kumoaa kaikki muut lait.

Pidätämme oikeuden muistutusten lisäämiseen myöhemmin, jos on tarvetta.

VAADIMME kaivosyhtiö Mondo Minerals B.V. BRANCH FINLAND'lle ei tule myöntää lupaa kaivoksen avaamiseen, eikä toiminnan aloittamislupaa Mieslahden Pitkänperään.

RISTO KEMPPAINEN

MARTTA KEMPPAINEN

Rykölän 19.5 omistaja

Rykölän 19.5omistaja

LAPSET:

ILKKA KEMPPAINEN, LAHTI, MERJA KEMPPAINEN, PALTAMO,

MATTI KEMPPAINEN, KAJAANI.

Kaisu Möttönen
Rantatie 3 b
88380 MIESLAHTI
kaisu.mottonen@gmail.com
+358 50 550 9322

MUISTUTUS

3.2.2013

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Muistutuksen lähettäjän tilatiedot Paltamon kunnassa (578) Mieslahden kylässä (405)
Asun Mieslahden rannassa Alapuron tilalla (62:13), jonka rajanaapurina
Ahvenlahti (62:8). Kilometrin säteellä ovat myös tilat Heikkilä (14:80) ja Alakorpi
(62:10).

Lisäksi yhteiset vesialueet 578-876-2:1, -5:1 ja -3:1 Mieslahti, Paltamo,
Härmänmäen-Mieslahden-Uuran jakokunta ja ouudet alueen
rekisteröimättömiin yhteisiin maa- ja vesialueisiin.

Muistutus Mieslahden kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen

Kohde (Nimi ja KaivNro): Mieslahti 3030
Luvan hakija: Mondo Minerals B.V.

Vastustan Mieslahden (3030) kaivosoikeuden jatkoluvan myöntämistä!

Perustelut:

1) Pelkästään kaivostoiminnan ulottaminen aivan Oulujärven rantaan on järjetöntä. Ottaen huomioon lukuisat välittömät ja välilliset haitat niin asukkaille, mökkiläisille kuin lomailijoille sekä erityislaatuisele ympäristölle on yritykseltä eritän vastuutonta edes hakea jatkolupaa. Luonnon erityislaatuisuudesta ovat esimerkkinä mm. äärellä oleva Natura-alue ja yksityiset suojelualueet suojeltavine eläin ja kasvilajeineen mm. uhanalainen laji kiiltosirppisammal. Alueella on itseni lisäksi lukuisia vakinaisia asukkaita. Loma-asukkaat mukaan laskien asukasmäärä moninkertaistuu. Oulujärvi Pitkäperän alueen rannoilla on niin kesäisin kuin talvisin monen retkeilijän, talvi- ja kesäkalastajan, veneilijän ja uimarin paratiisi. Kaivostoiminnan sosiokulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten alueeksi voidaan lukea

koko Oulujärvi. Lisätietoja kaivostoiminnan vaikutuksista ihmisiin, ympäristöön ja eliöihin saa liitteenä olevasta Pohjois-Suomen AVI:lle lähettämästäni vaatimuksesta (LIE 1).

- 2)** Vaikka laskeminen on vaikeaa, tulisi vertailulaskenta suorittaa kaivostoiminnan taloudellisten hyötyjen ja sen aiheuttamien sosio-kulttuuristen sekä ympäristöhaittojen välillä. Uskon, että kaivostoiminnan haitat ovat suurempia ihmisille ja luonnolle kuin taloudelliset hyödyt.
- 3)** Alueen Oulujärvenpuoleinen osa on Oulujärven rantayleiskaavassa merkitty MY-1 merkinnällä eli erityisiä ympäristöarvoja omaavaksi alueeksi. Esimerkiksi Paltamon kunnanhallitus (28.8.2012) ei ole puoltanut sinne tutkimuslupaa FinnAust Mining Northern Oy:n koeporauksille. rantayleiskaavan vuoksi.
- 4)** Kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia. Kuitenkin nykylainsäädäntö edellyttää, että kaivoksessa on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä kaikki sen malmivarat. Hakija on tämän vireillepanossaan laiminlyönyt. Ja jos hakija aikoo hyödyntää myös alueen nikkelin ja arseenin, joiden pitoisuudet alueella ovat suuret, lupa tulisi hakea kaikille käytettäville malmeille.
- 5)** Alue on liian pieni kaivostoimintaan, siksiäkään kaivoksen aiheuttamia ympäristöhaittoja ei voida nykyvaatimuksin estää.
- 6)** Luontodirektiivin oikeusvaatimus on tiukempi kuin ympäristönsuojelu-, luonnonsuojelu- ja vesiläissa. Luonnonsuojelulain 10:s luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska talkkialueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus.
- 7)** Laajan vaikutusalueen vuoksi pelkkä kuulutus ei riitä. Vanhat perustelut kaivospiirille eivät ole enää ajan tasalla. Uudet perustelut on vaadittava. Maailma on muuttunut mm. asutus lisääntynyt, Natura ja suojelualueita perustettu, luontoarvoja arvostetaan. On kohtuutonta, että kymmeniä vuosia sitten annetuilla perusteluilla, annettaisiin lupia muuttuneisiin olosuhteisiin.
- 8)** Lähialueella on vireillä useita kaivospiirihakemuksia, uusi ja uusittavia. Ne kaikki ovat aivan liian lähellä Oulujärveä, siksi haitat ympäristölle, vesistölle, eliöille, elinkeinoille, virkistyskäytölle, matkailulle ovat laajat. Pitkäperän, Mieslahden, Maailmankorven, Tyynelän ja Jormua 1:n yhteisvaikutuksia pitäisi käsitellä kokonaisuutena.

9) Aiempi ympäristön vaikutusten arviointi (YVA) on menettänyt merkityksensä, koska hankekokonaisuus on muuttunut. Pitkäperässä kiinni on Mieslahden kaivospiiri. Kolme muuta kaivospiiriä ovat lähialueilla. Haittoja ei voi erottaa toisistaan. Alue on käsiteltävä osana uutta tai päivitettävää YVA:aa, mukaan lukien vesien tila ja niiden kuormituksen sietokyky. Myös vuonna 2006 tehdyssä YVA:ssa ympäristökeskus otti kannan, että Mieslahti ja Jormuanlahti on otettava kokonaisuutena huomioon. Myös TUKES:n kuulutuksissa sanotaan että kaikki viisi kaivospiiriä kuuluvat samaan talkkialueeseen. YVA-arviointi pitäisi Mieslahden osalta tehdä uudestaan myös siksi, että Mondo on jättänyt Tukesiin jo kaivospiirin laajennuksen. YVA:n tulisi liittää myös muut kaivospiirit.

10) Muistutuksia on Mieslahdesta, Pitkänperästä ja Maailmankorvesta tehty ympäristökeskukselle. Mieslahdesta ja Pitkäperästä on muistutettu vielä ELY-keskukselle. Haluan tietää, onko valmistelussa huomioitu aiemmat muistutukset ja ympäristö ja ELY-keskusten vastaukset. Myöhemmissä vaiheissa ne tulee liittää nähtävillä oleviin asiakirjoihin hakijan toimesta. Kuulutus on uusittava kattavammilla asiakirjoilla, TUKES:in ja hakijan tietojen täydentämisen jälkeen.

11) Toivottavasti hakija ei ole laittanut kaivospiirihakemuksia vireille vanhan kaivoslain aikana siksi, että välttäisi nykyisin tarkemmat vaatimukset.

12) Mondo Minerals B.V:llä puhuu kuulutuksessa tulevaisuuden reservistä, siksi riittävien selvitysten ja tutkimusten tekemiseen on aikaa.

Pyydän saada viipymättä kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaan mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Kaisu Möttönen

LIITE 1

Muistutuksen perusteluksi liitteenä on myös AVI:lle lähettämäni muistutus Mieslahden kaivoshankkeesta

Kaisu Möttönen
Rantatie 3 b
88380 MIESLAHTI
kaisu.mottonen@gmail.com
050 550 9322

VAATIMUS

18.11.2012

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamo
Linnankatu 1-3
PL 293
90101 Oulu
kirjaamo.pohjois@avi.fi

Vaatus Mieslahden kaivoksen ympäristö-, vesitalous- sekä toiminnanaloitusluvan hylkäämiseksi

Luvan hakija Mondo Minerals B.V. Branch Finland,
PL 601,
87101 KAJAANI

Dnro PSAVI/17/04.08/2011

Muistutusta koskevat kiinteistöt

Alapuro 578-876-62-13 (asun Mieslahden rannassa olevassa kiinteistölle rakennetussa vain 2 vuotta vanhassa kodissa vakinaisesti)

Ahvenlahti 578-876-62-8 (Mieslahden rannassa olevalla kiinteistöllä mökin rakennusoikeus)

Heikkilä 578-876-14-18 (kiinteistöllä kasvimaata)

Alakorpi 578-876-62-10 (metsämaata)

Yhteinen vesialue 578-876-2-1, Mieslahti, Paltamo, Härmänmäen-Mieslahden-Uuran jakokunta

Yhteinen vesialue 578-876-5-1, Mieslahti, Paltamo, Härmänmäen-Mieslahden-Uuran jakokunta

Yhteinen maa-alue 578-878-3-1, Mieslahti, Paltamo, Härmänmäen-Mieslahden-Uuran jakokunta

Ouudet alueen rekisteröimättömiin yhteisiin maa- ja vesialueisiin.

Vaatimukset perusteluineen

1. Ympäristölupahakemus tulee hylätä paikalle soveltumattomana

a) ympäristönsuojelulain (YSL) 6 ja 42 mukaisesti

Lupamenettelyn tarkoituksena on estää haitat ennakoita. Luvanviranomaisella on valtuudet evätä kaivostoiminta (YSL 6 ja 42 §), jätevesien määrän ja laadun nojalla. Purkuvettä voi pitää likavetenä Naapurisuuslain tarkoittamalla tavalla. Nykyisellä tekniikalla edes tiukoilla lupahdoilla ei ole osoitettavissa sellaisia keinoja, että ne estäisivät vesistö- ja pölyhaitat YSL:n ja NaapLain tarkoittamalla tavalla.

Sekoittumisalueen laajeneminen ei vähennä ympäristöhaittoja. Laajenemista ei ole otettu mukaan ympäristövaikutusten arviointiin.

Etäisyys lähimpiin asuntoihin tekee kaivoksen sijoituksen mahdottomaksi. Kaivoksen lähivaikutusalueella on useita vakituksessa asuinkäytössä olevia kiinteistöjä ja kymmeniä loma-asuntoja.

Kuten YSL 6 § toteaa, paikkaa ei saa valita mihin tahansa: ”6 § Sijoituspaikan valinta. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon: 1) toiminnan luonne ja pilaantumisen todennäköisyys sekä onnettomuusrisikki; 2) alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset; 3) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.”

Paikka on YSL 1, 3, 4, 5 ja 6 § mukaisesti liian vaikea. Paikka on liian lähellä Pitkänperänlahtea ja hakijan suunnittelemat vesiensuojeluratkaisut ovat riittämättömiä. Suojavyöhyke on merkityksetön pöly- ja meluhaittojen estämiseen. Pöly- ja meluhaitat eivät erilaisilla sää- ja tuulioiloilla rajoitu hakijan väittämälle alueelle vaan useiden kilometrien päähän.

Allekirjoittanut asuu 4,5 kilometrin päässä suunnitellusta kaivoksesta Mieslahden rannalla noin 2 vuotta sitten rakennetussa omakotitalossa. Mielestäni Oulujärven matalavetinen Mieslahden ranta on väärä paikka

kaivokselle. Veden äärellä ääni ja pöly kantautuvat esteettä pitkälle, joten kymmenien kotien ja mökkien satojen asukkaiden elämänlaatu ja jopa terveys ovat vaarassa. Ihmisten omaisuuden arvo laskee roimasti ja pahimmassa tapauksessa talot ja maat eivät käy kaupaksi laisinkaan, jos kaupankäyntiin tulee tarve. Onko avokaivos oikea paikka eliöstöltään ja kasveiltaan arvokkaiden Natura-alueiden naapurina.

b) oleellisia haittoja vesistöjen nykykäytölle aiheuttavana

Räjätystöistä ja murskauksesta aiheutuvaa pölyä laskeutuu kaikkiin ilmansuuntiin. Tuulen vaikutusta ei ole arvioitu riittävästi. Pölyn vaikutusalueet on arvioitu aivan liian pieniksi. Myös melun haitta-alue on arvioitu aivan liian suppeaksi varsinkin Oulujärven suunnalla mutta myös Tolanmäen ja Kontiomäen suunnilla.

Pitkänperä on Mieslahden kalaston kannalta keskeinen kalojen kutualue. Jo nykyisellään Oulujärven säännöstely aiheuttaa haittaa kalojen lisääntymiselle alueella. Mikäli mahdollinen kaivostoiminta tuottaisi arviointiselostuksessa arvioidut määrät kuivatus-, suoto- ja valumavesiä, joissa on korkeat määrät kiintoainesta, typpeä, nikkeliä ja arseenia, se vaikuttaa erittäin haitallisesti Pitkänperän- ja Mieslahden merkitykseen kalojen lisääntymisalueena. Mahdollisella kaivoksella olisi erittäin haitallinen vaikutus alueen kalakantoihin, kalastukseen ja sitä kautta rantojen ja vesistön virkistyskäyttöön sekä matkailuelinkeinotoiminnan kehittämiseen.

Alueella harjoitettavan kaivostoiminnan kuivatus-, suoto- ja valumavesien puhdistus on selostettu epämääräisesti. Kiintoaineen, nikkelin, arseenin sekä typpikuormituksen haitat ja vaikutusalueet on arvioitu aivan liian suppeaksi. Pitkänperänlahti on talvisin miltei umpijäässä. Yksityistalouksien suotovesien päästötkin on ankarasti sanktioitu.

Arviointiselostuksessa mahdollisen kaivoshankkeen sosiokulttuurisia vaikutuksia on tarkasteltu hyvin puutteellisesti. Sosiokulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten vaikutusalue on arvioitu aivan liian suppeaksi ja arviointi on suoritettu ylimalkaisesti ja hyvin puutteellisesti. Selostuksessa kyselyt alueen käytöstä on rajattu käsittämään Mieslahden asutut rantatilat. Mieslahden alueen merkitys virkistys- ja kalatalouskäytössä ulottuu kuitenkin ranta-asutusta huomattavasti laajemmalle alueelle. Alue-

een vaikutuspiirissä on siis huomattavasti enemmän asukkaita, kuin selostus antaa ymmärtää. Näin ollen mahdollisen kaivostoiminnan aiheuttama merkittävä haitallinen vaikutus alueen kalakantoihin, kalastukseen ja sitä kautta rantojen ja vesistön virkistyskäyttöön sekä elinkeinotoiminnan kehittämiseen ulottuu huomattavasti laajemmalle alueelle ja käsittää suuremman väestöryhmän kuin mitä selostuksessa on arvioitu. Alueen moninaiskäyttöä, luontoarvoja ja sosiokulttuurista omaleimaisuutta ajatellen kaivotoiminnalla Pitkänperässä on erittäin merkittävä kielteinen vaikutus.

Suunnitellun kaivoksen sijainnin vuoksi pölylaskeuman vaikutus kertyisi sekä ilmaitse että puron kautta. Hakijan esittämässä pölynleviämismallissa vähätellään vahvasti pölykuormituksen kertymää ja tuulen suuntien ennusteet ovat epämääräisiä.

Mieslahden veden laadun heikkenemisen ja suunnitellun avokaivoksen muiden elinympäristön viihtyvyyttä laskevien toimien seurauksista kärsisivät monet kasvikunnan ja eläinkunnan edustajat. Oulujärven matkailun kehittäminen on vihdoin alkanut tuottaa tulosta veneretkeilijöineen ja kalakilpailuineen. Kannattaako Oulujärven idylli särkeä aivan järvenrantaan rakennettavalla kaivoksella?

c) Paltamon rantayleiskaavan (8.10.2008) toteuttamista haittaavana ja estävänä

Liikenneturvallisuus: alueen tiet ovat mutkaisia, kapeita ja mäkisiä teitä raskaalle kalustolle. Se tulee vaarantamaan kyläläisten turvallisuutta kohtuuttoman paljon.

Savirannan uimaranta ja yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitettu venesatama jäävät sekoittumisvyöhykkeen alueelle. Mieslahden uimaranta on noin viiden kilometrin päässä. Lisäksi yksityisten talouksien venepaikka on aivan Pitkänperän pohjukassa. Lupa vesistön pilaamiskiellon vastaiseen toimintaan ei ole mahdollinen, koska vesienlaatu ei saa heiketä yhden tuotannonharjoittajan takia. Hakemuksessa ei ole huomioitu päästöjen määrää suhteessa aiheutuvaan vesienlaadun heikentymiseen. Louhinnan sijoittamisessa ja vesiensuojeluratkaisuehdotuksessa yhtiö ei ole ottanut huomioon alapuolisten vesistöjen herkkyyttä kuormitukselle sekä

selvää riskiä siitä, ettei louhinnan jälkeen voi saavuttaa vesienhoitolain mukaisia vesientilatavoitteita.

Kaavoitustilanne: Kyläasutuksen ja rantojen monikäytön eli maakunta-kaavalla osoitetun ensisijaisen käyttömuodon haittaaminen ei voi tulla kyseeseen näin lähellä asutusta.

2. Vesitalouslupahakemus tulee hylätä, koska

a) hanke aiheuttaisi vesitalousmuutoksia

a) vedenlaatuun, b) kiintoainemääriin ja c) eläimistöön sekä kasvikuntaan tavoilla, jota ei ole kuvailtu lain ja YSA 9-11 § vaatimalla tavalla ja hanke d) heikentäisi vesien laadun arvioinnin mahdollisuuksia oleellisesti.

Arviointivelvoitteessa on kyse vesistövaikutusten kokonaisuudesta, johon yhtiön antamat tiedot eivät riitä. Suunniteltu kaivospaikka ei sovellu nykyisissä vesiensuojelutavoitteissa louhintaan. Lupa aiheuttaisi Oulujärvelle happamuuspiikkejä, jotka olisivat erityisen haitallisia kalastolle.

b) hakija ei esitä käyttävänsä jätevesien puhdistuksessa parasta mahdollista tekniikkaa (suljettua kiertoa)

3. Toiminnanaloituslupaa ei tule myöntää hakijalle

Toiminnan aloitusta ei saa hyväksyä edes vakuutta vastaan. Hakemuksesta puuttuu YSA 9 § mukaisia tietoja kuten imeytykseen sopivan alan maaperätutkimukset sekä riittävät raskasmetallipäästöjen selvitykset.

Kaivoksen suunniteltu sijoituspaikka ei mahdollista hakijan esittämällä nykYTEKNIKALLA sekä vesiputedirektiivin että aiheuttamisperiaatteen noudattamista oikein, koska vesistö päästöjen YSL 6 § tulkinnessa ei arvioida erikseen tuotantoalueelta tulevien hiukkasten muuntumista vesistössä, esimerkiksi siltä osin kuin tuotantolupa johtaisi sekä Suomen oikeuskäytännössä että yhteisöläinsäädännössä tarkoitetuiksi vesistöä kuormittaviksi jätepäästöiksi.

Kaivoksen suunniteltu sijoituspaikka ei mahdollista hakijan esittämällä nykYTEKNIKALLA riittävien sellaisten päästörajojen noudattamista, jotka varmistaisivat lasku-uomien ja Oulujärven vesien laadun säilymisen riittävän hyvänä.

4. Edellä mainittuja lupia ei saa myöntää, koska

a) kuivatus- ja b) päästövesien lasku Pitkänpuron kautta Oulujärveen sekä c) tuotannon päästöt, etenkin pöly, aiheuttaisivat välittömästi KOHTUUTONTA HAITTAA ja RASITUSTA naapuriuslain mukaisesti ("NaapL", Laki eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26).

4a) Valmistelu ja käyttöönotto tulee kieltää YSL 42 § nojalla:
"42 § (17.6.2011/647) Luvan myöntämisen edellytykset Luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveysthaittaa; 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa; 3) edellä 7–9 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. ... Sijoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä 6 §:ssä säädetään..."

4a+b) Yhtiölle ei tule antaa ruoppaus- eikä jäteveden johtamislupaa.

4b) Varsinainen vesiensuojeluratkaisu on tehoton. Purkuvesien lasku Oulujärveen on ehdottomasti kiellettävä NaapLain 4 § nojalla: *"Likavettä älköön niin kaadettako tai johdettako älköönkä jätteitä pantako sellaiseen paikkaan, että naapurille tai muulle lähellä asuvalle sen kautta aiheutuu haittaa."* Yhtiön lupahakemus ei perustu myöskään ympäristönsuojelulakiin, kun yhtiö ei aio hakemuksen mukaan käyttää parhainta mahdollista tekniikkaa tai käytäntöjä (BAT, BEP).

4a+b+c) Tuotannon päästöt aiheuttaisivat yhdessä NaapL mukaisen kohtuuttoman haitan.

Saman lain 17 § mukaisesti toiminta on sijoitettu mahdollisimallisen paikalle ja mitoitettu niin suureksi, ettei hakija pysty **käsittämään tai torjumaan päästöjä omalla maallaan**. NaapL 17 § (4.2.2000/90) sanoo:
"Kiinteistöä, ... ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä...hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melus-

ta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.” Yhtiön lupahakemuksen toiminta aiheuttaisi 17 § mukaista **kohtuutonta rasitusta** kahta reittiä: suoraan ilmaitse ja lupatoiminnalla haettavasta rahtiliikenteestä. Niiden molempien pöly kohdistuisi pihapiireihin ja vesistöihin. Samoin molemmista johtuva melu vaikuttaisi oleellisesti viihtyvyyteen, kiinteistöjen arvoa kohtuuttomasti vähentäen. Yhdessä nämä haitat muodostavat kohtuuttoman rasituksen, jota ei ole lievennettävissä riittävästi lupaehdoin, vaan hakemus tulee hylätä nimenomaan paikalle sopimattomana toimintana (93 ha).

Yhtiö ei ole hakemusselostukseen riittävästi huomioimut NaapL 17 § tarkoittamia paikallisia olosuhteita, ja kuinka yhtiön toiminta muuttaisi pysyvän ja mökkiasutuksen olot. Rasituksen voimakkuus riippuu etäisyydestä, mutta yhtiö ei ole esittänyt keinoja, jolla pölynsidonta tehtäisiin paremmin (kuten louhoksilla tehdään). Riski siitä, että kaivos aiheuttaa pysyviä muutoksia lähivesille ja -lahdille on itsessään riittävä syy, miksi hakemus tulee hylätä. Sen sijaan NaapL 18 § (4.2.2000/90) tarkoittama mahdollisuus lopettaa toiminta, ei ole mielekäs, koska haittaa ja rasitusta ei ole korvattavissa rahalla. Esimerkiksi haitta lahtien vesienlaadulle estää muiden vesienhoitotoimien hyödyn: *”Se, jonka toiminnasta on aiheutunut kohtuutonta rasitusta, ... tai, jos rasituksen poistaminen ei muutoin ole mahdollista, lopettamaan toiminnan kokonaan ja korvaamaan rasituksesta aiheutuneen vahingon.”* **Muistutamme yhtiötä, että NaapL 17 § tarkoittamien paikallisten olosuhteiden takia yhtiö voi joutua korvausvastuulliseksi ympäristövahingosta (ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua laki 737/1994).**

Lisäselvitystarve

Hakijalta on vaadittava ennakoita pohjasedimenttitutkimus. Jo pelkän koelouhinnan vaikutuksesta viitasammakot ovat vähentyneet asukashavaintojen perusteella. Luvan myöntämiselle ei ole edellytyksiä, koska ei ole järjestetty riittävää ennakkotarkkailua.

Mieslahdessa 18.11.2012
Kaisu Möttönen

Alpo Hurskainen
Jalastie 19 A 1
87250 KAJAANI
p. 0400 280 297

MUISTUTUS

2.2.2013

Tukes/kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Muistutus Mieslahden kaivosoikeuden jatkoluvan hakemiseen

Luvan hakija	Mondo Minerals B.V. Branch Finland, PL 601, 87101 KAJAANI
Nimi ja KaivNro	Mieslahti 3030

Vastustan Mieslahden (3030) kaivospiirin jatkoajan myöntämistä.

Perustelut:

- Kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia. Kuitenkin nykylainsäädäntö edellyttää, että kaivoksessa on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä kaikki sen malmivarat. Hakija on tämän vireillepanossaan laiminlyönyt. Ja jos hakija aikoo hyödyntää myös alueen nikkelin ja arseenin, joiden pitoisuudet alueella ovat suuret, lupa tulisi hakea kaikille käytettäville malmeille.
- **Aiempi ympäristön vaikutusten arviointi (YVA) on menettänyt merkityksensä, koska hankekokonaisuus on muuttunut.** Aivan vieressä Pitkänperän kaivospiiri sekä kolme muuta kaivospiiriä, miten haitat voidaan erottaa toisistaan. Alueelle on laadittava kokonaisvaltainen YVA-selvitys tai päivitettävä entistä YVA:aa, mukaan lukien vesien tila ja niiden kuormituksen sietokyky. YVA-ohjelmassa vuonna 2006 ympäristökeskus otti selvän yksiselitteisen kannan, että sekä Mieslahti että Jormuanlahti (kaikki kaivospiirit) on otettava kokonaisuutena mukaan YVA:n. Myös TUKES:n kuulutuksissa sanotaan, että kaikki viisi (Mieslahti, Pitkänperä, Jormua 1 Maailmankorpi ja Tyynelä) kuuluvat samaan talkkialueeseen.

- YVA-arviointi pitäisi Mieslahden osalta tehdä uudestaan myös siksi, että Mondo Minerals on jättänyt Tukeisiin jo kaivospiirin laajennuksen. YVA:n tulisi liittää myös muut kaivospiirit. Lisäksi YVA:ukseen on otettu vain 1/3 osa malmivarannosta, joka on selvästi YVA-lain hengen vastainen ja sitten vielä Maailmankorven osa-alue on jätetty kokonaan pois YVA:sta, johon kaivosyhtiö ilmoitti syyksi, ettei tarvitse malmiota nykyisillä tarpeilla, mutta nyt on jostain kumman syystä kesken lupaprosessin alueelle on uusi kaivospiirihakemus tehty. Tämän täytyy johtaa uuteen YVA-ohjelmaan!
- Valtioneuvoston päätökset ovat myös TUKES:ia velvoittavia luontodirektiivin nojalla. Luontodirektiivin oikeusvaatimus on tiukempi kuin ympäristön-, luonnonsuojelu- ja vesilain. Luonnonsuojelulain 10:s luku velvoittaa Natura-arviointiin, koska talkkialueen läheisyydessä on Natura-kokonaisuus (uusi vireillä oleva kaivospiirihakemus).
- Kuulutus on uusittava kattavammilla asiakirjoilla, TUKES:in ja hakijan tietojen täydentämisen jälkeen. Kuulutuksesta puuttuu vireillä oleva kaivospiirin laajennus ja Oulujärven osayleiskaavan suojelumääräykset.
- Asioista on Mieslahden, Pitkänperän ja Maailmankorven osalta muistutettu jo ensin ympäristökeskukselle (YVA-ohjelma/YVA-selviytys), sitten Mieslahdesta ja Pitkäperästä vielä Pohjois-Suomen AVI:lle (lupa). Yhteysviranomaisen on kerrottava, onko valmistelussa huomioitu aiemmat muistutukset ja ympäristökeskuksen vastineet.
- **Alueen useat kaivoslupahakemukset ovat aivan liian lähellä Oulujärveä,** siksi haitat ympäristölle, vesistölle, eliöille, elinkeinoille, virkistyskäytölle, matkailulle ovat laajat. Kaivospiirille ei saa antaa jatkolupaa, koska yhtiö ei ole hoitanut edes vuosina 1994 ja 2006 tehtyjen koelouhosten ympäristön jätekasojen jätevesien käsittelyä, vaan päästöt kuormittavat arkaa ja matalaa lahden pohjukkaa ja näin luontaiset pitoisuudet kasvavat, kuten yhtiö on esittänyt lupaprosessin aikana, verraten uusia päästöjä niihin?!
- **Natura alueet ja EU-direktiivien varjelemat eläimet ovat este luvalle.**
- Koska kaivosasiakirjoja ei ole käytettävissämme, herää kysymys, onko kaivosluvut haettu tarkoituksella turhaan vanhan kaivoslain aikana, jotta voisi päästä kenties ilman nykylakien ja nykyajan vaatimuksia.

- **Alue on Oulujärven rantayleiskaavassa varattu muuhun käyttöön. Paltamon kunnanhallitus (28.8.2012) ei ole puoltanut tutkimuslupaa FinnAust Mining Northern Oy koeporauksille rantayleiskaavan vuoksi.**
- **Kaivostoiminnan haitat ovat suurempia asutukselle ja luonnolle kuin taloudelliset hyödyt.** Nykyinen lupaprosessi on jo aiheuttanut alueen kiinteistöjen omistajille valtavaa epätietoisuutta ja tuskaa tulevasta sekä kiinteistöjen arvot ovat alentuneet lähes kokonaan, koska kukaan ei tule ostamaan niitä mistään hinnasta, ennen kuin edes lupa-asiat ratkeavat. Nämä asiat ovat päivän selviä paikallisille ihmisille, mutta kaivosyhtiö ei asiaa halua käsitellä ja kiistää kaikki korvausvaatimukset tietysti.
- Kuulutuksessa kartta on epäselvä ja alueen rajat erilaiset aikaisempiin karttoihin verrattuna. **Tiedot ovat epäselvästi esitetty!**
- **Alue on liian pieni kaivostoimintaan, siksi kaivoksen aiheuttamia monia ympäristöhaittoja ei voida estää.** Aiheutuvia päästöjä ei näin ollen pystytä nykyvaatimuksin käsittelemään. Haettavana olevaan kaivospiiriin on haettu ympäristölupaa noin 1/3-osaan sen sisältämästä malmivarannosta ja loppuvarannon lupa jätetään roikkumaan tulevaisuuteen, koska aloitus pienellä määrällä on mahdollisuus kiertää päästörajoja ja louhinnan mahdollisesti käynnistyttyä jatkolupa on vain paperiasiaa. Tämä menettely on luonnon ja paikallisten ihmisten kidutusta ja hidasta hirttämistä?! **Tätä vartenko Suomen ja EU:n lait on säädetty hyvät viranomaiset?!!**

Pyydän saada viipymättä kopion asiaa koskevasta päätöksestä ja mahdollisista hakijan jättämistä täydennyksistä. Varaan mahdollisuuden antaa myös täydentäviä tietoja.

Alpo Hurskainen

LIITE

Muistutuksen perusteluksi liitteenä on myös AVI:lle lähettämäni muistutus Mieslahden kaivos Hankkeesta

Yhteyshenkilö
Alpo Hurskainen
Jalastie 19 A 1
87250 KAJAANI
p. 0400 280 297

MUISTUTUS / VAATIMUS

19.11.2012

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamo
Linnankatu 1-3
PL 293
90101 Oulu
kirjaamo.pohjois@avi.fi

Vaatus Mieslahden kaivoksen ympäristö-, vesitalous- sekä toiminnanaloitusluvan hylkäämiseksi

Luvan hakija Mondo Minerals B.V. Branch Finland,
PL 601,
87101 KAJAANI

Dnro PSAVI/17/04.08/2011

Muistutusta koskevat kiinteistöt

Rantakoto 578-405-12-33, Mieslahti, Paltamo

Lisäksi kiinteistöllä on osuuksia alueen yhteisiin maa- ja vesialueisiin.

Vaatimukset perusteluineen

1. Ympäristölupahakemus tulee hylätä paikalle soveltumattomana

a) ympäristönsuojelulain (YSL) 6 ja 42 mukaisesti

Kaivosalue on YSL 1, 3, 4, 5 ja 6 § mukaisesti liian vaikeassa paikassa ja kaikkien ”ympäristönormien” vastaisesti toteutettavissa. Luonnonsuojelualueiden, asutuksen ja Kainuun maakuntajärven rantaviivan ympäröivä avolouhosraiskio ja ikuisesti jätepäästöjä aiheuttava jättekivivuori ei ole nykyisen sivistysvaltion lainsäädännön nojalla asianmukaista toimintaa. Talkkimalmia on todellakin paremmin kaivostoimintaan soveltuvilla alueilla, mutta valmis tiestö ym. infra houkuttelee ”kylmää” pörssi-yhtiötä käyttämään löyhän lainsäädännön antamaa julmaa oikeutta hyväksyä ja viemään alueen asukkailta elämisen ja olemisen oikeuden käyttämällä asiantuntijoita, jotka tekevät mahdottomasta asiasta mahdollisen korvauksen vastaan. **Hakijan tekemät hakemuksen täydennykset ovat täyttäneet potaskaa.** Maalaisjärjen käyttö pitäisi olla sallittua myös kaivosasioissa.

Lupamenettelyn tarkoituksena on estää haitat ennakoita. Luvanviranomaisella on valtuudet evätä kaivostoiminta (YSL 6 ja 42 §), jätevesien määrän ja laadun nojalla. Purkuvettä voi pitää likavetenä Naapuriuslain tarkoittamalla tavalla. Lupahakemus on torso ja sitä on yritetty viritellä paremmaksi keinotekoisella ja **erittäin ylimalkaisella sananhelinällä**. Hakemuksesta puuttuu muun muassa varoaltat patojen pettäessä tai lisääntyvien rankkasateiden ja nopean sulamisen aiheuttavan yhteisvaikutuksen sattuessa (**Käytännön kokemukset Talvivaarasta ym.**).

Esitetyllä tekniikalla ei ole minkäänlaisia mahdollisuuksia puhdistaa ympärivuotisesti aiheutuvia jätevesipäästöjä, esimerkiksi esitetty pintavalutuskenttä ei asiantuntijoiden mukaan voi toimia talvipakkasilla ja silloin kuivana oleva lahdenperä on pahiten haavoittuva. Hakemuksen lisäselvityksissä on esitetty ihmeellisiä teorioita, joita ei voi luokitella asiantuntijan laatimiksi, koska niissä ei ole minkäänlaisia käytännön totuuksia. Pienet saostusaltat eivät pysty varastoimaan ja vielä puhdistamaan kaivoksen jätevesiä ja lisäksi hakemuksessa puhua paukutellaan valuma-alueen puhtaista vesistä, jotka johdetaan kaivosalueen halki ilman käsitteilyä suoraan Oulujärveen (lasketaan puron kautta, joka on noin 50 metriä pitkä noro). Koko pieni valuma-alue on pölyn saastuttamaa aluetta, jolla **ei ole puhtaita vesijakeita**. Lisäksi yhtiö muistutusten vastineissaan on esittänyt, että talkkikivi ei sisällä **uraania**, mutta on jättänyt sanomatta, että jättekivi sisältää uraania ja jätekasoihin kuljetus sekä paikalla tehtävä kivien murskaustoiminta levittää valuma-alueelle kivipölyä, joka sisältää uraania ja muita radioaktiivisia alkuaineita. Pieni valuma-alue saastuu kokonaan, josta myrkyt päätyvät pohjavesiin, eläimiin ja vesistöön.

Sekoittumisalueen ”**laajeneminen**” ei vähennä ympäristöhaittoja Pitkänperänlahdessa, koska vain laajemman sekoittumisalueen keskimääräinen pitoisuus alenee. Miksi ei ole esitetty koko Oulujärveä sekoittumisalueeksi, niin olisi saatu pitoisuudet todella minimiin ja ei olisi tarvinnut edes pieniä maa-altaita/monttuja kaivaa parhaan käytössä olevan tekniikan aikaansaamiseksi. Onko sekoittumisvyöhykkeen laajeneminen otettu ympäristönvaikutusten arviointiin? Selvityksessä on jo tullut esille, että matalan lahdenperän ollessa jäässä sekoittumista ei juuri tapahdu eli lä-

hes koko talven metalli- ja arseenipäästöt laskeutuvat pohjasedimenttiin. Etäisyys lähimpiin asuntoihin ja loma-asuntoihin aiheuttaa kaivoksen toiminnan mahdottomaksi ilman kiinteistöjen lunastuksia. Natura-alueet, EU-direktiivien tiukasti suojellut kasvit ja -suojellut eläimet eivät anna kaivoksen perustamiselle mitään mahdollisuutta, ilman lain rikkomuksia.

Kuten YSL 6 § toteaa, paikkaa ei saa valita mihin tahansa: ”6 § Sijoituspaikan valinta. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon: 1) toiminnan luonne ja pilaantumisen todennäköisyys sekä onnettomuusrisikki; 2) alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset; 3) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.”

b) oleellisia haittoja vesistöjen nykykäytölle aiheuttavana

Räjäytyksistä, kivien käsittelystä ja murskauksesta aiheutuvaa kivipölyä laskeutuu kaikkiin suuntiin. Tuulen vaikutusta ei ole arvioitu riittävästi. **Pölyn** vaikutusalueet on arvioitu aivan liian pieniksi. Myös **melun** haitta-alue on arvioitu aivan liian suppeaksi varsinkin Oulujärven suunnalla.

Pitkänperä on Mieslahden kalaston kannalta keskeinen kalojen kutualue. Jo nykyisellään Oulujärven säännöstely aiheuttaa haittaa kalojen lisääntymiselle alueella. Mikäli mahdollinen kaivostoiminta tuottaisi arviointiselostuksessa arvioidut määrät kuivatus-, suoto- ja valumavesiä, joissa on korkeat määrät kiintoainesta, typpeä, nikkeliä ja arseenia, se vaikuttaa erittäin haitallisesti alueen merkitykseen kalojen lisääntymisalueena. Tällä on erittäin haitallista vaikutusta alueen kalakantoihin, kalastukseen ja sitä kautta rantojen ja vesistön virkistyskäyttöön sekä matkailuelinkeinotoiminnan kehittämiseen. **Vesistön kautta menetetään alueen imago.** Edellisen muistutuskierroksen vastineissa hakija selittää viittauksiin Talvivaaran toimintaan, että louhintamäärät ovat 100-kertaisia, mutta jättää kertomatta, että Mieslahden louhoksen ympäristö ja alapuolinen Pitkänperänlahti ovat **100-kertaa herkempiä alueita päästöille** ja moninaisille

EU-direktiivien mukaan suojelluille eläin- ja kasvillisuuslajeille. Tämä seikka kertoo hyvin hakijan suhtautumisen alueen luontoon ja ihmisiin.

Alueella harjoitettavan kaivostoiminnan kuivatus-, suoto- ja valumavesien puhdistus on selostettu epämääräisesti. Kiintoaineen, nikkelin, arseenin sekä typpi-kuormituksen haitat ja vaikutusalueet on arvioitu aivan liian suppeaksi. Pitkänperänlahti on pitkän talven miltei umpijäässä ja sekoittuminen on olematonta, jolloin myrkkypäästöt laskeutuvat pohjasedimenttiin. Asiantuntijalausunnossa todetaan esimerkiksi **EU-luontodirektiivin** tiukasti suojeleman Viitasammakon talvehtivan lahden **pohjamudassa** eli lähes kaikki päästöt keräytyvät varsinkin talven aikana pohjasedimenttiin ja Viitasammakon elinolosuhteet näin tuhotaan. Samoin kalojen kutuolosuhteet, vesikasvien ja pohjaeliöstön tuhoutuminen on tosiasia, vaikka hakija yrittää selittää yhden kalalajin perusteella, ettei vaikuta, mutta lähes joka kalalaji kutee eri vuodenaikaan olosuhteiden mukaan. Asia on helppo todeta alueen kalastajien seurantatietojen perusteella.

Arviointiselostuksessa mahdollisen kaivoshankkeen sosiokulttuurisia vaikutuksia on tarkasteltu hyvin puutteellisesti. Sosiokulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten vaikutusalue on arvioitu aivan liian suppeaksi ja **arviointi on suoritettu ylimalkaisesti**. Selostuksessa kyselyt alueen käytöstä on rajattu käsittämään Mieslahden asutut rantatilat. Mieslahden alueen merkitys virkistys- ja kalatalouskäytössä ulottuu kuitenkin ranta-asutusta huomattavasti laajemmalle alueelle. Alueen vaikutuspiirissä on siis huomattavasti enemmän asukkaita, kuin selostus antaa ymmärtää. Näin ollen mahdollisen kaivostoiminnan aiheuttama merkittävä haitallinen vaikutus alueen kalakantoihin, kalastukseen ja sitä kautta rantojen ja vesistön virkistyskäyttöön sekä elinkeinotoiminnan kehittämiseen ulottuu huomattavasti laajemmalle alueelle ja käsittää suuremman väestöryhmän kuin mitä selostuksessa on arvioitu. Alueen moninaiskäyttöä, luontoarvoja ja sosiokulttuurista omaleimaisuutta ajatellen kaivostoiminnalla Pitkänperässä on **erittäin merkittävä laaja kielteinen imago vaikutus**.

Kaivostoiminnan sosiokulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti haitallisten vaikutusten vaikutusalue on arvioitu aivan liian suppeaksi ja arviointi on suoritettu hyvin puutteellisesti.

Sijainnin vuoksi pölylaskeuman vaikutus kertyisi sekä ilmaitse että valuma-alueen kautta. Hakijan esittämässä pölynleviämismallissa vähätelään vahvasti pölykuormituksen kertymää ja tuulen suuntien ennusteet ovat epämääräisiä. Lisäksi esitetään, että pölyhaitta vähenee louhoksen edetessä syvemmälle, mutta samalla **läjitys** **kasa nousee** yhä korkeammaksi, jolloin tuulen vaikutus varsinkin pakkasella moninkertaistaa pölyn ja melun leviämisen laajemmalle. Hakija on esittänyt, että louhinta, jätekiven kuljetus ja läjitys pääosin tehdään talviaikaan, onko mallinnuksessa huomioitu tämä käytännön asia. Kaivoksen häiriötekijöihin hakija esittää, että räjäytykset suoritetaan klo 8-18 välisenä aikana, mutta ajasta voidaan **poiketa turvallisuussyistä** ja räjäytyksiä ei suoriteta 15.6.-31.7. välisenä aikana. Työelämässä olevien ihmisten kesälomakausi on **1.5.-30.9.** välisenä aikana ja vuosilomia pidetään paljon muinakin aikoina eli toiminta-ajalla ei ole juuri merkitystä lomakiinteistöjen käyttöön, eli vain riittävä etäisyys vesistöön ja kiinteistöön on merkitsevä asia. Hakemuksen kohde ei täytä mitään asumisessa ja virkistäytymisessä tarvittavia olomuotoja ja siksi hakemus tulee ehdoitta hylätä, koska haitat ovat hyötyjä suurempia.

c) Oulujärven rantaosayleiskaavan (8.10.2008) toteuttamista haittaavana ja estävänä

Kaavoitustilanne: Kyläasutuksen ja rantojen monikäytön eli maakunta-kaavalla osoitetun ensisijaisen käyttömuodon haittaaminen ei voi tulla kyseeseen ilman suuria haittoja näin lähellä asutusta. Kainuun maakunta-kaavassa on kaivosaluemerkinnän kohdalla **selvitysehto** yleiskaavan laatimiseen, mutta sitä ei ole otettu huomioon ja hakija esittää, että hanke on maakuntakaavan mukainen. Kaivosalueeseen rajoittuva osayleiskaava ei huomioi suunniteltua hanketta, jolla on suuria vaikutuksia kaava-alueelle.

Oulujärven rantaosayleiskaavassa Pitkänperänlahti on monin eri kaavamääräyksin suojeltu ja näitä määräyksiä suunniteltu kaivostoiminta loukkaa. Samoin osayleiskaavassa Pitkänperänlahti on kaavoitettu vakituisen ja loma-asumisen käyttöön. Suunniteltu kaivos on liian lähellä muita alueen käyttömuotoja ja täten vaikeuttaa olennaisesti kaavan toteuttamista eli on **kaavan vastainen**. Kaavaa laadittaessa kaivostoimintaa ei otettu huomioon tietoisesti, koska kaivoksen ympäristölupamenettelyä ei ollut vielä käynnistetty ja asiaa kysyttäessä virkamiehet totesivat, että mahdollisen kaivostoiminnan käynnistyessä rakennusoikeudet ja haitat korva-

taan hakijan toimesta eli kaavoitus ei ottanut kaivosasia mitenkään huomioon. **Hakija toteaa ylimielisesti, ettei hanke ole kaava-alueella.**

Liikenneturvallisuus: alueen tie on mutkainen, kapea ja mäkinen, jolloin sen käyttö raskaalle rekkakalustolle tulee vaarantamaan kyläläisten turvallisuutta kohtuuttoman paljon. Tätä tiematkaa on noin 1 km, johon sisältyy **kapea jyrkänne tieosuus**, jossa jo henkilöautojen kohtaaminen varsinkin kelirikko ja talviaikaan on **erittäin vaarallinen**. Jo ehdotuskin tien käyttämisestä louheen kuljetukseen on täysin vastuuton ja outo.

Kylän uimaranta ja yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitettu Savirannan venesatama jäävät sekoittumisvyöhykkeen alueelle. Kalastajien omia pienvenepaikkoja on aivan Pitkänperän pohjukassa, joita ei ole hakemuksessa huomioitu mitenkään. Lahden pohjukkaa pitävät Kontiomäen taajaman asukkaat veneen pitopaikkana kalankudun aikana keväällä ja kesällä.

2. Vesitalouslupahakemus tulee hylätä, koska

a) hanke aiheuttaisi vesitalousmuutoksia

a) vedenlaatuun, b) kiintoainemääriin ja c) eläimistöön ja kasvikuntaan tavoilla, jota ei ole kuvailtu lain ja YSA 9-11 § vaatimalla tavalla ja hanke d) heikentäisi vesien laadun arvioinnin mahdollisuuksia oleellisesti.

Lupa vesistön pilaamiskiellon vastaiseen toimintaan ei ole mahdollinen, koska vesienlaatu ei saisi heiketä yhden tuotannonharjoittajan takia. Hakemuksessa ei ole huomioitu päästöjen määrää suhteessa aiheutuvaan vesienlaadun heikentymiseen. Louhinnan sijoittamisessa ja vesiensuojeluratkaisuehdotuksessa yhtiö ei ole ottanut huomioon alapuolisten vesistöjen **herkkyyttä kuormitukselle** sekä selvää riskiä siitä, ettei louhinnan jälkeen voi saavuttaa vesienhoitolain vesientilatavoitteita.

Arviointivelvoitteessa on kyse vesistövaikutusten kokonaisuudesta, johon yhtiön antamat tiedot eivät riitä. Paikka ei sovellu nykyisissä vesien suojelutavoitteissa louhintaan. Lupa aiheuttaisi mm. happamuuspiikkejä, jotka olisivat erityisen haitallisia kalastolle ja sen lisääntymiselle.

Hakija esittää röyhkeästi ELY-keskuksen vaatimia luparajoja kohtuuttomiksi ja muistuttaa, että alueen puroista ja ojista on mitattu luontaisesti korkeita nikkelpitoisuuksia, toden totta ja ne ovat peräisin koelouhinnas-

ta syntyneiden **jätevikasojen pintavalutuksen** jälkeisiä pitoisuuksia, joita ei ole puhdistettu mitenkään ja ne ovat valuneet Pitkänperänlahteen yli 15 vuotta. Hakija käyttää näitä mittaustuloksia **keppihevosena** alueen luontaisina pitoisuuksina ja toteaa ettei Pitkänpurossa ole kaloja, **miksi?**

b) hakija ei esitä käyttävänsä jätevesien puhdistuksessa parasta mahdollista tekniikkaa

Hakijan esittämät toimenpiteet eivät ole lähelläkään parasta mahdollista tekniikkaa ja tälle mm. luonnonsuojelullisesti erittäin aralle alueelle edes paras mahdollinen tekniikka ei riitä turvaamaan suojelutavoitteita.

Kevättalvella kaivosvedet lasketaan kuivaan ja jään patoamaan lahteen, jolloin ei tapahdu sekoittumista vähäistäkään määrää, joka vaikuttaa ratkaisevasti pohjaeliöstöön, viitasammakon talvehtimiseen ja kalastoon.

Tämän muotoinen toiminta ei voi olla parasta mahdollista käytössä olevaa tekniikkaa. Samoin ns. pintavalutuskenttäkäsittely **ei toimi talvella**. YVA-selvityksessä olisi pitänyt olla eri vaihtoehtoja jätevesien käsittelyyn tällaisella luontaisesti herkällä alueella. Hakijan esittämä vesien käsittelytekniikka ei sovellu Pitkänperän alueelle, on kehitettävä muuta!

3. Toiminnanaloituslupaa ei tule myöntää hakijalle

Toiminnan aloitusta ei saa hyväksyä missään tapauksessa edes vakuutta vastaan. Hakemuksesta puuttuu YSA 9 § mukaisia tietoja kuten imeytykseen sopivan alan maaperätutkimukset ja riittävät raskasmetallipäästöjen selvitykset sekä uraanipäästöt. Alueen kallioperän rikkonaisuus on todettu vain ”mutu tuntumalla” ja pohjavesipintojen lasku kuivattaisi läheiset Natura-alueet. Samoin kaivosalueen reunaojitukset voivat saada aikaan yläpuolisen lettosuon kuivamisen ja tuhoutumisen. Samoin hakijan esittämien suunnitelmien **aloittaminen tuhoaisi tiukasti suojellun Viitasammakon** elinalueen tai ainakin heikentäisi sitä, joten aloituslupaa ei voi myöntää ennen kaikkien selvitysten lainvoimaiseksi tuloa, koska suojelulajien **tuhoutumista ei voi palauttaa**.

Kaivoshankkeen YVA-ohjelman ja YVA-selostuksen **ristiriita** sekä mahdolliset **jääviysongelmat** tulisi selvittää, koska ne ovat **lainvastaisia**.

YVA-lain henkeä on törkeästi rikottu ja vastaavissa tapauksissa on KHO:n antamia ennakkopäätöksiä, joita ei ole huomioitu tässä lupaprosessissa. Hankkeesta on tehtävä uusi, kokonaisvaltainen YVA-selvitys.

Tällä sijainnilla nykytekniikalla ei ole mahdollista noudattaa oikein sekä vesipuitedirektiiviä että aiheuttamisperiaatetta, kun vesistö päästöjen YSL 6 § tulkinnassa ei arvioida erikseen tuotantoalueelta tulevien hiukkasten muuntumista vesistössä, esim. siltä osin kuin tuotantolupa johtaisi sekä Suomen oikeuskäytännössä että yhteisöläinsäädännössä tarkoitettuihin vesistöä kuormittaviksi jätepäästöiksi.

Tällä sijoituspaikalla ei ole mahdollista noudattaa nykytekniikalla riittäviä päästörajooja, jotka varmistaisivat lasku-uomien ja Oulujärven vesien laadun säilymisen riittävän hyvänä.

4. Edellä mainittuja lupia ei saa myöntää, koska sekä

a) kuivatus- ja b) päästövesien lasku Pitkänpuron kautta Oulujärveen sekä c) tuotannon päästöt, etenkin pöly, aiheuttaisivat välittömästi KOHTUUTONTA HAITTAA ja RASITUSTA naapurisuuslain mukaisesti ("NaapL", Laki eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26).

4a) Valmistelu ja käyttöönotto tulee kieltää YSL 42 § nojalla:

*"42 § (17.6.2011/647) **Luvan myöntämisen edellytykset***

Luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa; 3) edellä 7–9 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. ... Sijoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä 6 §:ssä säädetään..."

4a+b) Yhtiölle ei tule antaa ruoppaus- eikä jäteveden johtamislupaa.

4b) Varsinainen vesiensuojeluratkaisu on tehoton. Purkuvesien lasku Oulujärveen on ehdottomasti kielllettävä NaapLain 4 § nojalla: *"Likavettä älköön niin kaadettako tai johdettako älköönkä jätteitä pantako sellaiseen paikkaan, että naapurille tai muulle lähellä asuvalle sen kautta aiheutuu haittaa."* Yhtiön lupahakemus ei perustu myöskään ympäristön-

suojelulakiin, kun yhtiö ei aio hakemuksen mukaan käyttää parhaita mahdollista tekniikkaa tai käytäntöjä (BAT, BEP).

4a+b+c) Tuotannon päästöt aiheuttaisivat yhdessä NaapL mukaisen kohtuuttoman haitan.

Samoin lain 17 § mukaisesti toiminta on sijoitettu mahdottomalle paikalle ja mitoitettu niin suureksi, ettei hakija pysty **käsittämään tai torjumaan päästöjä omalla maallaan**. NaapL 17 § (4.2.2000/90) sanoo: *”Kiinteistöä, ... ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä...hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusä ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, ääriästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.”* Yhtiön lupahakemuksen toiminta aiheuttaisi 17 § mukaista **kohtuutonta räsitusä** kahta reittiä: suoraan ilmaitse ja lupatoiminnalla haettavasta rahtiliikenteestä. Niiden molempien pöly kohdistuisi pihapiireihin ja vesistöihin. Samoin molemmista johtuva melu vaikuttaisi oleellisesti viihtyvyyteen, kiinteistöjen arvoa kohtuuttomasti vähentäen. Yhdessä nämä haitat muodostavat kohtuuttoman räsituksen, jota ei ole lievennettävissä riittävästi lupaehdoin, vaan hakemus tulee hylätä nimenomaan paikalle sopimattomana toimintana (93 ha).

Yhtiö ei ole hakemusselostukseen riittävästi huomioimut NaapL 17 § tarkoittamia paikallisia olosuhteita, ja kuinka yhtiön toiminta muuttaisi pysyvän ja mökkiasutuksen olot. Räsituksen voimakkuus riippuu etäisyydestä, mutta yhtiö ei ole esittänyt keinoja, jolla ääriä-, pöly-, melu-, ja vesistöhaitat saataisiin eliminoidua. Riski siitä, että kaivos aiheuttaa pysyviä muutoksia lähivesille ja järvenlahdille on itsessään riittävä syy, miksi hakemus tulee hylätä. Sen sijaan NaapL 18 § (4.2.2000/90) tarkoittama mahdollisuus lopettaa toiminta, ei ole mielekäs, koska haittaa ja räsitusä ei ole korvattavissa rahalla. Esimerkiksi haitta lahtien vesienlaadulle estää muiden vesienhoitotoimien hyödyn: *”Se, jonka toiminnasta on aiheutunut kohtuutonta räsitusä, ... tai, jos räsituksen poistaminen ei muutoin ole mahdollista, lopettamaan toiminnan kokonaan ja korvaamaan räsitusästä aiheutuneen vahingon.”* **Muistutamme yhtiötä, että NaapL 17 § tarkoittamien paikallisten olosuhteiden takia yhtiö voi**

joutua korvausvastuulliseksi ympäristövahingosta (ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua laki 737/1994).

5. Vaatimukset

Tämän muistutusasiakirjan liitteenä ovat aikaisemmat kannanotot, joissa olen tuonut yksityiskohtaisemmin asioita esille vuosien aikana ja linja ei ole muuttunut tippaakaan myönteisemmäksi, tämän hetkinen ”kaivosteatteri” ei luo uskoa kaivosteollisuuden ympäristöystävällisyyteen. Valtavat paperikasat, joita konsultit suoltavat ovat käytännössä vain paperia ja ovat kaukana **todellisesta elämästä**. Nyt tarvitaan maalaisjärkeä avuksi!

Mieslahden kaivoshankkeen **ympäristövaikutukset** ovat huomattavia. Hakemusasiakirjat eivät sisällä riittävää YVA-selvitystä ja ne sisältävät selkeitä **virheitä ja puutteita**. Hakijalle ei tule myöntää ympäristö- ja vesitalouslupaa kaivostoiminnan aloittamiseen eikä aloituslupaa muutoksenhausta huolimatta, eikä aloituslupaa takuita vastaan.

Omistamamme kiinteistö on selvityksenkin mukaan **jatkuvan haitan** omaavalla alueella. Hakemuksessa todetaan, että alueella on odotettavissa negatiivisia pysyviä vesistövaikutuksia sekä pöly-, melu, ja värinähaittoja. Imagohaitat ovat kaikkein isoimmat lomakiinteistöjen menetyksinä. Vaadimme, että kiinteistöämme koskeva arvon **muutos** korvataan täysimääräisesti tai vaihtoehtoisesti kaivosyhtiö **lunastaa** kiinteistöni sen täydestä arvosta. Rantakiinteistöjen kohdalla **arvonmenetys** on täysin vesistösidonainen haitta, koska koko kiinteistön arvo perustuu vesistön käyttöön eli vaadimme, että lupaviranomainen käsittelee vahingonkorvausvaatimuksen prosessiin kuuluvana (vesilaki 13 luku 1§, 9§, 17§). Kiinteistön arvo tällä hetkellä noin 150 000 euroa ja hakijalle tulee määrätä korvaus, joka vastaa täysimääräisesti kiinteistöni arvoa. Varaamme mahdollisuuden selvityksen tekemisen kiinteistön arvosta, jos hanke etenee.

Kajaani 19.11.2012

Alpo Hurskainen

Anja Hurskainen

Liitteenä Aikaisemmat kannanotot

Mieslahden Kaivospiirin
Haitta-alueen Harrastajat

Alpo ja Anja Hurskainen
Jalastie 19 A 1
87250 KAJAANI

KANNANOTTO MONDO MINERALS OY KAIVOSHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Katsomme, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkoituksena on edistää toteutettavaksi esitetyn hankkeen ympäristövaikutusten arviointia ja vaikutusten yhtenäistä/kokonaisvaltaista huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten/asianosaiten tiedonsaantia ja heidän vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksiaan.

Tämä arviointiselostus on tehty eri tarkoitusta varten. YVA-ohjelmasta annetun runsaan kielteisen palautteen vuoksi kaivospiiri on "pilkottu" 1/4 osaan kaivoksen koko valtaus-alueesta ja karsittu ohjelmasta pois pahimmat ongelmakohdat, jotta aloituslupa saataisiin. Arviointiselostus on tehty täysin kestävämmälle pohjalle huomioimatta aikaisempaa oikeuskäytäntöä (KHO) ja lausunnoissa annettua viranomaisohjausta.

Tässä arviointiselostuksessa on jätetty huomioimatta sosiaaliset vaikutukset paikallisiin ihmisiin ja kaivosympäristön tuomat isot ongelmat heidän normaaliin elämään. Asioita on tutkittu vain ja ainoastaan kaivostoiminnan käynnistämisen ehdoilla, jotta ympäristölupa saataisiin sutjakkaaasti.

Paikallisten ihmisten aliarvioiminen ja yli 20 vuotta jatkunut epätietoisuus roikottamalla asukkaita löysässä hirressä olisi pitänyt ratkaista kokonaisvaltaisesti ottamalla koko valtaus lupakäsittelyyn. Tämä toimintalinja on ihmisarvoa alentavaa muiden lakien kiertämistä kaivoslain voimalla.

Kaivoksen vaikutusalueella asuvien vapaa-ajan kiinteistöjä omistavien ihmisten aliarviointi alkoi jo kaivoksen koelouhintaluvan yhteydessä ohittamalla heidät täysin, samoin koemittauksissa ja kiinteistöjen ennakkotarkastuksissa ennen louhintaräjähdyksiä, vaikka alueen virkistyskäyttö on herkin ja kaivostoiminnasta eniten häiriintyvä alueen käyttömuoto.

Arviointiselostuksessa on runsaasti erilaisia asiavirheitä, joiden korjaaminen/perustelut vaatisivat lähes koko arviointiohjelman kirjoittamisen uudelleen, joka ei liene tarkoitettu tehtäväksi kaivostoiminnasta haitat kärsivän talkootyönä kaikkien muiden ylimääräisten kustannusten lisäksi, joten otamme kantaa vain yleisellä tasolla hankkeen tässä vaiheessa seuraavasti:

Hankevaihtoehdot

YVA-ohjelman mukainen arviointiselostus kaivoksen kokonaisvaikutuksista on muutettu ns. aloitusversioksi, siksi todellisia hankevaihtoehtoja ei ole kuin VE1, koska VE 2 mukaisesti kaivoksen toiminta päättyisi 6 vuoden kuluessa. Vaihtoehto olisi parempi paikallisille asukkaille, mutta 3/4 osaa malmiosta jäisi käyttämättä. Esittelytilaisuuksissa kaivospäällikkö on todennut, että yhtiö haluaa tietenkin käyttää koko valtauksen hyväkseen eli arviointiselostuksen "palastelu" on erittäin kestävä yritys kiertää Natura-ohjelma, sosiaaliset/taloudelliset vaikutukset. Tämän arviointiselostuksen vaihtoehdot ovat aivan teennäisiä, ei edes vertailussa ole mainittu eroja vaikutuksissa, eikä 0-vaihtoehto sisällä koelouhinta-alueen jättekivikasojen valuma-/ suotovesien jälkihoitoa, jotka ovat valuneet käsittelemättöminä noin 15 vuotta Pitkänperänlahteen Oulujärveen ja näitä louhoksen valuma vesinäytteitä verrataan päästöihin. Edellä mainituilla perusteilla arviointiselostus ei täytä YVA-lain perusteita, koska hankkeen kokonaisvaikutuksia luontoon, ihmisten elämiseen ja asumiseen kaivospiirin ympäristössä ei voida arvioida tutkimalla vain yhtä nurkkaa kaivoksesta.

Ihminen, maankäyttö ja asutus

Kaivospiirin ja sen ympärillä olevan haitta-alueen luonne, imago, ominaisuudet ja niiden mukana käyttö muuttuvat. Miksi alueen sosiaaliset ja taloudelliset hättävähaitat kiinteistöjen omistajiin, kalastajiin sekä eri ammattiharjoittajiin on jätetty kokonaan arvioimatta. Ylimalkaisesti on todettu, että asukkailla on paljon pelkoja haitoista, mm. kiinteistöjen arvon laskusta. Olisi kohtuullista esittää, että kaivosalueen suunnitteluvaiheessa romahduttaa ympäristökiinteistöjen arvot. (Kaivospäällikkö totesi esittelytilaisuudessa, että ei ole näyttöä arvon alenemisesta avolouhosten ympäristöissä, kun kiinteistöjä ei ole myyty - miksi ei ole myyty- ei taida olla ostajia!!)

Arviointiselostuksessa on maininta, että hanke on maakuntakaavan mukainen. Maakuntakaavassa on pistetieto kaivosalueesta ja ohjeena, alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä. Kaivospiiri on juuri laaditun Oulujärven rantaosayleiskaavan alueella osittain, mutta kaavan ja kaivospiirin yhteensovittaminen on jätetty tekemättä. Samoin tästä arviointiselostuksesta kaivoksen aiheuttamat vaikutukset yleiskaavan ”sisältöön” on jätetty arvioimatta ja siten hanke ei voi olla maakuntakaavan mukainen. Rantaosayleiskaavan ja tämän arviointiselostuksen on laatinut sama konsultti eli Pöyry, hankkeiden yhteensovittamista erillisessä kappaleessa on ympäristökeskus lausunnossaan vaatinut. Lisäksi yleiskaavan virallisesti nähtävänä ollut versio ei sisältänyt kaivospiirin rajausta ollenkaan, mutta on lisätty ”jossain” vaiheessa vahvistettuun kaavaan. Onko toiminta ollut maankäyttö- ja rakennuslain mukainen.

Lisäksi arviointiselostuksen kartoista puuttuu Pitkänperän vapaa-ajan kiinteistöistä merkittävä osa, johon asiaan ympäristökeskuksen lausunnossa on vaadittu selvitystä, vaan ei ole tullut. Tekstiosassa on maininta, että ympäristössä on asuttuja taloja ja mökkejä. Todellisuudessa kapean lahden molemmat rannat on tiheään rakennettuja ja lisäksi haitta-alueelle sisältyy 2 kpl matkailupalvelun aluetta sekä lukuisia uusia vakituisten asumisen rakennuspaikkoja.

Tämä kaivospiiri on erityisen ongelmallisessa paikassa luonnonsuojelualueiden, vakituisten asutuksen ja tiheän vapaa-ajan asutuksen keskellä, jolloin kaikki vaikutukset ovat erittäin merkittäviä, toisin kuin arviointiselostuksessa on vain toistettu ei merkittäviä, ei merkittäviä, joiden perustelut ontuvat pahasti tai niitä ei ole tuotu esille laisinkaan.

Vesistöt

Päästöt vesistöön on selvityksessä kuitattu, että ei merkittäviä, kuinkas muuten. Kaivosalueen vesi saataneen puhdistettua siedettäväksi, mutta miten pölyämisestä ja jätekivikasojen suotovesistä tulevat metalli- ym. kuormitukset poistetaan, sitä tarina ei kerro. Merkittävimmät tiedossa olevat myrkyt, kuten arseeni- ja nikkelipitoisuudet vain kaksinkertaistuvat, mutta ovat johonkin verrattuna lieviä. Arseeni on syöpää aiheuttava myrkyt. Nikkeli aiheuttaa allergiaa jo pieninä pitoisuuksina yms. Typpiyhdisteitä tulee lisää jne. Kaikki ylimääräinen kuormitus on liikaa herkkään ja monikuormitteiseen matalaan virkistyskäyttövesistöön, jossa pitäisi vielä matkailuakin lisätä.

Pitkänperänlahti on matala, talvella kuiva eli jää on pohjassa ja luonnonvirtaamat erittäin pieniä. Kaivoksen kuivatusvedet joudutaan pumppaamaan myös talvella, jolloin ne virtaavat lumen/jään päälle ja jäävät paikoilleen eli ei tapahdu sekoittumista. Lumen ja jään sulassa päästöt painuvat pohjaan, josta pikkuhiljaa alkavat sekoittua lisääntyvään vesimassaan. samaan aikaan kevätkutuiset kalat laskevat mätinsä pohjaan. Mikä mahtaa olla lopputulos, asiantuntijoiden mukaan kalan kutuun vaikuttaa hyvin herkästi pienetkin pitoisuudet. Pitkänperänlahti on tärkeä luontainen kutualue usealle kalalajille Oulujärven alueella. Kalojen metallipitoisuutta ei ole tutkittu, vaikka 15 vuotta koelouhokselta on valunut suotovesiä ilman puhdistusta. Pitkänperä on keväisin erittäin monen kalastajan pyydysten pitopaikka nykyään, josta saatava kalamäärä on merkittävä. Onko tulevaisuudessa näin? Rantaosayleiskaavassa pitkänperänlahti on noteerattu monin erilaisin luonnonarvoin, mutta tämä arviointiselostus kuittaa jälleen, ettei merkittäviä luontoarvoja. Onko sovitettu kaavaan??

Kylmämpuro ja Pitkämpuro menettävät luontoarvonsa kokonaan eli kalat, eläimistö, kasvillisuus poistuvat tai muuttuvat aivan erilaisiksi. Kylmämpuron viereen mahdollisesti tuleva läjitysalue laskee valuma- ja suotovedet puhdistamattomana puroon ellei rakenneta erillisiä käsittelyaltaita samoin jätekasan pölyt ohjautuvat pinta- ja sulamisvesinä puroon, joka laskee kylmänlahteen.

Luonto

Rakentamiskohteista luonto poistuu, muttei ole merkittävää. Epäsuoria vaikutuksia Natura-kohteisiin ja liito-oravan elinalue "supistuu" sekä muut eläimet lähinnä karkottuvat. Näillä lauseilla on luontoarvoja käsitelty. Natura-arviokin on tilaaja painotteinen, ettei esimerkiksi Kylmämpuron varteen ja Natura-alueen tuntumaan tulevan läjityskasan pölyämistä ole huomioitu ollenkaan, vaikka muissa vastaavissa hankkeissa pölyn on todettu leviävän 100-500 m leveälle kaistalle ja on todettu pölykeräytymän olevan merkittävän sekä vaikuttavan kasvillisuutta muuttaen. Lisäksi syvän kaivosaltaan ja purouoman välistä kallion rikkonaisuutta, ei ole tutkittu eli onko vaarana Natura-alueen kuivuminen ja tuhoutuminen. Natura-alueiden suojelemiseksi tehty valtava työ ja arvostus on nyt todella koetuksella, jos suojelun ylitse kävellään menen tullen tälläisillä perusteilla, niin kenen luottamus luonnonsuojelutoimintaan pysyy jatkossa uskottavana.

Melu ja värinä

Vaikutusarvioinnissa todetaan, että 1,5 * 2 km alue muuttuu hiljaisesta ei hiljaiseksi ja lisäksi on kartoilla esitetty melun mallinnusohjelmilla ajettuja melukäyriä. Kerrotaan myös tulosten olevan ohjelman "antamia" jatkuvan melun keskiarvolukemia, mutta ei kerrota millä arvoilla konetta on ohjattu. Arviointiohjelmassa esitetyt meluraja-arviot näyttivät riittämättömiltä, mutta nämä käyrät on todella taiottu minimiin. Paikallisena asukkaana eri sääoloissa/eri vuoden aikoina erilaisia ääniä kuunnelleena ja vastaavan kokoisia hankkeita kokeneena nämä meluarvot suorastaan ärsyttävät ja voi vain todeta, etteivät kerro totuutta. Ensinnäkin vallitsevia tuulia ei ole huomioitu, ei vuodenaikoja, erilaisia sääolosuhteita, läjityskasojen päällä tuuliolosuhteet ovat aivan erilaiset kuin maanpinnalla ja myötätuuleen ääni kantautuu hyvinkin pitkälle, jos siihen lisätään avoin järven pinta, niin jopa melukäyrät menee uusiksi. Niin sanottu impulssimelu on kaikista häiritsevintä ja tämä melun muoto olisi pitänyt mitata, samoin melun maksimiarvot. Onko kiven murskaus mukana mittauksessa ja miksi eri työvaiheita on jaettu osiin, jolloin on saatu keskiarvolukemia alaspäin.

Koelouhinnan aikana mitattiin värinää saadun tiedon mukaan 1 pisteestä Tololan talosta, mutta maasto-olosuhteiden mukaan mittauspiste oli aivan väärä, josta ei sitten värinää havaittu. Oikea mitauspaikka olisi ollut toisella puolen louhosta 2 vakinaista asuintaloa, jotka sijaitsevat savikerrostuman päälle perustettuina ja talvella jäänyt savikerros siirtää värinää arvaamattomasti. Lisäksi toisella puolen pitkänperänlahtea vapaa-ajan asuntoja on perustettu suoraan saman kalliovyöhykkeen päälle, josta koelouhintaa tehtiin. Koelouhinnasta ei tiedotettu vapaa-ajan asunnon omistajille ja omistajia ei ole ollut paikalla. Koelouhinta päätöksessä oli tieto, että lahden rannalla on yksi mökki !!

Ylimääräisessä esittelytilaisuudessa oli värinämittausten asiantuntijakonsultti ja hän myönsi, ettei värinämittaus antanut luotettavaa kuvaa, koska mittausanturit eivät olleet oikeilla paikoilla. Tällä perusteella osallisten on mahdoton arvioida tehtyjen johtopäätösten oikeellisuutta. YVA-menettelyn tulisi olla avointa ja vuorovaikutteista sekä sanalliset arvioinnit tulee perustella olettamusten sijaan.

Miksi koelouhinnan aikana ei tehty melumittauksia, niin olisi saatu todellista tietoa melusta. Melu- ja värinämittaukset on uusittava ympäristöluvan myöntämistä, jos hanke etenee niin pitkälle. Arviointiselostuksessa on mainittu moneen kertaan, että melua syntyy vain päiväsaikaan klo 6-22. Milloin on ilta ja milloin aamu? Lain mukaiset meluarvot on annettu välille klo 7-22 ei 6-22. Kaivoksen ympäristö on pääasiassa vapaa-ajan asutusaluetta, jolle jo lain mukaan on annettu paljon alhaisemmat melurajat. Samoin luonnonsuojelualueille, jotka sijaitsevat aivan kaivoksen tuntumassa. Virkistysmielessä hankitut kiinteistöt, joilla oleskelu tapahtuu lomilla ja viikonloppuisin sekä iltaisin, ei siis 22-7 välillä. Melualueella ei tosiaankaan voi virkistyä, voi vain sairastua, miksi näin.

Maa- ja kallioperä

Arvokkaaseen ofioliittiin ja muihin arvokkaisiin kallioalueisiin liittyviin vaikutuksiin tulisi saada lausunnot eri tahoilta, ei riitä GTK:n lausunto, koska toimivat konsultteina kaivosyhtiöille ja saavat tulonsa osittain heiltä eli ovat tällaisiin lausuntoihin jäävejä. Tulevaan maa- ja kallioperään tulee vaikuttamaan jätekiven läjitys. On esitetty, että läjitetään kivilajeittain, mutta ei käytännön suunnitelmaa, miten erilaisten kiviainesten erottelu tapahtuu ja miten estetään erilaisten happojen ym. myrkköjen liukeneminen maa- ja kallioperään. Asia on selvitettävä ympäristölupahakemuksessa.

Rantojen käyttö ja kalatalous

Taas on selostuksessa arvioitu vaikutus vesistön käyttöön vähäiseksi. Pitkänperänlahden imago muuttuu luonnonympäristöstä kaivosteollisuusympäristöksi kaikkine päästöineen ja meluineen. Onko se vähäinen muutos, jos ihmiset kaikkoavat rannoilta ja kalastus ei kiinnosta, itsesuojeluvaisto. Keväällä nikkeli- ja arseenipitoinen vesisekoitus ei houkuttele kokeilemaan kalataloutta, mahdolliset kalastajat (kuten myös kotitarvekalastajat) joutuvat vastaamaan kysymykseen mistä on pyydetty, ei kai vaan Mieslahdesta ja vieläkö Pitkästäperästä eli lahjoita vaan Mondo Minerals Oy:lle. Näin ne menevät ja ovat menneet kautta historian nuo kala-asiat, historia toistaa itseään.

Maisema

Yleensä maisemasta ei kannata puhua, kun on kyse jäteläjityksestä (EU:n alueella 3 suurimmat jätevuoret syntyvät kaivosten jätekievistä, joissa muhii arvaamattomat yhteisvaikutukset). Lahnasjärven kaivoksen maisemakasat ovat mallina, joista jokainen voi määritellä maisema-arvoja.

Liikenne

YVA-selostuksessa on esitetty vaihtoehtoja kaivoksen lähiliikenteestä, jotka yhtiö voi ottaa käyttöön pienillä kustannuksilla. Liikenne-vaihtoehtoista puuttuu selkeästi rautatie-vaihtoehto, jonka poisjättäminen vertailusta olisi pitänyt vähintäänkin perustella. Kuljetusreitit tehtaalle on esitetty ylimalkaisesti, koska Sotkamon/Vuokatin läpi kulkevasta reitistä Sotkamon kunta on ottanut kielteisen kannan, vaikka kunta on ainoita hankkeesta hyötyviä osapuolia. Toinen vaihtoehto Kajaanin kaupungin läpi tulee aiheuttamaan keskustelua, jos hanke etenee niin pitkälle. Lisäksi arvioinnissa on ymmärtääkseni käytetty laskelmissa vain täysiä rekkoja, mitä kuljettavat paluukuormassa?

Lopuksi toteamme, ettei tässä kannanotossa ole kuin päällimmäiset huolet ja murheet kaivoshankkeen tiimoilta. Lisätieto, joka lisääntyy koko ajan tuottaa lisää tuskaa, mutta vain vahvistaa vastustusta hankkeen johdosta ja olemme valmiina taistelemaan viimeiseen tappiin. Hanke tuntuu yhdistävän alueen vakinaisia ja vapaa-ajan asukkaita, joten tulemme olemaan yhdessä aika vahva vastustaja ulkomaiselle ympäristön pilaajalle.

Muun muassa edellä mainituilla perusteilla Oulujärven Mieslahden rantaan luonnonsuojelualueiden keskelle ja vapaa-ajan asutuksen sekä ympäröivän vakituisen asutuksen keskelle suunniteltu valtavan suuri, vaarallinen, luonnon avolouhos, jonka vaikutuksia luontoon voidaan vain arvailla tulisi jättää toteuttamatta eli toimia ehdottomasti 0-vaihtoehdon mukaan. Vastustamme hanketta aika lailla samoilla perusteilla, kuin YVA-ohjelman kannanotossamme, joten liitteenä edellinen mielipiteenilmaisu.

Alpo ja Anja Hurskainen

Jalastie 19 A 1

87250 KAJAANI

puh. 0400-280297

MUISTUTUS

Dnro PSAVI/17/04.08/2011

24.11.2011

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Linnankatu 1-3
PL 293
90101 Oulu

MUISTUTUS MONDO MINERALS B.V. BRANCH FINLANDin MIESLAHDEN KAIVOKSEN YMPÄRISTÖ- JA VESITALOUSLUPAAN

Omistamme vapaa-ajan kiinteistön (Rantakoto 578 – 405 – 12 - 33) Mieslahden Pitkänperässä noin 2 km päässä suunnitteilla olevasta kaivoksesta ja haluamme tuoda esille suunnitellusta kaivospiiristä meille aiheutuvat haitat, vahingot sekä mahdolliset vahingonkorvausvaatimukset.

YVA-ohjelma oli laadittu lähes kaikkien yhtiön alueella olevien kaivospiirien alueelle, jota YVA-viranomainen oli vaatinut. Ohjelmasta esitimme kannanoton, joka on tämän muistutuksen liitteenä.

YVA-selostus on laadittu ns. karsittuna aloitusversiona alueen kaivospiirien kokonaisvaikutuksista. Yhteysviranomaisen lausunnossa mainittiin, että hakija on "kehittänyt" kaivoshanketta, eikä tarvitse kaikkia varattuja kaivosalueita. Kuitenkin kaivospäällikkö yleisötilaisuudessa sanoi, että tietysti koko kaivospiirin malmivarannot yhtiö tulee hyödyntämään. Kannanottomme YVA-selostuksesta on tämän muistutuksen liitteenä, jotta samoja muistutusasioita ei tarvitsisi kirjoittaa uudelleen ja samalla voi verrata onko YVA-selostuksesta annetussa viranomaislausunnossa asioita huomioitu.

YVA-selostus on tehty täysin kestävämmälle pohjalle huomioimatta aikaisempaa oikeuskäytäntöä (KHO) ja kirjallisissa lausunnoissa annettua viranomaisohjausta YVA-selostuksen kokonaisuuden kattavasta selvitystyöstä, eikä voida hyväksyä tehtyä "palastelua", koska se on vastoin YVA-lakia. YVA-selostuksessa oli lisäksi niin paljon puutteita ja oletuksia, joita ei ole korjattu hankkeen lupahakemuksessa. Lisäksi YVA-selostuksen jälkeen hakija on pannut vireille kaksi uutta kaivospiirihakemusta, joilla aletaan heti laajentaa toiminta-aluetta ja hyödyntää eri mineraaleja. Uudessa kaivospiirihakemuksessa hakija on ilmoittanut hyödyntävänsä talkin lisäksi nikkelimalmia. Yhteysviranomaisen lausunnossa YVA-selostuksesta on todettu, että YVA-menettelyn uusiminen on otettava harkittavaksi, mikäli hanke laajenee myöhemmin. Lupahakemukseen on tullut myös YVA-selostuksen jälkeen **uraanipitoisuus**, josta ei ollut mainintaa YVA-ohjelmassa tai -selostuksessa. Näillä perusteilla hankkeesta tulee tehdä uusi kattava YVA-arviointi.

Ympäristöhaitat – Tämä kaivospiiri sijaitsee erityisen ongelmallisessa paikassa Natura- ja luonnonsuojelualueiden, vakituisen asutuksen ja tiheän vapaa-ajan asutuksen keskellä, jolloin kaikki kaivostoiminnan hättävähaitat ovat erittäin merkittäviä, toisin kuin lupahakemuksessa on vain toistettu ei merkittäviä, ei merkittäviä, joiden perustelut ontuvat pahasti tai niitä ei ole tuotu lainkaan esille. Kaivospiirin ja sen ympärillä olevan haitta-alueen luonne, imago, ominaisuudet ja niiden mukana käyttö muuttuu. Sosiaaliset ja taloudelliset hättävähaitat rakennettujen kiinteistöjen omistajiin, kalastajiin sekä eri ammattienharjoittajiin on jätetty kokonaan huomioimatta.

Hakijan suhtautumisen paikallisiin ihmisiin tuo esille mm. luettelo, jossa on kiinteistörekisterin mukaiset haitta-alueen kiinteistöt ja omistajat, mutta ei ole selvitetty rakennettuja kiinteistöjä. Vakituksia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä sekä rakentamattomia rantarakennuspaikkoja ei ole selvitetty, ilmeisesti metsän puusto ja alueella asuvat sekä vapaa-aikaansa viettävät ihmiset ovat samanarvoisia hakijan papereissa eli jos pysyvät hengissä, niin ei aiheudu merkittävää haittaa. Lupahakemuksessa ei ole oikeasti selvitetty haitta-alueen asutusta eli on mainittu muutama vakituisesti asuttu talo ja muutamia mökkejä. Todellisuudessa hakemuksessa esitetyllä haitta-alueella on noin 25 rakennettua kiinteistöä ja saman verran kaavoitettuja uusia rakennuspaikkoja eli yhteensä noin 50 haittoja kärsivää kiinteistöä, joiden mukana kärsiviä asukkaita reilusti yli 100. Tässä yhteydessä voi mainita haitta-alueen kiinteistöjen arvon alentuneen kaivoshankkeen johdosta jo tällä hetkellä noin 50 % (paikallisen kiinteistövälittäjän antama harkittu arvio). Lisäksi haittavaikutukset pitkällä aikavälillä koskevat Mieslahtea sekä koko Oulujärveä (Maakuntajärvi).

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön- Aluksi haluamme todeta, että hakemuksen vesistövaikutusten arviointi ja siihen liittyvät perustiedot ovat täysin "metsässä" eli osion laatija ei ole käynyt alueella tai tiedot ovat väärän järven väärästä lahdesta ja se on todella surullista.

Pitkänpurosta mainitaan, että siinä on jo nykyisellään kohonneita nikkeli- ja arseenipitoisuuksia. Tulisi mainita, että pitoisuudet johtuvat 1990- ja 2000-luvuilla tehdyistä koelouhoksista, jotka ovat valuttaneet myrkyjä puroon ja järveen. Pitkänperänlahdessa ja pohjasedimentissä on varmasti kohonneita pitoisuuksia, joista nyt otetaan vertailuarvot tuleviin "sekoituksiin", onko tämä oikein. Hakemuksessa Pitkänperän keskivedenkorkeudeksi on esitetty 123,70 ja virhettä on noin 1 m:ä.

Uskotellaan, että vesien johtamista voidaan välttää vähävetisinä kausina ja samalla esitetään, että ylivirtaamakausina tasausaltaat eivät tule riittämään, vaan jätevedet on pakko juoksentaa ohi ns. puhdistuksen. Vesienkäsittelyalue on aivan liian pieni toimiakseen kunnolla ympäri vuoden.

Mainitaan, että suurimmillaan kuormitus on huhtikuussa ja sulamisvesiä on liikkeellä eniten sekä laimeneminen on tehokkainta. Oulujärven säännöstely tarkoittaa sitä, että Pitkänperänlahti on kuiva, vain pienen ojan pohjalla lirittää sulamisvesiä lumesta ja jäädästä, joiden sekaan on koko talvi pumpattu korkeita pitoisuuksia sisältävää vesimassaa, joka on jäänyt. Mielenkiintoista olisi tietää mitä arvoja on syötetty mallinnusohjelmaan, kun on saatu samat sekoittumiskäyrät kuin heinäkuun runsailla vesitilavuuksilla. Oulujärven säännöstelyn ja kaivosvesien yhteisvaikutus tulee tuhoamaan Pitkänperänlahden luontoarvot (kutualueet, kalasto, linnusto, vesieläimet, kuten viitasammakko), koska matala- ja rehevöitynyt lahden perä on hyvin herkkä lisäpäästöille. Kaivosvedet lisäävät väistämättä rehevöitymistä, joka osaltaan heikentää veden vaihtumista ja tämä yhtälö saa aikaan lahdenperän umpeen kasvamisen sekä muuttamisen liete- ja saostusaltaaksi. Tämä on ilmeisesti tarkoituskin, koska 1970-luvulla koko Pitkänperänlahti oli erään kaivosyhtiön suunnitelman mukaan padottu noin 4 metriä Oulujärven pinnan yläpuolelle ison rikastamon selkeytysaltaaksi (optio).

Oulujärven rantayleiskaavassa Pitkänperänlahdelle on merkitty runsaasti merkittäviä luontoarvoja ja ympäristölupahakemuksessa on esitetty, ettei toiminnasta tule merkittävää haittaa. YVA-selvityksen jälkeen on tullut uutena asiana suojellun viitasammakon laaja elinpiiri, johon on vain esitetty arvailuja kuinka kaivostoiminta siihen vaikuttaa. Tämäkin asia vaatii lisää selvityksiä.

Kevätkutuisten kalojen kutupaikkojen sijoittuminen juuri päästöjen sekoittumisalueelle on suuri riski kudun onnistumiselle (asiantuntijoiden mielestä kudun onnistuminen on erityisen herkkä päästöille) Hakija on tuonut esille Oulujärven vesienhoitosuunnitelmassa olevan irrallisen lauseen eli vesienhoitosuunnitelmassa tehdyn luokituksen mukaan purkuvesistö on hyvässä tilassa ja tavoitteeksi on asetettu sen säilyminen nykyisen kaltaisessa tilassa. Pitäisi tietää, että "vesistö" ei ole sama kuin

Pitkänperänlahti, joka on erittäin herkkä mataluutensa ja muotonsa sekä luontoarvojen kanssa. Siksi kaivoksen kuormitus heikentää lahden tilaa merkittävästi jo pienilläkin lisäpäästöillä, joka tarkoittaa sitä, että mahdollisen kaivoksen jätevedet on johdettava eri purkupisteeseen. Vesistön käyttöön liittyy lähes kaikki vapaa-ajan asutuksen tarpeet alueella. Uiminen, saunavedet, virkistyskalastus ja luonnon rauha ovat asioita, jonka ympärille vapaa-ajan asutus nivoutuu, jos näitä asioita ei voi toteuttaa, niin rantakiinteistön arvo häviää kokonaan ja siitä tulee vain rasite. Vesistön arvon menetyks on mittava vahinko ja aiheuttaa ison korvausveloitteen aiheuttajalle.

Vaikutukset luontoon ja natura-alueisiin- Arvokas, monimuotoinen luontoympäristö muuttuu hiljaisesta ei hiljaiseksi kaivosteollisuusympäristöksi. Se on todella suuri ja merkittävä muutos. YVA-selostusta varten ei ole tehty tai ainakaan tuotu esille tutkimusta kallioperän rikkonaisuudesta ja maaperän veden johtavuudesta noin 60 metriä syvän louhoksen ympärillä. Koelouhoksen kallion rikkonaisuus on silmiinpistävä selvä. Lisäksi kallion räjäytykset vaikuttavat halkeamiin. Natura-alueiden kuivuminen ja samalla tuhoutuminen on suuri vaara tässä kohteessa. Natura-alueiden kuivumisia on tapahtunut isojen maa-ainesotopaikkojen ympärillä, joista on tutkimuksia käynnissä.

Natura-alueiden hidas tuhoutuminen voi myös tapahtua pölyämisen seurauksena, koska alueet sijaitsevat lähellä louhosta ja etenkin korkeiden läjitysalueiden läheisyydessä. Läjittäminen talvipakkasella korkeaan kasaan ja tuulen voimakkuudesta riippuen hieno kivipöly etenee laajalle alueelle (käytännön kokemuksia asiasta varmasti on olemassa) ja sama ongelma on myös melun kannalta. Pölyn laskeutumispaikka on arvailujen varassa ja jos se sattuu uhanalaisen kasvin (50 kpl) kasvupaikalle, niin alue peittyy lyhyessä ajassa pölyvaippaan ja luultavasti tuhoutuu. Natura-alueiden suojelun eteen on tehty valtava työ ja arvostus ovat nyt todella koetuksella säilyykö luottamus luonnonsuojelutoimintaan uskottavana. Hakemuksessa nämä asiat eivät ole merkittäviä.

Melu ja tärinävaikutukset- koelouhinnan aikana ei "jostain" ihmeen syystä tehty melu eikä tärinämittauksia, vain ammattikoulun oppilastyönä yksi tärinäanturi oli asennettu aivan väärään paikkaan (asiantuntijankonsultilta saatu tieto esittelytilaisuudessa), josta ei tärinää havaittu. Melu ja tärinämittaukset tulisi tehdä ennen luvanmyöntämistä eri paikoista. Lähes avokalliona oleva pohjoisranta Pitkänperänlahdesta olisi oikea paikka mittaukselle, koska alueella sijaitsee kevyesti perustettuja rakennuksia, joiden perustukset voivat olla vaarassa. Samoin eteläranta tulisi **mitata**, koska alue on savi-/ silttivyöhykkeellä, joka siirtää tärinää maan ollessa jäätyneenä pitkiä matkoja ja on asiantuntijoiden mukaan vaikea muutoin määrittää. Koelouhinnan aikana olisi ollut helppo tehdä melumittauksia, mutta teoreettisilla mallinnoilla on tietysti helpompi ohjailta melu sopivaksi syöttämällä tietoa, jota ei julkaista ja perustellaan jos minkäläisillä asioilla. Eri ympäristöissä melu käyttäytyy eri tavalla, joten perustelut, että muissa kaivospaikoissa on saatu kokemusta, ei anna todellakaan varmaa tietoa. Avoin vesipinta ja vapaa-ajan asutus on todella arka yhtälö asialle.

Maa- ja kallioperä- Arvokkaaseen Jormuan ofioliin ja muihin arvokkaisiin kallioalueisiin liittyviin vaikutuksiin tulisi saada lausunnot eri tahoilta, ei riitä GTK:n lausunto, koska toimivat konsultteina kaivosyhtiöille ja saavat osittain tulonsa toiminnasta eli onko olemassa jääviys lausunnon suhteen. Kaivostoiminta ja jätekivien läjitys tulee vaikuttamaan ympäristöön pitkälle tulevaisuuteen. Hakija on esittänyt YVA-selvityksessä, että jätekievet erotellaan ja läjitetään eri paikkoihin. Hakemuksessa läjitysalueet on yhdistetty olosuhteiden pakosta yhteen valtavan kokoiseen kasaan ja samalla on unohtunut jätekivien erottelu ja ilmeisesti keskenään epäsopiva kiviaines ei ole enää merkittävää. Koko valuma-alue (noin 2 km²) tulee olemaan pölyaluetta louhoksen ja jätekivikasan ympärillä, joten sanonta ympäriltä tulevista puhtaista vesistä ei voi olla totta eli todellisuudessa kaikki valuma-alueen vedet tulee käsitellä vesien käsittelyalueella, jos kaivoshanke joskus toteutuu. Valuma-alue on niin pieni ja kapea, että myös Kylmänpuron valuma-alueelle tulee pölyn aiheuttamia päästöjä.

Rantojen käyttö- ja kalatalous- Hakemuksessa vähätellään taas vaikutukset vähäisiksi vesistön ja rantojen käyttöön. Pitkänperänlahden imago muuttuu luonnonympäristöstä kaivosteollisuusympäristöksi kaikkein päästöineen ja meluineen. Se ei ole vähäinen muutos, jos ihmiset kaikkoavat rannoilta ja kalastus ei kiinnosta, kyllä siinä itsesuojeluvaisto toimii. Keväällä nikkeli- ja arseenipitoinen vesisekoitus ei houkuttele kokeilemaan kalastusta. Kuka uskaltaa syödä kaivosaltaan syöttämiä kaloja. Kuinka kaukana mahdollinen pyyntiraja tulee olemaan sen aika näyttää. Tässä kohdassa on hyvä mainita kiinteistöjen arvon menetyksestä ja se ei tule olemaan vähäinen asia. Kaivoksen suunnittelun aikana on jo tiedostettu, ettei ole mitään mahdollisuutta saada käypää hintaa kiinteistöistä lähialueilla. Oman kiinteistöni peruskorjaus on jo siirtynyt 6 vuotta ja tämä "löyhässä hirressä" oleminen ja eläminen jatkuvat ties miten kauan. Vahingot kaivospiirin takia ovat jo tähän mennessä merkittäviä, puhumattakaan tehdystä turhasta selvitys ja valitustyöstä. Hakija ei ole missään yhteydessä lausunut mahdollisista vahingon korvauksista, jotka tulevat olemaan hyvin huomattavia. Lupaprosessissa on selvitettävä korvausten perusteet ja omistajille on annettava se mahdollisuus, että kaivosyhtiö ostaa kiinteistöt käypään hintaan niiltä omistajilta, jotka haluavat vapaaehtoisesti luopua omistuksesta. Näin yhtiö voi lunastaa lupauksensa, ettei sen toimenpiteillä ole merkittävää haittaa ja samalla voi tulouttaa aiheuttamansa ympäristön hyvän tilan.

Liikenne- YVA-selostuksessa oli useita työmaatie vaihtoehtoja, vaan ei sopivia hakijalle, piti saada uusi kaivospiiri nikkelin kyllästäältä alueelta "jostain" syystä. Samalla tuli syy käyttää paikallisten ihmisten ainutta kulkuväylää, joka ei tule kestävänsä raskasta liikennettä ympärivuotisesti. Lisäksi jyrkännetie on erittäin vaarallinen ja tien reunat pettävät, koska on rakennettu silttimaan varaan. Lupaa tien käyttöön ei saa missään tapauksessa myöntää tai silloin alkaa vastuunkantaminen. Hakemuksessa ei ole esitetty mitään järkevää syytä vaarallisen paikallistien käyttöön.

Maisema- Hakemuksen mukaisesti on odotettavissa, että maisemat vain paranevat, kun hakija pääsee Natura-alueiden ja maakuntajärven kainaloon hyödyntämään luonnon rikkauksia ja kaiken kauneuden todistajiksi jäävät paikalliset asukkaat ja satunnaiset Oulujärven matkailijat sekä ehkä Paltamon kuuluisan Golf-keskuksen harrastajat, josta on lähes suora näköyhteys isolle jätekasalle. Autiot avolouhokset eivät pitäisi olla enää tätä päivää 2010-luvulla, eikä umpeen puuroutunut saostusallas Suomen neljänneksi suurimman ja samalla Kainuun maakuntajärven lahdessa, eikä kuivaneet natura-alueet, eikä kuolleet EU-direktiivin suojelemat eläimet, eikä EU-direktiivin tiukasti suojellut uhanalaiset kasvit alueella, jossa ihminen on tuntenut nauttivansa luonnosta ja luonnon antimista, mitä moninaisilla tavoilla ja elämällä luonnon kanssa käsi kädessä, kunnes viisaat miehet ja varakas perheyhtiö toiselta puolen maapalloa keksivät kaivaa ja rahastaa maan paikallisten ihmisten jalkojen alta sekä jättää jälkeensä autiot talot ja revityn ympäristön kiitokseksi, hyvin hoidetuista tieyhteyksistä ja säästetyistä luonnonvaroista sekä suotuisista lainsäädöksistä.

Vaatimuksia ja perusteluja- Hakijalle ei tule myöntää ympäristö ja vesitalouslupaa toiminnan aloittamiseksi. Hankkeesta on tehtävä uusi, kokonaisvaltainen ja perusteellinen YVA-selvitys muistutuksessa esiin tuotujen runsaiden puutteellisuuksien, muutosten ja toiminnan laajentumisien takia. Lisäksi töiden aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta ei saa ehdottomasti antaa, koska mm. Natura- ja luonnonsuojelualueiden vaarantuminen on täysin mahdollinen ja muutoksenhaun jälkeen luonto arvoja ei voi palauttaa, eikä eläinten elinolosuhteiden palautus tule onnistumaan.

Alpo Hurskainen

Anja Hurskainen

Liitteet Kannanotot YVA-ohjelmasta ja YVA-selostuksesta

Hakijan vastine

Mondo Minerals B.V. Branch Finland
PL 603
87101 Kajaani

MONDO MINERALS B.V.
Branch Finland

Sotkamo Plant

P.O.Box 603
FI-87101 Kajaani
Finland

Tel +358 (0)10 562 11
Fax +358 (0)10 562 1304

info@mondominerals.com
www.mondominerals.com

Domicile/Kotipaikka
Helsinki

Business ID/Y-tunnus
2137749-9

VAT No. FI21377499

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Kaivosasiat
PL 66
00521 Helsinki

Mondo Minerals B.V. Branch Finland:n vastine kaivoslain (503/1965) mukaiseen Mieslahti (KaivNro 3030) -kaivospiirin jatkoaikahakemuksesta jätettyihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Mondo Minerals B.V. Branch Finland:lta vastinetta koskien Mieslahti-kaivospiirin jatkoaikahakemuksesta jätettyjä lausuntoja ja mielipiteitä.

Useat muistuttajat tuovat esille samoja seikkoja ja suurimmat huolet liittyvät alueen hankkeiden käsittelyyn erillisinä sekä kaivostoiminnan ympäristövaikutuksiin ja haittojen ehkäisyyn. Hakijalla on alueella useita erillisiä kaivospiirejä joiden jatkoaika-, laajennus- ja muodostamishakemukset ovat vireillä yhtä aikaa johtuen siitä, että ne ovat odottaneet käsittelyään useita vuosia ja nyt tulevat siitä syystä käsittelyyn yhtä aikaa. Hakijalla on käynnissä Mieslahden kaivoksen ympäristölupaprosessi, joka koskee ainoastaan Mieslahden ja Pitkäperän kaivospiirejä ja joka on myös kestänyt YVA-vaiheineen useita vuosia. Hakija ymmärtää, että asukkailla ja kiinteistönomistajilla on vaikea hahmottaa eri hakemuksia ja hankkeita ja tästä syntyy epätietoisuutta ja – luuloa. Kaikille kaivoksille tullaan ennen toiminnan aloittamista hakemaan ympäristölupaa ja kaivosturvallisuuslupaa ja siinä yhteydessä käsitellään ympäristövaikutuksia ja niiden vähentämistä.

Vastineina esitämme kunnioittaen seuraavaa:

1. Kainuun Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Kainuun Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) toteaa lausunnossaan, että kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahankkeen yhteydessä on sovellettu YVA- ja Natura-arviointimenettelyä ja niistä on annettu asianmukaiset lausunnot. ELY-keskus haluaa kiinnittää TUKESin huomion Natura-alueeseen kohdistuviin vaikutuksiin ja toimiin, joita tarvitaan niiden lieventämiseksi. Näitä ovat mm. suojapuuston säilyttäminen ja, että hakijan tulee hankkia itselleen oikeudet päättää alueen metsän käsittelystä.

ISO 9001 1
ISO 14001 1

Lausunnossa ELY-keskus lisäksi tuo esille alueella ja sen läheisyydessä tavattavat luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetut ja suojellut lajit. Lausunnossa viitataan erityisesti seuraaviin:

- Soikkokaksikon ja valkolehdokin esiintymät ja todetaan, että ne eivät sijaitse suunniteltujen toimintojen alueella.
- Valkovuokon osalta tarvitaan poikkeamislupa rauhoitusmääräyksiin.
- Alueella on runsaasti liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja ELY-keskus edellyttää, että ennen rakentamista alueet tarkistetaan maastokäynnillä.
- Pitkänperän lahdella on viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalue
- Savirannantien pohjoispuolella on kainuunnurmihärkin ja pikkutervakon esiintymispaikkoja.

Hakija toteaa, että Mieslahden kaivospiirin alueen erityispiirteet tunnetaan hyvin ja alueella on tehty lukuisia selvityksiä em. kasvi- ja eläinlajien osalta. Kaivostoiminnan aloittaminen vaatii myös ympäristöluvan ja siinä prosessissa annetaan yksityiskohtaiset lupamääräykset em. lajien suojelun suhteen tai haetaan poikkeamisluvat rauhoitus- ja suojelumääräyksiin.

2. Paltamon kunnan lausunto

Paltamon kunnanhallituksen antamassa lausunnossa todetaan, että alueella ei ole valtauksen esteitä eikä siellä ole vireillä maankäyttöön liittyviä suunnitelmia eikä yli 35 000 voltin sähkölinjoja.

Hakijalla ei ole huomautettavaa kunnan lausuntoon.

3. Martta, Eeva, Kaisu ja Minna Keräsen muistutus

Muistuttajat tuovat esille sen, että kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia ja hakija on laiminlyönyt muiden mineraalien hyödyntämisen ja siitä ilmoittamisen. He vaativat YVA:n uusimista ja Natura-arviointia. Muistuttajat tuovat esille Oulujärven läheisyyden ja toiminnan haitat vesistölle, eliöstölle, kasveille, elinkeinoille ja virkistyskäytölle sekä matkailulle. Muistuttajat viittaavat myös Oulujärven rantayleiskaavaan ja siihen, että Paltamon kunnanhallitus ei ole puoltanut toiselle malminetsintäyhtiölle tutkimuslupaa alueelle. Lisäksi muistuttajat viittaavat omistamaansa talousmetsään ja kaivostoiminnan yleisiin haittoihin.

Hakija toteaa, että kaivospiirin jatkoaikahakemus tulee ratkaista kaivoslain perusteella ja muistuttajan esille tuomat vaikutukset vesistöön, ilmaan ja meluun kuuluvat ympäristölupaprosessiin ja toiminnan ympäristöluvassa annetaan tarvittavat määräykset haittojen estämiseksi.

4. Liisa Penttilän muistutus

Liisa Penttilän muistutuksen ovat allekirjoittaneet myös Reijo Jokinen ja Raimo Jokinen. Muistuttajat vaativat, että jatkoaikaa ei tule myöntää ja perustelevat vaatimustaan mm. kaivospiirin iällä, YVAN puutteellisuudella, rantayleiskaavalla, läheisillä Natura- ja luonnonsuojelualueilla sekä sillä, että muistuttajien mukaan toiminnanharjoittaja on ilmoittanut hyödyntävänsä vain talkin ja jättänyt muut mineraalit mainitsematta. Lisäksi muistuttaja ovat liittäneet Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalousluvasta Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon jättämänsä mielipiteet ja muistutukset.

Hakijan näkemyksen mukaan kaivosoikeuden määrittelyn perusteet eivät ole muuttuneet oleellisesti siitä kun kaivospiiri on myönnetty. Rantayleiskaavan osalta hakija viittaa Paltamon kunnan lausunnosta toteamaansa ja luonnonsuojelu- ja Natura-alueista muistuttajat viittaavat siihen, että niitä ei voi siirtää toisaalle; hakija muistuttaa, että myöskään kaivosta ei voi siirtää toisaalle.

5. Lasse Flöjtin muistutus

Lasse Flöjt vastustaa jatkoajan myöntämistä. Hän viittaa siihen, että kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia mutta vaatii, että kaikki malmivarat on hyödynnettävä ja viittaa nikkeliin, arseeniin ja uraaniin. Flöjt vaatii myös, että alueen kaivospiirejä tulisi käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Lisäksi mielipiteessä vaaditaan määräämään porakaivojen ennakkotarkkailusta ja vaaditaan värinämittaustietoja nähtäväksi. Mielipiteessä viitataan myös Oulujärven läheisyyteen ja rantayleiskaavaan sekä maantien läheisyyteen.

Hakija toteaa, että pääosa Flöjtin esille tuomista seikoista on tuotu esille muissa mielipiteissä, osin sanasta sanaan samassa muodossa. Hakija viittaa aikaisemmin lausumiinsa mutta haluaa tarkentaa, että värinämittauksia on Mieslahdessa tehty koelouhinnan aikana vuonna 2006 ja tiedot on esitetty ympäristölupahakemuksessa ja sen liitteessä. Muulloin värinämittauksia ei ole tehty, koska alueella ei ole ollut myöskään louhintaa. Porakaivotarkkailut kuuluvat veloitettarkkailuohjelmaan.

6. Lauri ja Maija Liisa Kempvaisen muistutus

Lauri ja Maija Liisa Kempainen vastustava jatkoajan myöntämistä ja perustelevat kantaansa rantayleiskaavalla ja Savirannan paikallistiellä, sillä, että kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia, muistuttajat vaativat, että kaivospiirille on esitettävä uudet perustelut ja katsovat, että alue on liian pieni kaivostoimintaa ja liian lähellä Oulujärveä ja ovat huolissaan toiminnan vaikutuksista ympäristölle, vesistölle, eliöille, elinkeinoille, virkistyskäytölle ja matkailulle.

Hakija toteaa, että muistuttajat eivät ole tuoneet muistutuksessaan esille mitään sellaista uutta, jota ei olisi muissa muistutuksissa tuotu esille ja viittaa niistä lausumiinsa. Muistutuksen sisältö on samanlainen kuin useissa muissa muistutuksissa.

7. Reijo Kemppaisen muistutus

Reijo Kemppainen on muistutuksessaan tuonut esille huolensa kaivosalueen läheisyydestä Oulujärveen ja katsoo, että alueelle ei voida rakentaa toimivia kaivos- ja suotovesien käsittelyjärjestelmiä. Muistuttajan mielestä meluvallien ja läjitysalueiden sijainti ovat väärät huomioiden melun ja pölyn kulkeutuminen järvelle ja ranta-alueille.

Hakija toteaa, että muistuttajan esille tuomat seikat käsitellään ympäristölupaprosessissa mutta haluaa tuoda esille sen, että läjitysalueiden ja meluvallien sijoittelua ovat ohjanneet ennen kaikkea alueen luontoarvot ja rauhoitettujen kasvi- ja eläinlajien kasvu- ja elinalueet, jotka on jouduttu ottamaan huomioon rakenteiden sijoittelussa.

8. Timo Piston muistutus

Timo Pisto vastustaa jatkoajan myöntämistä ja esittää mielipiteensä tueksi samoja seikkoja kuin muutkin muistuttajat: kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia, kaavoitustilanne ja alueen pienuus, YVA on menettänyt merkityksensä ja tulisi tehdä uudestaan sisältäen kaikki alueen kaivospiirit ja vetoaa luonnonsuojelulain 10§:ään ja tulkitsee, että alueelta tulisi tehdä Natura-arviointi. Muistuttajan mielestä myös asiakirjat ovat puutteelliset.

Hakija toteaa, että muistuttaja toistaa samoja argumentteja kuin muutkin muistuttajat eikä tuo esille mitään uutta. Hakija viittaa aikaisemmin lausumaansa ja muistuttaa, että alueelta on tehty myös Natura-arvio, joka on liitetty ympäristölupahakemukseen.

9. Marika Moisanen mielipide

Marika Moisanen vastustaa jatkoajan myöntämistä ja perustelee vaatimustaan sillä, että YVA-arviointi pitäisi tehdä uudestaan siten, että tarkastelu kattaa kaikki alueen kaivospiirit.

Hakija viittaa aiemmin lausumaansa.

10. Miikka Kortelaisen muistutus

Miikka Kortelainen ottaa muistutuksessaan kantaa sekä Mieslahden, Tyynelän että Maailmakorven hakemuksiin. Kortelaisen muistutus on saman sisältöinen Marika Moisanen hakemuksen kanssa. Kortelainen vaatii YVA-arvioinnin

uusimista ja toteaa, että kaivosten jätevedet tulisivat valumaan Jormuanlahteen ja Mieslahteen ja uhkaisivat alueen kalakantoja.

Hakija viittaa aikaisemmin lausumaansa.

11. Heikki ja Mika Kemppaisen, Esteri ja Taisto Haatajan, Hannu ja Osmo Kemppaisen, Esko Leinosen sekä Väinö Kemppaisen muistutus

Muistuttajat esittävät, että kaivos tuottaa vain talkkia ja että mahdollisuuksien mukaan olisi hyödynnettävä kaikki malmivarat. Muistuttajat vaativat, että kaikkia alueen hankkeita olisi käsiteltävä yhtenä kokonaisuutena. Porakaivojen ennakkotarkkailua pyydetään määrättäväksi ja Mieslahden suunnan tärinämittaustietoja nähtäväksi. Muistuttajat ovat huolissaan hankkeiden vaikutuksista Oulujärveen, ympäristöön, vesistöihin, eliöihin, elinkeinoihin, virkistyskäyttöön ja matkailuun sekä Natura-alueille ja suojelualueille. Muistuttajat viittaavat myös Oulujärven rantayleiskaavaan.

Hakija toteaa, että muistuttajat tuovat esille samoja seikkoja kuin useissa muissa muistutuksissa ja myös muista hakemuksista jätetyissä muistutuksissa. Hakija muistuttaa, että talkkimalmin nikkeli hyödynnetään rikastuksen yhteydessä, porakaivojen ja muistakin tarkkailuista määrätään ympäristöluvassa ja tarkkailuohjelmassa ja Mieslahden kaivospiirissä 2006 tehdyn koelouhinnan aikana tärinöitä mitattiin ja tulokset ovat Mieslahden kaivoksen ympäristölupahakemuksen liitteenä. Hakija muistuttaa myös, että ympäristövaikutukset käsitellään ympäristölupahakemuksessa ja päätöksessä ja siellä annetaan myös määräykset haittojen torjumiseksi. Rantakaavan osalta hakija viittaa aikaisemmin lausumaansa.

12. Seija Niemitalon muistutus

Seija Niemitalon muistutus on lähes saman sisältöinen kuin Heikki Kemppaisen ja muiden allekirjoittajien muistutus (nro 11).

Hakija viittaa aikaisemmin lausumaansa.

13. Risto ja Martta Kemppaisen muistutus

Kemppaiset vastustavat jatkoajan myöntämistä ja perustelevat vaatimustaan seuraavasti: hanke yhdessä muiden alueelle sijoittuvien hankkeiden kanssa muodostaa uhkan asutukselle, luonnon puhtaudelle, Oulujärven vesistölle ja alueen tulevaisuudelle. Kemppaisten mukaan kaivostoiminnasta on alueen asukkaille enemmän haittoja kuin hyötyä ja he katsovat, että kaivostoiminta estää alueen elinvoimaisuutta. Myös he vetoavat Oulujärven rantayleiskaavaan.

Hakija toteaa, että kaivoksen vaikutukset yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa eivät uhkaa Oulujärveä ja ihmisten elinoloja.

Kaivostoiminnalla on aina vaikutuksia ympäristöön, mutta niin on ollut myös maa- ja metsätaloudella. Ottamalla huomioon ympäristö toiminnan haitat voidaan pitää kurissa.

14. Kaisu Möttösen muistutus

Kaisu Möttönen vastustaa Pitkäperän kaivospiirin jatkoajan myöntämistä. Perusteluina hän esittää Oulujärven läheisyyden ja toiminnan haittavaikutukset, rantayleiskaavan, sen, että kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia, alueen pienuuden, vaatii Natura-arvioinnin ja uudet perustelut kaivospiirille, YVAN tulisi kattaa kaikki alueen kaivospiirit ja lisäksi hän epäilee, että hakemukset on pantu vireille siksi, että vältetään nykyisin vaatimukset.

Hakija toteaa, että muistutuksessa ei tuoda esille mitään sellaista, jota ei olisi jo muissa muistutuksissa käsitelty. Jatkoaikaa on haettu silloin kun edellinen jatkoaika on päättynyt eikä sen vuoksi, että lainsäädäntö on ollut muuttumassa.

15. Alpo Hurskaisen muistutus

Alpo Hurskainen vastustaa jatkoajan myöntämistä ja perustelee tätä mm. sillä, että kaivos ilmoittaa tuottavansa vain talkkia ja epäilee, että hakija on tietoisesti jättänyt ilmoittamatta muut mahdolliset kaivoskivennäiset. Hurskainen viittaa myös tehtyyn YVAan (joka koskee Mieslahden kaivosta) ja vaatii, että alueen esiintymiä pitäisi käsitellä kokonaisuutena ja kuulutus uusittava uusilla asiakirjoilla. Myös Hurskainen viittaa Oulujärven läheisyyteen ja hankkeen haitoista ympäristölle, vesistölle, eliöille, elinkeinoille, virkistyskäytölle ja matkailulle.

Hakija toteaa, että Hurskaisen tuomat seikat ovat pääosin samoja, jotka ovat toistuneet muissakin muistutuksissa ja hakija viittaa aikaisemmin lausumaansa.

Sotkamossa, 1. päivänä marraskuuta 2013

Mondo Minerals B.V. Branch Finland

pp Anu Kempainen

pp Aila Tuomikoski

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. **Valitusaika päättyy 30.12.2013.**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Oulun hallinto-oikeus

www.oikeus.fi/hao/oulu

Isokatu 4

90100 Oulu

(PL 189, 90101 Oulu)

029 56 42800, 050 406 1147

Telekopio 029 56 42841

oulu.hao(at)oikeus.fi